

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

13'üncü Birleşim
11 Temmuz 2023 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, TBMM'nin yeni yasama yılına, Hatay Milletvekili Şerafettin Can Atalay'a ve hayatını kaybeden sanatçı Özkan Uğur'a ilişkin konuşması
- 2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, yeni kurulan Saadet Partisi Grubuna ilişkin konuşması

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Antalya Milletvekili Hilmi Durgun'un, Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ne ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Muş'un yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ün, Srebrenitsa soykırımına ilişkin gündem dışı konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, kader mahkûmlarının af beklentisine ilişkin açıklaması
- 2.- İzmir Milletvekili Şebnem Bursalı'nın, Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 3.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Suruç katliamının arkasındaki güçlerin açığa çıkarılması gerektiğine ve Suruç ailelerinin yanında olduklarına ilişkin açıklaması
- 4.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, depremzede Samandağ'ın tarımsal sulama sorununa ilişkin açıklaması
- 5.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, buğday ve arpa üreticisinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması
- 6.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması
- 7.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, AKP iktidarının zam ve vergi zulmünü durdurması ve emeklinin hakkını vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 8.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması
- 9.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, "millî dayanışma paketi" adı verilen torba yasa teklifiyle emekli milletvekili maaşlarına yapılmaya çalışılan zam oranına ilişkin açıklaması
- 10.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması
- 11.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'de deprem sonrası acil yıkılması gereken binaların hâlâ yıkılmadığına ilişkin açıklaması
- 12.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, aile sağlığı merkezlerindeki doktorların ve çalışanların yaşadıkları ekonomik sorunlara ilişkin açıklaması
- 13.- Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç'un, Nurettin Topçu'nun vefatının seneidevriyesine ilişkin açıklaması
- 14.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ve Mersin'de yaşayan emeklilere ilişkin açıklaması
- 15.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli'de yaşanan dolu felaketi ve pronos hastalığı nedeniyle zarar gören çiftçilere ilişkin açıklaması
- 16.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, 6 Şubat depremi sonrasında Bingöl'ün Yayladere ilçesinde ağır hasarlı veya riskli olduğu tespit edilen yapılara ilişkin açıklaması
- 17.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, aile sağlığı merkezlerinin sorunlarına ilişkin açıklaması
- 18.- Kastamonu Milletvekili Halil Uluay'ın, Gideros Koyu'na, ilişkin açıklaması
- 19.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, emeklilerin maaşlarına yapılacak zam oranına, basın açıklaması yaparken darbedilen Mersin Milletvekili Perihan Koca ile hapiste olan Hatay Milletvekili Şerafettin Can Atalay'a ilişkin açıklaması
- 20.- Elâzığ Milletvekili Erol Keleş'in, yapay zekâ alanında eğitim imkânlarının artırılmasının önemine ilişkin açıklaması
- 21.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, deprem bölgesinde yaşanan sorunlara ilişkin açıklaması
- 22.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 23.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'in, Cumartesi Annelerinin 954'üncü hafta eylemlerinin engellenmesine ilişkin açıklaması
- 24.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Mardin'in Midyat ilçesinin kanalizasyon sorununa ilişkin açıklaması
- 25.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, motokuryelerin genel taleplerine ve motokurye Samet Özgül'e ilişkin açıklaması

26.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, memur maaşlarına yapılacak zam oranlarına ve torba teklifle gelen ve ek bütçe sonrası devam edecek olan vergilere ilişkin açıklaması

27.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

28.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması

29.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

30.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması

31.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, İzmir'de 6 Temmuz akşam saatlerinde dolu ve aşırı yağıştan zarar gören çiftçilere ilişkin açıklaması

32.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Saadet Partisi Grubuna, iktidarı denetleyen mekanizmalara, sanatçı Özkar Uğur'un vefatına, Çorlu tren kazasının beş yıldır devam eden davasına; kamu mühendisleri, mimarları, hukukçuları ve şehir plancılarının maaş ve özlük hak taleplerine, Srebrenitsa soykırımına, Uygur Türklerine, orman yangınlarıyla mücadelede, Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ne ve beyin göçünün beyin gücüne çevrilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

33.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, yeni kurulan Saadet Partisi Grubuna, TBMM'nin 28'inci Dönemine, Pençe-Şimşek Harekâtı bölgesinde şehit olan Piyade Sözleşmeli Erler Hasan Taş ile Furkan Günergök'e, Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümüne, İsveç'in NATO'ya üyeliği konusunda Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ile Dışişleri Bakanı arasındaki iletişimsizliğe, Karadeniz ve Ege Bölgelerini etkisi altına alan kuvvetli yağış sonucu yaşanan sel ve heyelana ve doğa olaylarının istisna, yıkıcı sonuçlarının ise yazgı değil ihmal olduğuna ilişkin açıklaması

34.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Srebrenitsa soykırımının 28'inci yıl dönümüne ve 662'nci Tarihî Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ne ilişkin açıklaması

35.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Srebrenitsa soykırımının 28'inci yıl dönümüne, Diyarbakır'da 18 gazetecinin tutuklu olduğu davanın ilk duruşmasına, Avrupa Konseyinin Lozan Üniversitesine hazırlattığı Ceza İstatistikleri Raporu'na, Uluslararası Sendikalar Konfederasyonunun açıkladığı Küresel Haklar Endeksi'ne ve Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde yaşanan DEDAŞ protestosuna ilişkin açıklaması

36.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, yeni yasama döneminde tüm gruplara, yeni kurulan Saadet Partisi Grubuna, Türkiye'de yaşanan doğal afetlere, Srebrenitsa soykırımına, Hatay Milletvekili Şerafettin Can Atalay'a, tutuklu gazetecilere ve Merdan Yanardağ'a, TÜİK'in açıkladığı işsizlik oranına ve Türkiye'nin Sefalet Endeksi'ndeki yerine ilişkin açıklaması

37.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, seçimlere, Meclis Başkanına, Başkanlık Divanı üyelerine, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e ve yeni seçilen milletvekillerine; cumhuriyetin 2'nci yüzyılında Gazi Meclise sivil bir anayasa ve yeni bir iç tüzük yapma çağrısında bulunduğu, Türkiye Yüzyılı'na, Pençe-Şimşek Operasyonu bölgesinde şehit olan kahraman Mehmetçikler Hasan Taş ve Furkan Günergök'e, Ayasofya Camisi'nin yeniden ibadete açılmasına, Srebrenitsa soykırımının 28'inci yılına, Karadeniz'de yaşanan sel felaketine ve sanatçı Özkan Uğur'un vefatına ilişkin açıklaması

38.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Batı Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Duyurular

1.- Başkanlıkça, siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen kontenjandan Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliklerine müracaat etmelerine ilişkin duyuru

2.- Başkanlıkça, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu üyeliğine siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen kontenjandan seçilen 3 milletvekilinden birinin komisyondan istifa etmesi gerektiği, istifa edilmemesi hâlinde üyeliği sona erecek milletvekilinin belirlenmesi amacıyla söz konusu 3 üye arasında Genel Kurulda kura çekimi yapılması gerekeceğine ilişkin duyuru

B) Önergeler

1.- Başkanlıkça, İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden; Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyeliğinden; Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliğinden geri çekildiklerine ilişkin yazılarının 6/7/2023 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazıları (4/7)

2.- Başkanlıkça, Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek'in, Dijital Mecralar Komisyonu üyeliğinden; Aksaray Milletvekili Ramazan Kaşlı'nın, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu üyeliklerinden geri çekildiklerine ilişkin yazıları 11/7/2023 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazıları (4/8)

C) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dilekçe Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/31)

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dışişleri Komisyonunun 12-14 Temmuz 2023 tarihlerinde Özbekistan'a resmî bir ziyarette bulunmasına ilişkin tezkeresi (3/32)

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Çiğdem Erdoğan Atabek'in 9 Temmuz 2023 tarihinde Özbekistan'da düzenlenecek olan Özbekistan Cumhurbaşkanlığı seçimleri için uluslararası gözlemci olarak Özbekistan Cumhuriyeti Merkez Seçim Komisyonu Başkanı Zayniddin Nizamkhodjaev'in vaki davetine icabetle Özbekistan'a resmî bir ziyarette bulunmasına ilişkin tezkeresi (3/33)

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, 7 Temmuz 2023 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle bir kısım vergi ve harçlarda artış yapılmak suretiyle yeniden düzenlemeye gidilmiş, ilgili harç ve vergilerde 2023 yılının başında yeniden değerlendirilmesinde artış yapılmış olmasına rağmen bu Cumhurbaşkanlığı kararıyla yapılan fahiş artışlar sebebiyle ekonomik sıkıntılarla baş başa olan vatandaşların yeni ve adaletsiz bir vergi yüküyle daha çok ekonomik sıkıntı içine girmeleri

nedeniyle 11/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2023 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, fındıkla ilgilenen çiftçilerimizin karşılaştığı sorunların tespit edilmesi, altın ve döviz kurundaki dengesizliğin fındık üretimine yaptığı olumsuz etkilerin araştırılması amacıyla 6/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2023 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- Yeşil Sol Parti Grubunun, Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından, cezaevlerindeki idare ve gözlem kurullarının verdiği hukuk dışı kararların tespiti amacıyla 10/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2023 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel tarafından, 11 Temmuz 1995'te Bosna'da yaşanan Srebrenitsa soykırımına ilişkin 11/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2023 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5.- AK PARTİ Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı ve komisyonlarındaki üyeliklerin arttırılması ile siyasi parti gruplarına dağılımına ilişkin önerisi

VIII.- BİLDİRİLER – DEKLARASYONLAR

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, İYİ Parti ve Saadet Partisi gruplarının ortak imzasıyla hazırlanan 28'inci yıl dönümünde Srebrenitsa soykırımını bir kez daha kınadıklarına ilişkin bildirisi

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/17) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 12)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/19) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 13)

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, kadına yönelik şiddetle ilgili çalışmalara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/2)

2.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta meydana gelen depremlerden etkilenen vatandaşların elektrik borçlarına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/146)

3.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, intihar eden bir THY çalışanının iddialarına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/147)

11 Temmuz 2023 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 13'üncü Birleşimini açıyorum. (CHP ve Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Seni sevmeyen ölsün Başkan! Sanatçı kimliğinizle alkışlıyoruz sizi.

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, TBMM'nin yeni yasama yılına, Hatay Milletvekili Şerafettin Can Atalay'a ve hayatını kaybeden sanatçı Özkan Uğur'a ilişkin konuşması

BAŞKAN - Usul olduğu üzere birkaç söz de ben söylemek istiyorum izniniz olursa: Öncelikle yeni yasama yılının barışa, özgürlüğe, eşit kardeşliğe ve demokrasiye hizmet etmesini diliyorum. Bu makamı hiyerarşik bir yer olarak görmüyorum. Bu makamı da başta Sayın Grup Başkan Vekilleri, Grup Başkanları ve siz sayın milletvekilleriyle birlikte yöneteceğiz. Aslolan, burada ifade özgürlüğünün alabildiğine etkin ve yetkin kullanılması ve halkın düşüncelerinin bu kürsüde dile getirilmesidir. Şimdi, tahammül ve saygı belki de bu görüşmelerin sağlıklı yürüyebilmesi için yaslanacağımız iki temel kavram olmak durumunda.

Parlamentar tarihimizde siyaseten iktidar olmak ile siyaseten mahkûm olmak arasında çok kıl payı bir fark var. Genellikle siyaseten hasım alınanlar bir müddet sonra siyasi iktidarın bir şekilde ya ortağı ya belirleyeni durumuna gelebiliyorlar. Bu Parlamentoda da bir eksikle başladık ve bir eksikle devam ediyoruz. Hatay Milletvekilimiz Sayın Can Atalay'ın da bir an önce temsil ettiği ilin ve partinin düşüncelerini burada dile getirebilmesinin koşullarının sağlanmasını diliyorum; bu, aslında hepimizin görevi. Seçilmiş siyasetçilere dönük hoyratlıklar hepimizin sorunu olmak durumunda; son zamanlarda gözle görülür bir şekilde artıyor bu. Hangi siyasi partinin vekiline yapıldığının bir kıymeti yoktur. Bunlar halkın seçilmiş iradesine dönük saygısızlıklardır. O yüzden, bu konuda da bir duyarlılık göstermemiz gerektiğine inanıyorum.

Son olarak Özkan Uğur... Sanatçı Özkan Uğur'u kaybettik, bugün ebediyete uğurlandı. Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Sanatkarın Ölümü" diye bir şiiri vardır: "Gitti gelmez bahar yeli, şarkılar yarıda kaldı." diye başlar, "Yanıyor güneşte petek, bütün bal arıda kaldı." diye de biter. Sanatçıların ölümü bu anlamda topluma verebilecekleri şeylerin yarıda kalmasından dolayı biraz

daha büyük bir eksiklik doğurur. Onu da rahmetle anıyorum, sevenlerine ve ailesine başsağlığı diliyorum.

Hepimiz için iyi bir yasama dönemi olmasını ümit ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Mahmut Bey, hele dur daha, bismillah!

İlk oturumdur bu; eksiklerim olursa, yetmezliklerimiz olursa hoşgörünüze sığınıyorum.

Şimdi görüşmelere geçeceğiz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Kırkpınar Yağlı Güreşleri hakkında söz isteyen Antalya Milletvekili Sayın Hilmi Durgun'a aittir.

Buyurun Sayın Durgun. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Antalya Milletvekili Hilmi Durgun'un, Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ne ilişkin gündem dışı konuşması

HİLMİ DURGUN (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Geleneksel Kırkpınar Yağlı Pehlivan Güreşleri ve pehlivanlarımızın yaşamış oldukları sorunları dile getirmek adına gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Aziz milletimizi ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, Edirne'nin Sarayıcı mevkisinde düzenlenen tarihî Kırkpınar Güreşleri'nin Süleyman Paşa komutasındaki akıncıların Rumeli'ye geçtikten sonra Ahırköy'de dinlenmek için bulundukları çeşme başında 40 yiğidin güreşe tutuşup orada şehadet şerbeti içmeleriyle başladığı bilinir. Bu yıl 662'ncisi düzenlenen Kırkpınar Yağlı Pehlivan Güreşleri'ne tüm boylarda toplam 2.141 pehlivan katılmıştır. Dünyanın en eski spor dallarından biri olan Geleneksel Kırkpınar Yağlı Pehlivan Güreşleri'ne bu yıl şehrimiz Antalya'dan da 1.000'in üzerinde pehlivan katılım sağlamıştır. Tarihî Kırkpınar Yağlı Pehlivan Güreşleri'nde oluşan sonuçlar ise sırasıyla; en iyi peşrev dalında Ali Rıza Özkaralar; minik 1, Enes Yasin Kalender; minik 2, Rüstem Öztürk; teşvik 1, Aydın Can Gümüşdağ; teşvik 2, Emre Baran; tozkoparan, Mustafa Yıldız; ayak, Necip Bülbül; deste 1, Oğulcan Yurdakul; deste 2, Beytullah Uludağ; deste 3, Murat Gonca; küçük orta küçük boy, İhsan Derin; küçük orta büyük boy, Rıza Durmuş; büyük orta büyük boy, Hüseyin Soğukoğlu; başaltı 1'incisi olarak ise Enes Doğan olmuştur. Ne büyük şereftir ki altı yüz altmış iki yıllık kadim geleneğin dualı çayırında altın kemeri takmak Antalyalı hemşehrimiz Yusuf Can Zeybek'e nasip oldu. Bu vesileyle, Kırkpınar Yağlı Pehlivan Güreşleri'nde kol bağlayan tüm pehlivanlarımızı ve cumhuriyetimizin 100'üncü yılında bizlere bu mutluluğu yaşatan Türkiye Başpehlivanı değerli kardeşim Yusuf Can Zeybek'i sizlerin huzurunda bir kez daha tebrik ve teşekkür ediyor, başarılarının devamını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk'ün ata sporu, güreşin er meydanı olan Edirne Kırkpınar'da son yıllarda finalde en çok Antalyalı başpehlivanlarımız güşmektedir; son yedi yılda başpehlivanlık final güreşi yapmaya hak kazanan 14 pehlivandan 11'i Antalya'mızın sporcusudur. Bu haklı gururu yerinde yaşamak adına ben de Antalya Milletvekili olarak üç gün boyunca Kırkpınar'da pehlivanlarımızın yanlarında bulundum. Özellikle son yıllarda final güreşlerinde Antalya'mızın bir başpehlivanını finalde görmek gelenek hâline geldi. Hâl böyle olunca hem Türk'ün ata sporu yağlı güreşi Gazi Meclisimizde dile getirip hem de sporcularımızın sorunlarından bahsetmek istedim.

Değerli milletvekilleri, UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listeleri'nde yer alan ve Türk spor tarihi için bu denli öneme sahip olan ata sporumuzu icra eden güreşçilerimizin birtakım sorunları da bulunmaktadır. Bunların en başındaki, 5774 sayılı Başarılı Sporcular Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun'la alakalıdır. Tarihî Kırkpınar güreşlerinde altın kemere sahip olan güreşçilerimiz devlet sporcusu unvanı almaya hak kazanmışlardır. Ancak ilgili kanunun 3'üncü maddesinde gerekli düzenleme yapılmadığı için sporcularımız kendilerine verilen bu haktan bu zamana kadar yararlanamamış ve şeref aylığı alamamışlardır. Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak, Türk spor tarihi için büyük önem arz eden güreşçilerimizin bu haktan faydalanabilmeleri için 5774 sayılı Kanun'da gerekli düzenlemelerin yapılmasına yönelik çalışmalarımıza başladığımızı burada, sizlerin huzurunda duyurmak isterim.

Değerli milletvekilleri, sözlerime son verirken, "pehlivan" galip geldiğinde büyüğünün elini öpene, mağlup olduğunda küçüğünün alnından öpene denir. Pehlivanlık önce sevgi ve saygı işidir. Ağası, ustası, çırağı, peşrevi, cazgırı ve davul zurnasıyla altı yüz altmış iki yıllık bu kadim kültürü yaşatan tüm yetkililere, pehlivanlara ve tüm katılımcılara teşekkür ediyor, vereceğimiz kanun teklifine şimdiden desteklerinizi bekliyoruz.

Genel Kurulu ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Durgun.

Gündem dışı ikinci söz, Muş'un yerel sorunları hakkında söz isteyen Muş Milletvekili Sayın Sümeyye Boz'a aittir.

Buyurun Sayın Boz. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

2.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Muş'un yerel sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizi izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine, yasama kalitesini altüst eden, halkın sorunlarına çözüm bulmaktan uzak ve 2'nci defa alınan taşıtlar vergisi, infaz düzenlemesi, zeytinliklerin deprem bölgesinde imara açılması gibi farklı farklı alanlarda ellerinde ne bulduysa koydukları bir torba yasayla karşı karşıyayız. Ekonomik kriz derinleşirken bu torbadan çıkan, krizin faturasının halka kesilmesidir. İşte böyle bir süreçte yoksullukla birlikte gelir adaletsizliği de kendini en fazla ve en ağır şekilde kürdistan illerinde göstermekte ve tabii ki bundan da nasibini alan Muş'ta da bunu görebiliyoruz. Seçim bölgem Muş yüzde 19,2 oranıyla Van, Bitlis, Hakkâri olmak üzere 4'üncü sırada yerini almış durumda. Bu da gelir adaletsizliğinin ne kadar arttığının, Kürt illerinde ne kadar derinleştiğinin bir göstergesi olarak karşımıza çıkmakta.

Bu adaletsiz tutum bugün olan bir durum değildir elbette, yıllardır siyasal, kültürel, sosyal bağlamda olduğu gibi, ekonomik bağlamda da bölge halkını yoksullaştırma, muhtaç hâle getirme politikaları izleniyor, izlenmeye de devam ediliyor. Bununla birlikte Muş'ta ayrımcı politikaların da olduğunu görebiliyoruz. Temel hizmetlerin sunumunda dahi Muş en son sıralarda yerini alıyor. Eğitim, sağlık, ulaşım, barınma bu problemlerin başında geliyor. Gerekli koşullar sağlanamadığı için kız çocuklarının okullaşma oranının en düşük olduğu illerden biri Muş. Ve tabii ki ulaşım da ise şehir içi ücretlendirmelerine zam geldi, uçak seferleri artırılmıyor ve fahiş bilet fiyatlarıyla beraber ulaşım hakkı da engellenmiş oluyor. İşsizlik ve yoksulluğun her geçen gün derinleştiği Muş'ta giderek artan göçler en ciddi şekilde dikkatimizi çekmekte. Muş şu anda en fazla göç veren illerden biri, bunun en açık örneği ise kent nüfusunun 2020 yılından bu yıla kadar 12 bin nüfus olarak düşmesi karşımıza çıkmakta. Bu durum ise hem kürdistan artarak devam eden baskı ve asimilasyon politikaları hem de ekonomik krizin derinleşmesi, ekonomik krizden kaynaklı insanların kendine yeni bir yol açmasının sonuçları olarak görülebilir ve tabii ki bu baskı politikalarından da Muş ili en fazla zararı görenlerden biri olmakta. Bu baskı politikalarının en somut örneğini geçtiğimiz günlerde Muş'ta yaşamıştık. Muş ciddi bir baskı,

asimilasyon ve sindirme politikalarına maruz bırakıldı ve neredeyse siyasi olarak da abluka altına alındı. Muş'ta 13 arkadaşımız tutuklandı, bu tutuklanmanın gerekçesi ise Paris'te katledilen sanatçı, Kürt sanatçı Mir Perwer'in cenazesine katılmaktı. Kürt halkına yönelik ciddi baskılar sonucunda göç etmek zorunda kalan halk, yurtaş yurt dışında katlediliyor, onun cenazesine katılmak ise suç sayılıyor. Düşünün, ekonomik sebepler, işsizlik, yoksulluk, göç gibi birçok problemle yüz yüze kalan bu halk, aynı zamanda bunlardan bağımsız olarak değerlendiremeyeceğimiz siyasi politikalar ve baskılar sonucunda nefessiz kalıyor ve çıkışı yurt dışına gitmekte buluyor. Mir Perwer de onlardan biriydi ancak cenazesi halktan kaçırıldı, cenazeye katılan halka biber gazı sıkıldı, gözaltılar yapıldı ve son olarak da bir talimatla 13 kişi tutuklandı ve tutuklanma sırasında bazılarına ise çıplak arama gibi işkenceler yapıldı. Bu baskı ve tutuklamalara karşı basın açıklaması yapan parti yöneticilerimize ise gözaltı kararı tekrar oluşturuldu. Öyle ki artık bu baskı politikaları, ekonomik kriz, yoksullukla yüz yüze gelen, direnmek zorunda kalan vatandaşın sokak ortasında mikrofon uzatıldığında söylediği şey şu oluyor: "Bir canımız var, başımıza bela olmuş." İnsanlar artık canından bezer hâle gelmiş. Tüm bu örnekler ve veriler bize şunu gösteriyor: Bu yoksulluğun, adaletsizliğin, ekonomik krizin asıl sebebi iktidarın politikalarıdır. Yürütülen her faaliyet halkın sırtına bir yük olarak eklenirken iktidara yakın kesimler ise bundan nemalanmaya devam ediyor. Bizler bu faaliyetler karşısında her zaman durmaya devam edeceğiz, halkımızın daha fazla yoksullaştırılmasına izin veremeyeceğiz. Bunun için elimizden geleni yapmaya da söz veriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Boz.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) – Son bir dakika alabilir miyim, toparlıyorum Başkanım?

BAŞKAN – Toparlayın.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) – Adaleti sokaklarda arayan kadınların, fabrikalarda emeği yücelten işçilerin, alın teri toprağa değen çiftçilerin, özgür ve eşit gelecek düşleyen gençlerin, adil, erişilebilir eğitim isteyen çocukların, iktidarın politikalarına itiraz ettiği için cezaevinde bulunan tutsakların tahayyülü olan özgür yarınları halklarımızla birlikte inşa etmenin sözünü veriyoruz, bunu buradan bir kez daha dile getiriyoruz.

Saygılar sunuyorum. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Srebrenitsa soykırımı hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Seda Gören Bölük'e aittir.

Buyurun Sayın Bölük. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük'ün, Srebrenitsa soykırımına ilişkin gündem dışı konuşması

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Gazi Meclisimizde, insanlık tarihine kara bir leke olarak geçen ve insanlığa yapılan en korkunç suçlardan birini anmak için söz almış bulunuyorum.

Öyle bir soykırım, öyle bir katliam düşünün ki yirmi sekiz sene sonra bile hâlâ tazeliğini koruyor, hâlâ şehit cenazeleri defnediliyor, hâlâ anneler ağlıyor, hâlâ yetim ve öksüz kalmış çocukların yaşı kaç olursa olsun anne-baba hasretleri dinmiyor. Öyle bir acı düşünün ki yirmi sekiz sene sonra bile "Belki şehitlerimizin vücudunun tüm parçaları toparlanır da naaşı eksiksiz defnedilir." diye umut besleniyor. Hepimizin de bildiği gibi, bu acının, bu çaresiz bekleyişin, bu insanlık suçunun tarihi 11 Temmuz 1995, kurbanları Bosnalı kardeşlerimiz, adı ise "Srebrenitsa soykırımı." Bu soykırımın üzerinden yıllar geçmiş olsa da unutmak hiçbirimiz için mümkün değil, yirmi sekiz yıldır mavi kebekleri gözlüyoruz. Bugün o masum canları anma ve benzer trajedilerin bir daha yaşanmaması için birlikte hareket etme sorumluluğumuzun farkında olmalıyız. Unutmayalım ki kadın-erkek, genç-yaşlı ve çocuk demeden 8.300'ü aşkın Bosnalı Müslüman'ın katledildiği yer Birleşmiş Milletler tarafından o dönem güvenli bölge ilan edilen Srebrenitsa'dır. Soykırımın 28'inci yılında yani bu sene cenaze törenleri yapılacak ve defnedilecek 30 kardeşimizin 4'ü daha reşit bile olamadan şehit edilmiştir. Bu yıl toprağa verilecek en genç kurban, öldürüldüğünde 15 yaşında olan Elvir Salcinovic'tir. Bajkovic bölgesinde şehit edilen Elvir'in naaşının bir kısmı ilk kez 2001 yılında Zvornik yakınlarındaki Liplje toplu mezarından çıkarılmış ve zaman içinde tamamlanmaya çalışılmıştır. Sırasıyla, 2003 ve 2011'de Potočari'de toprağa verilen babası Turabije ve kardeşi Almir'le nihayetinde ebedî istirahatgâhında huzur bulacaktır. Masum insanlar savaşın en acımasız yüzüyle karşılaşarak yaşam haklarından mahrum bırakılmışlardır. Hatta, yaşam haklarından mahrum bırakıldıkları gibi, işledikleri savaş suçunu gizlemeye çalışan paramiliter birlikler yüzünden naaşları dahi hakarete uğramıştır.

Konuşmamın başında da değindiğim gibi, Bosna'daki kardeşlerimiz hâlâ belirlenen naaşların tamamlanmasını beklemektedir. Masum canlara yaşatılan bu soykırım, tarifsiz acısıyla insanlık tarihinin en karanlık anlarından biri olarak aklımıza ve gönlümüze kazınmış, vicdanımıza hâlâ kanayan derin bir yara açmıştır. Bir daha böyle acıların yaşanmaması için merhum Aliya İzzetbegović'in vasiyeti olarak gördüğüm "Ne yaparsanız yapın ama soykırımı unutmayın çünkü unutulmuş soykırım tekrarlanır." sözünü düstur edinerek hiçbir zaman hiçbir zulmü unutmamalı ve adaletin tecellisi için çabalamalıyız.

Ayrıca, başta Avrupa kıtası olmak üzere tüm dünyaya düşen önemli sorumluluklar vardır. İslam düşmanlığını körükleyen her beyanatta, her eylemle kararlılıkla mücadele edilmesi gerekmektedir. Bosna Hersek başta olmak üzere tüm Balkan coğrafyasında yaşanabilecek her türlü soruna diplomatik yollarla ön alınmalı ve buna uygun tedbirler hayata geçirilmelidir.

Bizler, hoşgörü ve adaletin en güzel örneklerini yaşayan ve yaşatan bir medeniyetin temsilcileri olarak bir daha bu acıların yaşanmaması için sorumluluklarımızı biliyor ve bu sorumluluklarımıza uygun olarak evladifatihinin topraklarında kardeşliğimizi pekiştirmek ve güçlendirmek için Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde az önce bahsettiğim etkin ve güçlü diplomasiyi başarıyla yürütüyoruz. Bu sayede TİKA'mız ve Vakıflar Genel Müdürlüğümüzle ecdat yadigarı eserlerimizi, şehitliklerimizi yeniden ayağa kaldırıyoruz; Yurtdışı Türkler Başkanlığımızla eğitim ve kültür alanında iş birliğimizi geliştiriyoruz; Yunus Emre Enstitülerimiz ve Maarif Vakfımızla dilimize, kültürümüze, tarihimize, ortak medeniyet değerlerimize sahip çıkıyoruz; Türk Hava Yollarımız, Anadolu Ajansımız, TRT'mizle insani bağlarımızı güçlendiriyoruz. Diplomatik misyonlarımızın sayısını artırarak bayrağımızı her tarafta gururla dalgalandırmaya devam ediyoruz. Diplomaside caydırıcı savunma gücü çok önemlidir ancak dostluk bağları güçlenmiş samimi müttefiklerin kıymetliharbiyesi her zaman daha yüksek olmuştur. Yaralarını yirmi yılda sarmak için tüm gücümüzle çalıştığımız Balkanlarda yürüttüğümüz bu diplomasi sayesinde Sayın Cumhurbaşkanımız anan lider, ülkemiz hakem devlet konumuna gelmiştir. İnşallah, ortaya koyduğumuz Türkiye Yüzyılı vizyonu aynı zamanda Balkanların da yüzyılı olacaktır ve inşallah, bizim de gayretimizle Srebrenitsa gibi, Prijedor gibi acılar bir daha yaşanmayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEDA GÖREN BÖLÜK (Devamla) – Bir dakika daha...

BAŞKAN – Buyurun.

SEDA GÖREN BÖLÜK (Devamla) – Konuşmamın sonunda Srebrenitsa'da yaşamını yitiren, şehit olan masum insanlarımızı ve bilge lider merhum Aliya İzzetbegović'i rahmetle anıyorum, evladifatihana tekrar sabırlar diliyorum. Geçmişin karanlık gölgesinden dersler çıkararak insan haklarını korumak, barışı desteklemek ve dünyayı daha adil bir yer hâline getirmek için hep birlikte çalışma çağrımızı yineliyorum çünkü biliyorum ve inanıyorum ki Sayın Cumhurbaşkanımızın da her zaman ifade ettiği gibi daha adil bir dünya mümkün.

Son olarak, 12 yaşında bir kız çocuğuyken anne ve babasına bu soykırımın unutulmaması için elinden geleni yapacağını sözünü veren bir kardeşleri olarak bu çiçeği yüreğinde taşıyan Srebrenitsa annelerine sesleniyorum: Acınız, acımızdır; unutmayacağız, unutturmayacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyor, teşekkürlerimi sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Gören.

Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 30 milletvekiline söz vereceğim. 20 olarak uygulanıyor ama çok talep geldi, 3 sayın vekil de sisteme girmekte sorun yaşamıştı, 33 vekile birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz, Erzincan Milletvekili Sayın Mustafa Sarıgül'e aittir.

Buyurun Sayın Sarıgül.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, kader mahkûmlarının af beklentisine ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIĞÜL (Erzincan) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; binlerce kader mahkûmu Parlamentodan çıkacak güzel bir haberi beklemekte. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında toplumsal barış için, kardeşlik hukuku için gelin, hep beraber bir af çalışmasını burada el birliğiyle yapalım. Bu konuda çalışma yapan Sayın Feti Yıldız'a, Sayın Mahmut Tanal'a çok teşekkür ediyorum. Anneler için affet Türkiye'm, babalar için affet Türkiye'm, çocuklar için affet Türkiye'm. Benim şefkatli devletim, benim vicdanlı devletim, benim merhametli devletim; 28'inci Dönemde büyük bir toplumsal barış affına ve kardeşlik hukuku affına inşallah imza atacağız.

Yüce Parlamenti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN –İzmir Milletvekili Sayın Şebnem Bursalı.

2.- İzmir Milletvekili Şebnem Bursalı'nın, Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ŞEBNEM BURSALI (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bundan tam yirmi sekiz yıl önce bugün, Avrupa'nın göbeğinde, Srebrenitsa'da sadece Müslüman oldukları için tam 8.372 masum Bosnalı soydaşımız katledildi. Bu, aslında sadece Srebrenitsa'nın ya da Bosna'nın değil tüm insanlığın soykırımıydı. Bu katliam dünyayı sömürgeleştirmek isteyen, bunun için de bazen dini, bazen dili, bazen de ırkı kullanan sözde demokratların işiydi ama gün geldi, bir lider çıktı ve dünyanın kalbinde, kötülerin gözlerine baka baka "Dünya 5'ten büyüktür." dedi ve eğer Tayyip Erdoğan liderliğindeki güçlü Türkiye yirmi sekiz yıl önce olsaydı bu katliama "One minute!" der ve engel olunurdu. Biz bu soykırımı unutmayacağız, unutturmayacağız ama andolsun ki bir daha böyle acıların yaşanmasına da izin vermeyeceğiz.

Bu vesileyle, Srebrenitsa şehitlerimizi ve tüm şehitlerimizi rahmetle anıyorum.

BAŞKAN - Muş Milletvekili Sayın Sümeyye Boz.

Buyurun.

3.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Suruç katliamının arkasındaki güçlerin açığa çıkarılması gerektiğine ve Suruç ailelerinin yanında olduklarına ilişkin açıklaması

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Suruç katliamının yıl dönümüne günler kala yeni bilgiler bugün açığa çıktı. Katliamdan saatler önce katilin isminin Emniyetin bilgi sisteminde 2 kez sorgulandığı, katilin Suriye'ye gittiğinin Emniyet tarafından MİT'ten gizlendiği ortaya çıktı. Suruç katliamının arkasındaki güçler açığa çıkarılmadı. Buna karşılık Suruç ailelerinden Kübra Barutçu ve Besra Erol hâlâ cezaevinde tutuklu. Suruç İçin Adalet Platformu avukatları tutuklama operasyonlarıyla, adalet isteyen Suruç gazileri ve tanıkları sürekli gözaltı ve tutuklama operasyonlarıyla karşı karşıya kaldı.

Sekiz yıl önce 20 Temmuz'da Suruç'ta IŞİD barbarlığına karşı birlikte mücadele etmek için yola çıkan ve yitirdiğimiz 33 düş yolcusunu, devrimci yoldaşımızı sevgiyle, özlemle anıyoruz. Suruç ailelerinin yanındayız. Katliamların arkasındaki güçleri açığa çıkarma mücadelemize devam edeceğiz.

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Güzelmansur.

4.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, depremzede Samandağ'ın tarımsal sulama sorununa ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Samandağ'da 38 bin dekada mandalina üretimi yapılıyor. Bunun 12 bin dekarının sulaması sulama kanalıyla yapılmak zorunda ama temmuz ayına gelinmesine rağmen mandalina üreticisine, çiftçiye bir damla su verilmedi. İlgili kurumlar mandalina ağaçlarının kurumasına seyirci kalıyor, hatta sebep oluyorlar. Devlet Su İşlerinin her seferinde başka bir bahanesi var; ya trafo yanıyor ya dinamolar yanıyor ya pompalar arızalı oluyor ya sulama kanalları tamir edilemiyor. Bu mu Türkiye Yüzyılı? Depremden sonra aylardır sulama kanallarını onarmamak, pompaları tamir etmemek, çiftçiye susuz bırakmak mı Türkiye Yüzyılı? Buradan DSİ'ye sesleniyorum: Depremzede Samandağ'da tarımsal sulama için onarım, tamirat, ne gerekiyorsa yapın, çiftçiye suyunu verin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Kırıkkale Milletvekili Sayın Ahmet Önal.

Buyurun Sayın Önal.

5.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, buğday ve arpa üreticisinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

AHMET ÖNAL (Kırıkkale) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçtiğimiz günlerde buğday ve arpa taban fiyatı açıklaması yapılmıştır ancak Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından etkili alım politikası uygulanamamış, piyasada hâkimiyet sağlanamamıştır. Hızlı alım ve erken ödeme yapılmaması nedeniyle çiftçilerimiz mağdur olmuştur. Çiftçilerimiz ürünlerini TMO'ya satmak istemekte ancak TMO'dan randevu alamamaktadır. AKP iktidarlarının yapmış olduğu buğday ithalatı nedeniyle birçok bölgede depoların dolu olduğu ve çiftçilerimizin lisanslı depolardan dahi randevu bulamadığı gelen şikâyetler arasındadır.

Bir başka konu ise kota fazlası ürününü satamayan çiftçilerimizin düşük fiyat veren tüccar veya piyasa alıcılarına ürününü satmak zorunda bırakılmasıdır. Bu durumda çiftçilerimiz ürününün girdi maliyetini dahi çıkaramamakta, piyasa fiyatları altında ezilmektedir. Kırıkkale'de ve tüm Türkiye'de çiftçilerimiz Tarım Bakanlığının konuya el atmasını ve yaşanan mağduriyetlerin giderilmesini beklemektedir.

BAŞKAN – Adana Milletvekili Sayın Orhan Sümer.

Buyurun Sayın Sümer.

6.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saray iktidarı bir an önce kendi yaşadıkları lüks hayatının herkes için geçerli olmadığını anlayıp emeklilerimize hak ettikleri zam oranını açıklamalıdır. Başta Türkiye Emekliler Derneği olmak üzere birçok sivil toplum örgütü emekli maaşlarına

yapılacak yüzde 25 zammın yetersiz olduğunu belirtmiştir. 12 milyon emeklinin yaklaşık 10 milyonu 7.500 TL en düşük emekli maaşıyla günümüz koşullarında yaşam mücadelesi vermektedir. Emeklilerimizin talebi, maaşlarına yüzde 25 zam ve en az 4 bin TL seyyanen zam yapılmasıdır. Saray iktidarı, seçim öncesi verdiği vaatleri yerine getirip emeklilerimizin insanca yaşaması için şartları ve koşulları hazırlamalı, maaşlarını enflasyonla yok olmayacak şekilde artırmalıdır.

BAŞKAN - Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer.

Buyurun Sayın Gürer.

7.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, AKP iktidarının zam ve vergi zulmünü durdurması ve emeklinin hakkını vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Seçim öncesi oy alabilmek uğruna ekonomik dengeleri altüst eden AKP iktidarı seçim sonrası hasarın faturasını yine vatandaşa kesti. Devlet parasıyla kazanılan seçimin bedeli halka acı biçimde ödettiliyor. KDV, harçlar ve dolaylı vergiler üzerindeki artışların, ek vergilerin, kamunun ürettiği mallara yapılan zamların ardı arkası kesilmiyor. Sabit ve dar gelirliyle yapılan sınırlı artış daha cebe girmeden eridi. Çay kaşığıyla verilen kepçeyle geri alınıyor. Kira, gıda, ulaşımdaki fahiş artışlar, yoksullaşan kesimlerin belini iyice büktü. En düşük emekli aylığı asgari ücret seviyesine dahi çıkarılmadığı için büyük mağduriyet yaşıyor, açlık sınırının altında kaldı. Bu gidiş zengini zengin ediyor, dar gelirliyi yoksullaştırıyor. Zam ve vergi zulmünü durdurun, emeklinin hakkını verin.

BAŞKAN - Adana Milletvekili Sayın Müzeyyen Şevkin.

Buyurun.

8.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Milyonlarca emekli yine unutuldu, yine aldatıldı. "Kök maaş" diye bir tabir çıkardınız, 6 bin liraya kadar maaş alan emeklilere Hazinesinin ödediği aylık 1.500 lirayı dikkate almayıp "Yüzde 25 zam yaptık." diyorsunuz. Oysa Cumhurbaşkanı Erdoğan seçim öncesi, maaşlardaki artışın otomatik olarak emeklilere de yansıtacağını kaydetmişti. Milyonlarca emeklinin alacağı maaş yine 7.500 lira olacak. Vergide yüzde 1.200'lere varan artış gerçekleşmiş, gıdada fahiş artışın önü alınamıyor. 4 kişilik bir ailenin aylık sınırı 10 bin lira, yoksulluk sınırı ise 33 bin lira, bekâr bir kişinin maliyeti 13 bin liraya ulaştı. Emekliye yapılan reva mıdır? Siz neyin kafasını yaşıyorsunuz? Emekliye resmen "Öl!" diyorsunuz. Yazıktır, günahtır, ayıptır diyorum.

BAŞKAN – Gaziantep Milletvekili Sayın Sevda Karaca Demir.

Buyurun.

9.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, "millî dayanışma paketi" adı verilen torba yasa teklifiyle emekli milletvekili maaşlarına yapılmaya çalışılan zam oranına ilişkin açıklaması

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan, görevinizde başarılar diliyorum.

AKP Milletvekilleri Orhan Yegin ve Yaşar Kırkpınar "millî dayanışma paketi" adı verilen torba yasaya emekli vekillerin maaşlarına yüzde 25'lik zam sokuşturmaya çalışıyor. Böylelikle emekli milletvekillerinin ortalama 55 bin lira olan maaşlarında 7,5 puanlık artış yapılabilmesinin önü açıldı. Kendinden başka kimseyi düşünmeyenler emekçilere, emeklilere boğaz tokluğunu bile çok görürken kendi refahlarını, ferahlarını, bekalarını her şeyin üstünde tuttuklarını bir kere daha gözümüze soktular. "Hayır" diyoruz; emekçilere açlık sınırının altında üç kuruşluk bir yaşamı reva görüp kendisine zenginlik arayanlara da onların önergelerine de "hayır" diyoruz. Önerge sahiplerini üç kuruş zamma mahkûm ettikleri emekçilerin, emeklilerin vicdanına öfkesine havale ediyoruz.

BAŞKAN – Manisa Milletvekili Sayın Bekir Başevirgen.

Buyurun.

10.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye'de milyonlar en düşük emekli maaşı olan 7.500 lirayla geçinmeye çalışıyor. Zamlar ise kök aylıklara yapılıyor. Kök maaşı 6.500 lira olan emeklinin maaşı yapılan zamlarla 7.500 lira olacak. Zaten en düşük emekli maaşı 7.500 lira. Bu durum milyonlarca emeklinin zam alamamasına neden oldu. Memur emeklileri yüzde 25'lik zamdan faydalanırken işçi, esnaf ve çiftçi emeklileri ya hiç zam almadı ya da çok düşük oranda zam aldı. Her güne yeni bir zam furiasıyla başladığımız ülkemizde emeklilerin bu ücretlerle yaşaması imkânsız. Bu nedenle emekliler, başta intibak yasası olmak üzere maaşlarına seyyanen zam yapılmasını ve en düşük emekli aylığının asgari ücretin altında kalmamasını istiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Osmaniye Milletvekili Sayın Asu Kaya.

Buyurun.

11.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'de deprem sonrası acil yıkılması gereken binaların hâlâ yıkılmadığına ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Depremi yaşayan şehirlerden bir tanesi de Osmaniyeydi ama bile isteye unutulmaya devam ediliyor. Depremin üzerinden beş aydan fazla süre geçti ve acil yıkılması gereken binalar hâlâ yıkılmadı. Bunlardan bir tanesi de Osmaniye kent merkezinde gün içinde çok yoğun olan çarşıımızda bulunan 2 katlı bir binaydı. Bu bina dün çöktü, 4 yurttaşımız canlarını enkazdan zor kurtardılar. Bizler, vatandaşlar dakikalar içinde oradayken, vatandaşlarımız kâbusu yaşarken iktidar vekilleri, siz neredeydiniz? Deprem sonrası devam eden koordinasyonsuzluğunuz vatandaşımızı can tehidiyle karşı karşıya bırakıyor. Vatandaşımızı ekmek parası ile yaşam arasına hapsetmeye devam ediyorsunuz. Osmaniye'de acil yıkım kararı çıkarılmış binalar bir an evvel yıkılmalı, esnafımıza bir adres gösterilmelidir.

Çevre ve Şehircilik Bakanı Özhasseki'ye sesleniyorum: Osmaniye'ye verdiğiniz doksan günde 10 bin ağır hasarlı binayı yıkmaya sözünüzde bir an evvel durun.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Kütahya Milletvekili Sayın Ali Fazıl Kasap.

12.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, aile sağlığı merkezlerindeki doktorların ve çalışanların yaşadıkları ekonomik sorunlara ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Aile sağlığı merkezlerini ticarethane, hekimleri ve sağlık çalışanlarını tacir olarak, tüccar olarak gören bir zihniyet, hekim

göçüne ve sağlık personeli göçüne çanak tutmaktadır.

Aile sağlığı merkezleri ucube, bazıları merdiven altı; cari giderlerinde sürekli olarak bin kilometrelik mobil hizmet sunan hekime verilen bedeller çok çok düşük. Ayrıca, hekimlere ve sağlık çalışanlarına, özellikle aile sağlığı merkezlerinde çalışanlara bu seyyanen 8 bin lira ilave ücret verilmiyor, bunlar yüzde 17'ye tabi tutuluyor. Bunların mağduriyetinin derhâl giderilmesi gerekiyor.

Dediğim gibi, hekimlerin ve sağlık çalışanlarının ülke dışına çıkmasına çanak tutmaya hâlâ devam edecek misiniz? Sağlıkçılar tacir ve tüccar değildir.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Ankara Milletvekili Sayın Ahmet Fethan Baykoç.

Buyurun.

13.- Ankara Milletvekili Ahmet Fethan Baykoç'un, Nurettin Topçu'nun vefatının seneidevriyesine ilişkin açıklaması

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) – 10 Temmuz 1975 yılında Hakk'ın rahmetine kavuşan, geçtiğimiz gün vefatının seneidevriyesi olan merhum Nurettin Topçu'yu rahmetle anıyorum.

Felsefeci, eğitimci ve yazar kişiliğiyle tanıdığımız Nurettin Topçu, aynı zamanda büyük mütefekkirlerimizden olup eğitimde millî değerlerimizi, ahlaki değerlerimizi ve maneviyatı ön plana çıkarmaktadır. Nurettin Topçu, bireysel özgürlüklere saygı gösteren, insani değerleri vurgulayan insancıl toplum fikrini savunmaktaydı. Onun benimsediği "isyan ahlakı" kavramı, şiddeti ve yıkıcı anlayışı bir kenara iterek kişinin kendisini ve toplumu düzeltme, iyileştirme ve mükemmelleştirme çabasıdır. Nurettin Topçu, aynı zamanda Anadolu mütefekkirlerimiz içerisinde yer almakta olup bu düşünce akımı, Anadolu halkının kültürel değerlerine odaklanmayı ve bu değerleri öne çıkarmayı hedeflemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) – Anadolu coğrafyamızdaki tüm yaşam tarzları ve düşünce yapılarına saygıyı hedefleyen bu düşüncenin tüm mütefekkirlerini, başta Nurettin Topçu olmak üzere, saygıyla anıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Baykoç.

Mersin Milletvekili Sayın Gülcan Kış.

Buyurun.

14.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ve Mersin'de yaşayan emeklilere ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Emeklilere yüzde 25 zammı da içeren kanun teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edildi ancak yapılan düzenleme emeklilerimizin tepkilerine sebep olmuş, birçok ekonomist de bunun adaletsizliğine değinmiştir. En fazla emeklinin yaşadığı illerin başında gelen Mersin'de Mersin Platformu ve birçok emekli örgütleri bizlere ulaşmış ve bu durumun düzeltilmesi için seslerinin Mecliste duyurulmasını istemiştir.

Maraş depremi sonrası Mersin'de nüfus yoğunluğu artmış, kira bedelleri artmış, hayat pahalılığı ise üst düzeye çıkmıştır. Emeklilerimiz Mersin'de ne faturalarını ne de kiralarnı ödeyemez duruma gelmiştir. Emekliler her geçen gün açlık ve yoksulluğa sürüklenmektedir. Emeklilerimiz mutsuz ve umutsuzdur. Hayatlarını bu memlekete hizmet için adanmış emeklilerimizin insanca yaşam hakkı olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kış.

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – Onlara kulak verelim. "Emeklilerimizi enflasyona ezdirmeyeceğiz." diyen AKP Hükûmetine sesleniyorum: Gelin, görüşülecek kanun teklifinde emeklilerin de taleplerini karşılayalım.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kış.

Denizli Milletvekili Sayın Şeref Arpacı.

Buyurun.

15.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Denizli'de yaşanan dolu felaketi ve pronos hastalığı nedeniyle zarar gören çiftçilere ilişkin açıklaması

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son aylarda Denizli'de yaşanan dolu yağışı nedeniyle Honaz ilçemizde 11 bin ton ihracatlık kiraz hasar görmüştür. Bugünkü değeriyle 28 milyon dolara denk gelen hem Denizli'nin hem de ülkemiz ekonomisinin kaybı söz konusudur. Ardından, ilimizde bağcılık yapılan Çal ve Güney ilçemizde "bağ mildiyözü" de denen pronos hastalığından dolayı yüzde 100'e varan ürün kayıpları oluşmuş durumdadır. Bu kayıp gelecek yıl da ürün hasadında verimi düşürecektir. Denizli'nin tarımsal hasılatının 1'inci sırasında yer alan üzüm bağcılığının ilimiz ekonomisine katkısı 4 milyar TL, ülkemiz ekonomisine katkısı ise 20 milyar TL'dir. Hem pronos hastalığı nedeniyle hem de yaşanan dolular nedeniyle üreticilerimizin yaşadığı kayıpların telafi edilmesi ve üreticilerimize destek olunması gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞEREF ARPACI (Denizli) – Bu nedenle Tarım Bakanlığının acilen Honaz, Çal ve Güney ilçelerimizi afet bölgesi ilan ederek Denizlili üreticilerimizin banka kredilerini ötelemesi, üreticilere hibe vermesi ve zararlarını gidermesi gerekmektedir.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Arpacı.

Bingöl Milletvekili Sayın Ömer Faruk Hülakü.

Buyurun.

16.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, 6 Şubat depremi sonrasında Bingöl'ün Yayladere ilçesinde ağır hasarlı veya riskli olduğu tespit edilen yapılara ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Teşekkürler Sayın Başkan.

6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremlerden sonra Bingöl'ün Yayladere ilçe merkezi ve bağlı köylerde bulunan yapıların hasar tespiti yapılmış ve birçok yapının ağır hasarlı veya riskli olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu tespitlere rağmen yetkililer ağır hasarlı veya riskli olduğu belirtilen hanelere ilişkin olası bir deprem önlemi doğrultusunda hiçbir çalışma yapmamışlardır. Yayladere ilçesinde ağır hasarlı veya riskli olduğu tespit edilen hanelerde yaşayan yurttaşlarımız mağdur edilmeden gerekli tedbirler derhâl alınmalı ve ilçenin tamamı olası bir depreme hazır hâle getirilmelidir.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Samsun Milletvekili Sayın Murat Çan.

Buyurun.

17.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, aile sağlığı merkezlerinin sorunlarına ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İktidarın ekonomide yarattığı büyük kaos yüzünden sağlık zincirinin ilk halkası olan aile sağlığı merkezleri de artık komaya girmiş durumdadır. ASM'lerin 25'ten fazla kalemden oluşan sabit giderleri var ve bu giderlerdeki enflasyon oranı ASM giderleri için yapılan ödemelerin çok üzerindedir. Bugün meslektaşlarımızın birçoğu kira, elektrik faturası ödeyemez, standart sağlık hizmeti verilecek tıbbi ve hijyen malzemesi alamaz duruma gelmiştir.

ASM'lerde işten çıkarmalar da günden güne artıyor. Bir an önce aile hekimleri ve ASM'lerin sözleşme ve ödeme yönetmeliğinde değişiklik yapılmalı, hak ediş ve gider ödenekleri iyileştirilmelidir. Bu adım atılmazsa bugün zaten felç durumda olan sağlık sistemi bitkisel hayata girecek. En azından 8 bin liralık sabit ödeme kendilerine verilsin.

BAŞKAN – Kastamonu Milletvekili Sayın Halil Uluay.
Buyurun.

18.- Kastamonu Milletvekili Halil Uluay'ın, Gideros Koyu'na, ilişkin açıklaması

HALİL ULUAY (Kastamonu) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Geçtiğimiz günlerde sel mağduru olan Karadeniz halkına geçmiş olsun dilekleriyle Karadeniz'in bir incisinden bahsetmek istiyorum: Gideros Koyu. Cide ilçemiz sınırları içerisinde yer alan bu koy, birinci derece doğal, ikinci derece tarihî sit alanı olarak korunmaktadır, üç bin beş yüz yıl önce keşfedilmiştir. Girişi yaklaşık 200 metre civarında olduğu için denizden biraz açıldıktan sonra görünmez olmaktadır. İyi bir saklanma merkezi olduğu için tarih boyunca korsanların saklanma yeri olmuştur. Aynı özellik gereği Kurtuluş Savaşı'nda denizden gelen cephaneler karaya çıkmadan önce burada saklanmıştır. İçinde doğal sıcak suyu olan mağarası ve şu an sayamayacağım sayısız özelliği barındıran bu doğa harikası yeri ziyaretçilerimizin kendi güzergâhlarına almasını önemle tavsiye ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Trabzon Milletvekili Sayın Sibel Suiçmez.
Buyurun.

19.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, emeklilerin maaşlarına yapılacak zam oranına, basın açıklaması yaparken darbedilen Mersin Milletvekili Perihan Koca ile hapiste olan Hatay Milletvekili Şerafettin Can Atalay'a ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Sayın Başkan, emekliler haklı olarak üzgün, kırılgan ve öfkeli. Emeklilerimizin yaklaşık 10 milyonu 7.500 TL'yi bulan en düşük emekli aylığıyla ölmek için direnmektedirler. Memur taban maaşı artırılırken emekliler gözden çıkarılmıştır. Çalışan ve emekli arasındaki en az 2 katı olan ücret adaletsizliğini 3-4 katına çıkaracak düzenleme yapılmıştır. Tepkiler üzerine emeklilere yüzde 25 zam öngören teklif ise kabul edilemez niteliktedir. En düşük emekli aylığı asgari ücret seviyesine getirilmeli, 7.500 TL üstünde aylık alanlara en az yüzde 25 ve buna ilave 8.077 lira seyyanen zam verilmelidir. Dün olduğu gibi bugün de emeklilerimizin insan onuruna yakışır yaşam sürmeleri için desteğimiz sürecektir.

Sayın Başkan, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası değişti de bizim haberimiz mi yok?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Basın açıklaması hakkını kullanan her vatandaş gözaltına alınmaktadır. Mersin Milletvekili Sayın Perihan Koca'nın basın açıklaması sırasında darbedilmesi de Can Atalay'ın hapiste olması da Meclis olarak bizim ayıbımızdır.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Suiçmez.

Elâzığ Milletvekili Sayın Erol Keleş.

20.- Elâzığ Milletvekili Erol Keleş'in, yapay zekâ alanında eğitim imkânlarının artırılmasının önemine ilişkin açıklaması

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yapay zekâ kullanımının her yönüyle önem arz ettiği bir gerçektir. Dil çevirileri, navigasyon, sosyal güvenlik, sağlık hizmetleri, e-ticaret ve yardımcı robot uygulamalarıyla günlük hayatımızda yer almaktadır. Cumhurbaşkanlığımız Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından yayımlanan Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021-2025 yürürlüğe girmiş durumdadır. Vizyonu, müreffeh bir Türkiye için çevik ve sürdürülebilir yapay zekâ ekosistemiyle küresel ölçekte değer üretmek olarak tasarlanmıştır. Yapay zekâ alanında eğitim imkânlarının artırılmasının önemi açıktır. Öncelikli olarak vakıf üniversiteleri tarafından 2020 yılından itibaren faaliyet gösterirken devlet üniversiteleri tarafından da Hacettepe Üniversitesi öncülüğünde açılmaya başlamıştır. 2023-2024 eğitim öğretim yılından itibaren Elâzığ Fırat Üniversitesi Yapay Zekâ ve Veri Mühendisliği Bölümü öğrenci alımına başlayacaktır. Ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun.

21.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, deprem bölgesinde yaşanan sorunlara ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, başarılar diliyorum size de özellikle geniş hürriyetiniz için.

Değerli Başkan, deprem bölgesinde yaşayan, çalışan memurların anayasal hakları gasbediliyor. Bu bölgede yaşayan, çalışan memurların tayin hakkına izin verilmelidir.

Bu arada, yine, deprem bölgesindeki hafif hasarlı evlere hibe desteği verilmemektedir. Orta hasarlı ve ağır hasarlılara verilen desteğin bir miktarının da hafif hasarlılara mutlaka verilmesi gerekir.

Üçüncü olarak, ertelenen pek çok fatura toplu olarak gelmekte; elektrik, su faturalarının affıyla beraber bir de kredi kartı ve çekilen kredilerin de toplu ödemesi gelmekte. Buna çözüm olarak da acilen bunların taksitlendirilmesi gerekmektedir. Deprem bölgesinin sesi acilen Türkiye'nin her tarafına duyurulmalıdır. Hâlen insanlar büyük...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Ankara Milletvekili Sayın Zeynep Yıldız.

Buyurun.

22.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Bosna'da, Prijedor'da, Ahmići'de, Počitel'de, Biyelina'da, Gorajde'de, Travnik'te, Foča'da ve daha nicesinde karşı karşıya kalınan vahşet, Birleşmiş Milletler Barış Gücü'nün gözü önünde güvenli bölge ilan edilen Srebrenitsa'da da yirmi sekiz yıl önce bugün tekrar etmiştir. Uluslararası kuruluşların işlevsizliği ortaya dökülürken "güven" kavramı tekraren kuşaklarca aktarılacak bir travmaya dönüşmüştü. Çetniklerin başı Ratko Mladic "Türklerden intikamımızı alma vakti geldi." diyerek girdiği Srebrenitsa'da 8.372 masum Boşnak'ı katlederken Bosna genelinde Boşnaklara yönelik yürütülen etnik temizlik sonucunda 300 bine yakın Boşnak soykırıma uğradı. 1924'te Şahoviçi katliamını yaşamış bir ailenin torunu olarak unutulan soykırımların ve savaş suçlarının tekrar ettiğini biliyorum. Bu vesileyle 1992-1995 yılları arasında Srebrenitsa ve diğer

bölgelerde soykırıma uğrayan 300 bine yakın Boşnak'ı ve yüz yıl önce şehitler vererek toprağını terk etmek zorunda kalan dedelerimi rahmetle anıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Yıldız.

Ankara Milletvekili Sayın Okan Konuralp.

Buyurun Sayın Konuralp.

23.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'in, Cumartesi Annelerinin 954'üncü hafta eylemlerinin engellenmesine ilişkin açıklaması

OKAN KONURALP (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Anayasa Mahkemesinin verdiği hak ihlali kararına rağmen, Cumartesi Annelerinin 954'üncü hafta eylemleri de engellendi. Anneler ve kendilerine destek veren insan hakları aktivistleri polis tarafından gözaltına alındı. Gözaltılarla ilgili olarak açıklama yapmak isteyen milletvekili arkadaşlarımız Sezgin Tanrıkulu ve Ahmet Şık'a polis ablukası uygulandı. Cumartesi Annelerinin eylemlerini izleyen gazeteciler şiddete maruz kaldı. Cumartesi insanların yani ellerinde evlatlarının solmuş resimlerini taşıyan Cumartesi Annelerinin kulaklarında "Beni bul annel!" çığlıkları var. Cumartesi Annelerinin kulaklarındaki bu çığlıkları el birliğiyle hafifletmemiz lazım. Evlatlarının mezar taşına dahi razı olan annelerin, babaların acılarına kulak tıkayamayız. Annelerin feryatlarına karşılık olarak evlatları mutlaka bulunmalıdır. Bu bağlamda, siyasi iktidar, Anayasa Mahkemesinin de kararına uygun olarak Galatasaray Meydanı'ndaki ablukayı derhâl kaldırmalıdır. Kayıplardan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Konuralp.

Erzincan Milletvekili Sayın Süleyman Karaman...

Burada mı Sayın Karaman?

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) - Yok efendim, geçelim.

BAŞKAN - Mardin Milletvekili Sayın George Aslan.

Buyurun.

24.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Mardin'in Midyat ilçesinin kanalizasyon sorununa ilişkin açıklaması

GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, önce, görevinizde başarılar diliyorum.

Midyat, Mardin'in en önemli ve tarihî ilçelerinden biridir. Bu ilçemizi her gün binlerce yerli ve yabancı turist ziyaret etmektedir. Ne var ki Midyat uzun yıllardır kanalizasyon sorunu yaşamaktadır. İlçe sakinlerinin ve çevrenin sağlığını tehdit eden kanalizasyon sorunu yıllardır çözülmeyi bekliyor. Mardin ve İdil bağlantı yolları istikametindeki açık alanda akan lağım sularından yayılan kötü koku ve sivrisinek nedeniyle özellikle yaz aylarında insanlar nefes alamaz hâle geliyor. Bu durum, gün geçtikçe daha fazla büyüyen çevre kirliliğine de sebep olmaktadır. Aynı zamanda, ilçeye gelen yerli ve yabancı turistler de bu durumdan olumsuz etkileniyor. Kanalizasyon projesi bir yıldır bitmiş olmasına rağmen henüz ihaleye çıkarılmadı. İnsanların ve doğanın sağlığını tehdit eden Midyat'ın kanalizasyon sorunu bir an önce çözülmeli.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aslan.

Mersin Milletvekili Sayın Perihan Koca.

Buyurun.

25.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, motokuryelerin genel taleplerine ve motokurye Samet Özgül'e ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; motokuryeler uzun zamandır hakları için mücadele ediyorlar. Son olarak, Getir firmasına bağlı Vigo işçilerinin ücret zammı talepleri eyleme, direnişe dönüştü. Motokuryelerin genel talepleri arasında sadece ücret zammı yer almıyor. Motokuryeler uzun süredir mesleklerinin "tehlikeli iş" statüsüne alınmasını talep ediyorlar çünkü motokuryeler sürekli ölümle burun buruna çalışıyorlar. Bunun son örneklerinden biri de Samet Özgül. Samet hem öğrenci hem de motokuryeydi, geçtiğimiz kasım ayında ne yazık ki bir iş cinayetinde öldürüldü ve katilleri tutuksuz yargılanıyor. Davası yarın saat onda Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesinde görülecek. Buradan herkesi "Samet Özgül'e adalet!" davasına davet ediyoruz. Samet Özgül için adalet istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Kırşehir Milletvekili Sayın Metin İlhan.

Buyurun.

26.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, memur maaşlarına yapılacak zam oranlarına ve torba teklifle gelen ve ek bütçe sonrası devam edecek olan vergilere ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Emeklere yaptığınız kurnazlığı memurlarımıza yapmayın dedik ama bizi AKP olarak yine şaşırtmadınız. Kanun teklifi bekleneni karşılamaktan uzaktır. Örneğin, seyyanen verilecek olan 8.077 lira sadece çalışanlara ve ilave ödeme olarak verilecek. Kısacası, bu seyyanen artışın 2024'te gelecek memur maaşı zammına, tazminat ve diğer ödemelere herhangi bir katkısı olmayacak. 22 bin liralık taban ücret evli ve 2 çocuklu memur baz alınarak yapılacak yani 15 Temmuzdan sonra hâlâ 22 bin liranın altında maaş alan memurlarımız olacak. Ayrıca, seçimden sonra dövizdeki yükseliş ve yüksek enflasyonla zaten çalışanlarımızın alım gücü hâlihazırda yüzde 30'a yakın azaldı.

Bir diğer kötü sürpriz ise torba teklifle gelen ve ek bütçe sonrası devamı gelecek olan vergiler. Başarısız ekonomi yönetiminin yükünü orta ve dar gelirli vatandaşlara yüklemekte azim ve kararlı bir iktidarla karşı karşıyayız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun Sayın Kaya.

27.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Srebrenitsa soykırımının 28'inci yıl dönümü. Toplu mezarlardan çıkarılan cenazelerin bu yıl da yine namazları kılınacak, bu yıl da yine gözyaşları sel olup akacak. Ayrıca hâlâ yürekleri yakan zalimlikler herkesi bir kez daha kasıp kavuracak ve bu yıl da yine insanlığın utanç sayfalarından biri olan o gün yaşananlar, bir kere daha şahitlerin sözleriyle bütün dünyaya ilan edilecek.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 20'nci yüzyılın son demlerinde sözde medeniyetin beşiği Avrupa'nın göbeğinde olanlar insanı insanlığından utandıracak cinstendi. Barış için orada bulunduğu iddia edilen Hollandalı askerler tam aksine

soykırımın suç ortağı olmuşlardı. Yirmi sekiz yıl geçti, acı hâlâ dün gibi. Başka Srebrenitsaların yaşanmaması için ortak bilinç şart. Bu acıyı unutmak da unutturmak da insanlığa yapılacak en büyük kötülüklerdendir. Ne diyordu Bilge Kral Aliya İzzetbegoviç...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kaya.
Kayseri Milletvekili Sayın Aşkın Genç.
Buyurun.

28.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle yeni görevinizde başarılar diliyorum.

Geçtiğimiz hafta açıklanan enflasyon oranlarının ardından yapılan ücret ve aylık iyileştirmelerinde emeklilerimize büyük bir haksızlık yapılmıştır. Memura enflasyon farkı ve üzerine verilen seyyanen zam hesaba katıldığında emekli vatandaşlarımıza verilmesi planlanan yüzde 25'lik zamda oyun üstüne oyun oynanıyor. Kök aylıklar üzerinden yapılan zamda en düşük emekli maaşını yani ayda 7.500 TL'yi alan emeklilerimiz kök aylıkları 6.000 TL olduğundan zamdan pratikte faydalanamayacak ve yine 7.500 TL almaya devam edecek. İktidar milyonlarca emekliyi sefaletle mahkûm etmek istiyor. Sözde IMF karşıtı olanlar görüyoruz ki bugün özde IMF'cilik yapıyor. Emeklilerimizin talebi net: Kök aylıklar üzerinden emekliye oynanan oyun son bulsun, en düşük emekli maaşı asgari ücret seviyesine çıkarılsın, yüzde 25'lik zam artırılsın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - İzmir Milletvekili Sayın Hüsmen Kırkpınar.

Buyurunuz Sayın Kırkpınar.

29.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün insanlık tarihine kara bir leke olarak geçen Srebrenitsa katliamının yıl dönümü. Bundan yirmi sekiz yıl önce General Ratko Mladic'in önderliğinde Bosnalı Sırp güçler, Hollandalı askerlerden oluşan Birleşmiş Milletler Barış Gücünün koruması altındaki silahsız 8.372 Müslüman Boşnak'ı erkek, kadın ve çocuk demeden Srebrenitsa'da katletmiştir. Birleşmiş Milletler ve dünya ise bu soykırıma sessiz kalmıştır. Srebrenitsa'da yaşananlar İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'daki en büyük katliam olarak nitelendirilmektedir. Birleşmiş Milletlerin başlıca yargı organı olan Uluslararası Adalet Divanı ise 2007 tarihli kararında Srebrenitsa'da yaşananların soykırım olduğunu kabul etmiştir.

Bu vesileyle, Srebrenitsa'da katledilen tüm şehitleri rahmetle anıyor, başta Srebrenitsa anneleri olmak üzere tüm Boşnak kardeşlerimizin acısını paylaşıyorum.

BAŞKAN - Trabzon Milletvekili Sayın Yavuz Aydın.

Buyurun Yavuz Bey.

30.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, emekli maaşlarına yapılacak zam oranına ilişkin açıklaması

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yıllarca çalışıp ömrünü Türkiye Cumhuriyeti devletine hizmet için harcamış emekli vatandaşlarımız bugün maalesef ek iş yapmadan geçinemez hâle getirilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumunun gerçeği yansıtmayan enflasyon oranlarıyla durumun vahametini gizlemeye çalışan AK PARTİ Hükûmeti pazardaki alevin farkında değil midir? Emekli maaşlarına yapılan yüzde 25 oranındaki zam hangi verilere dayanarak hesaplanmıştır? Memur maaşlarına yapılan seyyanen zammın emekli maaşlarına uygulanmamasının sebebi nedir? Her gün zam üzerine zam haberlerinin geldiği bugünlerde en düşük emekli maaşının asgari ücretten düşük olması düzeltilmesi gereken başlıca sorunlardan sadece bir tanesidir. Saraya kapanmış bir iktidarın milleti duyması mümkün değilken o kadar zenginliğin arasında emeklilerimize bu durumu reva görenler hangi vicdana sığınıp nasıl hesap verecekler? Haklarının sonuna kadar takipçisi olacağımızı bildirir, Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mahmut Tanal...

Sayın Tanal yok.

İzmir Milletvekili Sayın Tamer Osmanağaoğlu.

Buyurun.

31.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, İzmir'de 6 Temmuz akşam saatlerinde dolu ve aşırı yağıştan zarar gören çiftçilere ilişkin açıklaması

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yurt genelinde şiddetli yağmur ve dolu kaynaklı afetler yaşanmaktadır. Yaraların sarılması için devletimizin tüm organlarıyla çaba sarf ettiği ve imkânlarını seferber ettiği ortadadır. 6 Temmuz 2023 akşam saatlerinde, seçim bölgem İzmir'de Tire ilçesi başta olmak üzere Ödemiş, Kiraz, Torbalı ve Beydağ ilçelerimize bağlı birçok köyde dolu ve aşırı yağıştan kaynaklı zarar meydana gelmiştir, zarar tespit çalışmaları büyük oranda tamamlanmıştır. Devletimizin gerekeni yapacağından, yaralarının sarılması için hızlı adımlar atacağından, çiftçilerimizin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçlarının silinmesi veya ertelenmesi dâhil tüm adımları atacağından şüphem yoktur.

Bu vesileyle, vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

30'un üzerinde söz talebini karşılamış olduk arkadaşlar.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Saadet Partisinden başlayacağız.

Saadet Partisi Grup Başkanı Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun Sayın Özdağ.

32.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Saadet Partisi Grubuna, iktidarı denetleyen mekanizmalara, sanatçı Özkar Uğur'un vefatına, Çorlu tren kazasının beş yıldır devam eden davasına; kamu mühendisleri, mimarları, hukukçuları ve şehir plancılarının maaş ve özlük hak taleplerine, Srebrenitsa soykırımına, Uygur Türklerine, orman yangınlarıyla mücadelede, Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ne ve beyin göçünün beyin gücüne çevrilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gelecek Partisi olarak Saadet Partisine katılarak burada bir grup kurmuş bulunuyoruz. Grubumuzun Türkiye Büyük Millet Meclisine ve milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Geçen gün de burada konuşma yapmıştım, iktidarlar seçimlerde ibra edilirler ama aynı zamanda da denetim mekanizmaları vardır: Bir, Sayıştay; iki, basın; üç, yargı; dört, sivil toplum kuruluşları; beş, millettir ve bu iktidarlara mutlaka ki

denetlemek mecburiyetindedir. Sayıştay görevini yapsa bile zaman zaman görevlerini yapamadığını görüyoruz, özellikle 15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra insanların korkutulduğunu, bürokrasinin sindirildiğini gözlemledik. Şimdi ise bir yandan Sayıştay denetçilerinin ve başdenetçilerinin raporlarına yargının sessiz kaldığını, kulak tıkadığını ve gözlerini kapattığını gözlemliyoruz. Bir diğer taraftan ise medyanın susturulduğunu; RTÜK kanalıyla, Basın İlan Kurumu kanalıyla ve dezenformasyon yasası denilen bir yasayla, elma şekerinin içerisindeki bir zehirle yani 29'uncu maddeyle beraber yine aynı şekilde basının susturulduğunu ve diğer tarafta sivil toplum kuruluşlarının da sindirildiğini gözlemliyoruz. O zaman denetim mekanizmasını kim yapacak? Bu iktidarın mutlaka ve mutlaka denetlenmesi lazım. İşte, bizler, siyasetçiler olarak, Parlamentoda grubu bulunan partiler olarak biz, burada iktidarı denetleyeceğiz. Bir yandan grup önerilerimizle, bir diğer yandan da sizin vereceğiniz grup önerilerinize cevaplarımızla, bir diğer yandan komisyonlardaki üyelerimizle beraber burada bir denetim mekanizmasını göstereceğiz ve de muhalefet yapacağız. Muhalefetimizi, ihya edici, inşa edici ve yapıcı bir muhalefet anlayışı içerisinde takdim edeceğiz.

Bir diğer taraftan, geçen gün, biliyorsunuz, Özkan Uğur Bey vefat etti. Sanatçılar... Sanatçılar bir milletin hayat damarları gibidir, eğer onlar yaşıyorlarsa o milletin aynı zamanda geleceğinin de olacağını gösterir. Özkan Uğur bir sanatçı, müzisyen, aynı zamanda tiyatrocuydu ve de sinemacıydı; kendisine rahmet diliyorum. İnşallah, Anadolu topraklarında nice Özkan Uğurlar, nice Mazhar Fuat Özkanlar yetişir; kendisine rahmet diliyorum.

Bir diğer taraftan ise geçenlerde -biliyorsunuz- Çorlu'da -beş yıl önce- bir tren kazası olmuştu. Bu tren kazasında, beş yıldır mahkeme devam ediyor. Adalet Bakanımız burada -geçmişte Bakanlık yaptı, kendisi şu an Grup Başkan Vekili- ve Adalet Bakanlığının önünde şöyle bir yazı yazar: "Aş bulmak, ekmek bulmak gecikebilir fakat adalet gecikmez, tez verilir." Tez verilmiş mi? Verilmemiş. Ve bu insanlar çocuklarını kaybettiler, annelerini, babalarını kaybettiler ve Çorlu tren kazası hâlâ mahkemelerde sürünmekte, acılar dindirilmemiştir. Hatırlarsanız Osmangazi Köprüsü vardı, bu köprü yapılırken bir halatın kopması nedeniyle sorumlu Japon mühendis harakiri yapmıştı ki o halat da Türkiye'de imal edilmişti. Biz kimsenin harakiri yapmasını istemiyoruz ama hukukun mutlaka tecelli etmesini... Çünkü devletlerin dininin adalet olduğunu bilenlerdeniz bizler.

Bir diğer taraftan ise biliyorsunuz, yine hafta sonunda bir mağduriyet gündeme gelmişti. Neydi? Kamu mühendisleri, kamu mimarları ve aynı zamanda kamu hukukçuları ve de çevre plancıları olarak Ankara'ya geldiler. Niye getirdiniz bu insanları? Getirmeye gerek yoktu ki. Dünyanın en kıymetli şeyi vakit ve nakittir. O zaman vakit ile nakit kıymetliyse bu insanlara aynı denk maaşı, denk mesleklerle denk maaşı vermek çok mu zordu? Şimdi bir maaş düzenlemesi geliyor buraya. Bununla ilgili olarak doktorlar yurt dışına giderken çalışma koşullarını beğenmedikleri zaman içerisinde "Gitsinler." denildi, ardından da "Aman gitmesinler, maaşlarında düzenleme yapalım." Çok iyi yaptınız çünkü Türkiye'nin çok kıymetli bir meslek grubuydu. Aynı zamanda hâkimler ve savcılarla ilgili de düzenlemeler yapıldı. Şimdi, denk mesleklerde kamu mühendisleri, kamu mimarları, çevre plancıları ve de kamu hukukçuları aynı maaşı almak istiyorlar. Aynı zamanda meslekleriyle ilgili de tazminatlar istiyorlar ve meslekleriyle ilgili de bir kanuni düzenleme içerisinde bulunmayı talep ediyorlar. Yüce Meclisin bu konuyu da hassasiyetle gündemine alacağını tahmin ediyorum.

Daha önce, biliyorsunuz, bir soykırım yaşandı Srebrenitsa'da. Bugün gündeme gelecek, o konuya girmek istemiyorum ama katliama maruz kalan tüm Boşnakları rahmetle anıyorum ve bir daha da tek dişi kalmış canavarın gövdesinde veyahut da tam ortasında bu tür katliamların olmamasını temenni ediyoruz.

Bir diğer taraftan ise Doğu Türkistan... Bu hafta -ben de katıldım o çalışmaya- Uygur Türklerinin ana dillerini ve kültürlerini yaşatmak için bir uluslararası çalıştay yapıldı. Bir yandan "Mazlumların ve mağdurların hamisiyiz." deniyor ama bu uluslararası çalıştayda Dışişleri Bakanlığında bir yetkilinin olmadığını gözlemledim. Daha önce Çek Cumhuriyeti'nde yapılan 7'nci Uygur Dünya Kongresi'ne de katılmıştım, orada da Büyükelçinin, Egemen Bağış'ın da katılmadığını gözlemlemiştim. Niçin katılmıyoruz? Neden katılmayacağız? Doğu Türkistan koskocaman bir hapishane olmuş vaziyette. İnsanlar anneleriyle, babalarıyla, kardeşleriyle irtibat kuramıyorlar ve aynı zamanda Doğu Türkistan'da dillerini unutuyorlar, dinlerini unutuyorlar. Onlar bizim soydaşlarımız, yurtttaşlarımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Özdağ, bir dakika daha...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Her şeyden önce insan, insan onuru çok önemli. O nedenle, bir an önce, Dışişleri Komisyonunda bulunan, bunların iadesiyle ilgili anlaşmanın rafa kaldırılmasını talep ediyoruz.

Bir diğer taraftan ise Muğla'nın Marmaris ilçesinde, Datça yolu üzerinde orman yangınları meydana geldi. Bu ormanlar bizim geleceğimiz, suyumuz, toprağımız, nefesimiz, aynı zamanda ekolojik dengemiz; bunların da çok ciddi şekilde korunması gerekmektedir. Bunu korumak için de mutlaka orman yangınlarıyla ilgili filoların kurulması gerekiyor. Hassasiyet göstermesini bekliyoruz Tarım ve Orman Bakanlığında ve de aynı zamanda iktidardan bunları bekliyoruz.

Bir diğer taraftan da Kırkpınar Yağlı Güreşleri oldu biliyorsunuz. Çok önemli bir geleneğimizi yaşıyoruz. Milletler kültürleriyle yaşarlar. Dünden bugüne biriktirdiğimiz her şey bizi millet yapar, biriktirdiğiniz her şeyi de yaşatmak mecburiyetindedir. Ben Kırkpınar'da başpehlivan olan Yusuf Can Zeybek'i tebrik ediyorum.

Aynı zamanda bir ihracatta bulunduk biz bir noktada; beni başışlasınlar, teşbih yapıyorum, benzetme yapıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım, son bir dakika...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Hemen. Çok teşekkür ederim.

Bir ihracat yaptık dedim, Arda. Türk futbolunun çok önemli bir kişisi İspanya'ya gitti ve bizim önemli bir ihracat kişimiz, insanımız. Onların çoğalmasını istiyoruz ama birilerinin de azalmasını istiyoruz. Beyin göçünü beyin gücüne çevirmeyen bir yapı Türkiye'yi çoraklaştırır ve çölleştirir. Zaten Türkiye'nin çölleştiğini gözlemliyoruz. O nedenle, bu çölleşmeyi engellemek için, önlemek için de mutlaka ve mutlaka hukuka önem vermemiz gerekiyor; eğitimde fırsat eşitliğine, gelir dağılımına, adalete önem vermemiz gerekiyor. Bunu verebildiğimiz süre içerisinde kalkınacağız, veremediğimiz süre içerisinde ise -ne kadar ibra olursak olalım ama- denetim mekanizmalarıyla beraber sizi denetlemeye devam edeceğiz.

Biz Saadet Partisi Grubu olarak bu Meclise bir katma değer sağlamak, aynı zamanda Meclisin mehabetini artırmak istiyoruz. Egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğunu, milletin sesi olarak, gözü olarak, kulağı olarak, vicdanı olarak takdim edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

Yüce Meclisimizin bundan sonra yapacağı faaliyetlerin milletimize hayırlı olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

(Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özdağ.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, yeni kurulan Saadet Partisi Grubuna ilişkin konuşması

BAŞKAN – Ben de Saadet Partisi Grubunun hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)
İYİ Parti adına Grup Başkan Vekili Sayın Müsavat Dervişoğlu söz alacak.
Buyurun Sayın Dervişoğlu.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, yeni kurulan Saadet Partisi Grubuna, TBMM'nin 28'inci Dönemine, Pençe-Şimşek Harekâtı bölgesinde şehit olan Piyade Sözleşmeli Erler Hasan Taş ile Furkan Günergök'e, Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümüne, İsveç'in NATO'ya üyeliği konusunda Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ile Dışişleri Bakanı arasındaki iletişimsizliğe, Karadeniz ve Ege Bölgelerini etkisi altına alan kuvvetli yağış sonucu yaşanan sel ve heyelana ve doğa olaylarının istisna, yıkıcı sonuçlarının ise yazgı değil ihmal olduğuna ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Zatinalinize de görevinizde üstün başarılar diliyorum.

Herhâlde ilk oturumunuz bugün, değil mi?

BAŞKAN – Evet, evet.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Hayırlı olsun efendim.

BAŞKAN – Sağ olun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ayrıca, Saadet Partisinin Gelecek Partisiyle birlikte oluşturduğu Parlamentomuzdaki yeni grubu, Parlamento grubunu tebrik ediyorum. Grup Başkanına ve Grup Başkan Vekillerine üstün başarılar temenni ediyorum.

Türk milletinin iradesinin yegâne tecelligâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Döneminin de hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Milletvekillerimize, ayırım gözetmeksizin yapacakları çalışmalarda üstün başarılar diliyorum.

Kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerinin Pençe-Şimşek Harekâtı bölgesinde yapmış olduğu operasyonlarda Piyade Sözleşmeli Er Hasan Taş, Piyade Sözleşmeli Er Furkan Günergök şehit olmuştur. Şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, kederli ailelerine ve büyük milletimize başsağlığı diliyorum. Ülkemize yönelik terör tehdidi sona erene, son terörist etkisiz hâle getirilene kadar Türk ordusunun haklı ve kutlu mücadelesinin devam edeceğini de buradan ilan ediyorum.

Bugün, Bosna Savaşı sırasında 8.372 Boşnak sivilin Ratko Mladic komutasındaki Sırp askerler tarafından katledildiği Srebrenitsa katliamının 28'inci yıl dönümü. Bu katliam, sadece Bosna Hersek'te değil, tüm dünyada acının ve adalet arayışının sembolü hâline gelmiştir. Yirmi sekiz yıl önce katledilerek soykırıma uğrayan Srebrenitsa şehitlerimizi rahmetle anıyor, Bosna Hersek halkının acısını bir kere daha yürekten paylaşıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, NATO Genel Sekreteri ve İsveç Başbakanıyla dün gerçekleştirdiği görüşmede, Türkiye'nin İsveç'in NATO'ya katılım protokollerini Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edeceğini ve onaylanması için yakın iş birliği içinde olacaklarını ifade etmişlerdir. Sayın Erdoğan, seçimlerden önce çıkıp "Ey İsveç, Türkiye'nin veyahut Müslümanların dinî inancına saygı göstereceksiniz. Göstermiyorsanız bizden NATO konusunda destek göremeyeceksiniz." demiştiniz. Daha geçtiğimiz hafta İsveç'te yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in 2'nci defa alçakça yakılmasına seyirci kaldı. İnancımızla tahkim etmeye yeltendiğiniz iddianızı muhafaza etmekten âciz durumdasınız. Bana sorarsanız, asla da samimi değilsiniz. Geçtiğimiz yıl "İsveç'in teröre verdiği destek için somut adımlar atılması gerekiyor, ona göre karar vereceğiz." diyordunuz, çıkın ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzurunda izah edin: Bu süre içinde İsveç'in teröre verdiği desteğin hilafına attığı bir somut adım var mıdır? Çok değil daha geçen hafta, Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, İsveç'in NATO üyeliği için, ev ödevlerini yerine getirdikten sonra Türkiye tarafından konunun düşünüleceğini ifade etmişti. Sayın Dışişleri Bakanı, geçtiğimiz hafta içerisinde İsveç acaba hangi ödevini yaptı da NATO üyeliğini kabul ettiniz? Bu soru, cevabını arayan bir sorudur.

Devlet yönetimine dair görünen odur ki ya Cumhurbaşkanı ile Dışişleri Bakanı arasında bir rabita yok ya da bir iletişimsizlik söz konusu ya da siz bu devleti hâlâ, olup bitenlerden ders çıkarmaksızın, spontane gelişen olaylar karşısında rastgele politikalarla yönetiyorsunuz. Kur'an-ı Kerim'in yakılması ve terörle mücadele gibi son derece önemli ve hassas konular üzerinden Cumhurbaşkanının bunca zamandır yaptığı kesin çıkışlardan sonra, uzun süredir takip ettiğim İsveç basını bile, inanın, bu onay sürecini beklemiyordu. Hükûmete tavsiyemiz şudur: İçeride başka, dışarıda başka konuşmanın siyaset yapmak anlamında olduğu zannından lütfen kurtulun. Böylesine ikircikli bir dış politikayla, böylesine tutarsız söylem ve eylemlerle Türkiye Cumhuriyeti devletinin itibarını zedelemeye devam ediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Beş bin yıllık Türk devlet geleneğiyle birlikte, Türk milletinin uluslararası alandaki vakarına ve duruşuna maalesef zarar veriyorsunuz ve bu size asla yakışmıyor.

Saygıdeğer vekiller, Karadeniz ve Ege Bölgesi'ni etkisi altına alan kuvvetli yağış sonucunda, bölgede sel ve heyelan meydana gelmiştir. Sel felaketinden dolayı çok sayıda hastane, ev, iş yeri ve tarım arazisi zarar görmüş, yollar çökmüş, bölgede ulaşım başta olmak üzere birçok devlet hizmeti akamete uğramıştır. Maalesef, 1 vatandaşımız da hayatını kaybetmiştir; hayatını kaybeden vatandaşımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Onlarca yıldır plansızlığın, aynı umursamazlığın ve en nihayetinde aynı facianın kurbanı olan bölgedeki vatandaşlarımıza şimdi hiç kimse çıkıp da "Suçlu, iklim değişikliğidir." demesin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiyor efendim.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Evet, iklim değişikliği bir realitedir ancak yaşanan felaketleri açıklamak için yeterli değildir. Yerleşim yerlerinde yaşanan sel felaketlerinin temel nedeni, çarpık ve plansız kentleşme, yetersiz altyapı ve merkezî ve yerel yönetimlerin kentleri rant politikasına teslim etmesidir. Bir türlü anlayamadınız ve öyle görünüyor ki anlayamayacaksınız, kent yapılaşması betonlaşma ve asfalt dökmekten ibaret değildir. Yeşil alanları hızla yapılaşmaya açarken kent ormanlarını yok ediyorsunuz. Şehirlerin doğal dokusu maddi çıkarlar uğruna tarumar ediliyor. Kusura bakmayın ama suçlu hâlâ başkasında arıyorsunuz; aynaya bakın, gerçek suçlu sizsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Son cümlem efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Doğa olaylarının kendisi istisna; yıkıcı sonuçları ise yazgı değil, ihmaldir. Türkiye olarak birbirini takip eden bu ihmallerin ağır bedellerini defalarca ödedik. Gelecek yıllarda da aynı yıkıcı sonuçlarla

karşılaşmamak adına bu konunun takipçisi olacağımızı aziz milletimize taahhüt ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyor, zatinalinize de müsamahanız için teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay.

34.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Srebrenitsa soykırımının 28'inci yıl dönümüne ve 662'nci Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ne ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

11 Temmuz 2023, acısını hâlâ yüreklerimizde hissettiğimiz Srebrenitsa soykırımının 28'inci yıl dönümüdür. Yugoslavya'nın dağılma sürecinden önce Sırpların, sonra Hırvatların Bosna Hersek'e işgal maksadıyla saldırımları üzerine 1992-1995 yılları arasında kanlı bir savaş yaşanmıştır. 1995'te Dayton Anlaşması yapılmış ve Bosna Hersek Cumhuriyeti; Sırp, Hırvat ve Boşnak bölgelerine bölünmüştür. 1993'te Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararıyla Srebrenitsa güvenli bölge olarak ilan edilmiş ve Birleşmiş Milletler Koruma Gücü koruması altına alınmıştır. Buna rağmen, Srebrenitsa'ya Sırp saldırıları üç yıl boyunca devam etmiştir. Sırp en büyük vahşeti ve soykırımı Birleşmiş Milletlerin güvenli bölgesi olan Srebrenitsa'da yapmışlardır. 11 Temmuz 1995'te Sırp kuvvetleri güvenli bölge Srebrenitsa'yı işgal etmişler ve Birleşmiş Milletler Koruma Gücünün Hollandalı askerleri Sırpların önünden çekilerek bu katliama göz yummuşlardır. 11-16 Temmuz 1995 tarihleri arasında, katil Mladic komutasındaki Sırp askerler, Sırp siyaset ve devlet adamları Karadzic veya Milosevic'in emriyle Hollandalı Birleşmiş Milletler askerlerinin koruması altındaki güvenli bölge Srebrenitsa'da 8.372 Boşnak'ı vahşice katletmiştir. 11 Temmuz 1995'te başlayan katliam, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da yaşanan en büyük insanlık trajedisidir. Aradan yarım asır geçmesine rağmen, katledilen yaklaşık bin Boşnak kurbanın mezarı hâlen bulunamamıştır. Avrupa'nın göbeğinde gerçekleşen bu soykırımda 2 milyon 200 bin kişi evlerinden edilmiş, 100 binin üzerinde Boşnak işkence kamplarına atılmış, tecavüze uğramış, 985 cami yok edilmiştir. Mladic "Türklerden intikam almanın vakti geldi." sözünü asırlık kinini ortaya koymuştur. Srebrenitsa'da bu katliamlar yapılırken Birleşmiş Milletler Barış Gücü Komutanı Thom Karremans Bosnalı Müslümanların katliamına göz yumduğunda NATO'nun olay yeri üzerinden 3-5 jet uçurmanın ötesinde hiçbir faaliyet yapmadığı da artık resmî belgelerle sabit olmuştur.

21'inci yüzyılın bu ilk çeyreğinde dünyada yaşanan olaylar, demokrasi havariliği yapanların, gelişmişliği ve medeniyeti temsil ettiğini iddia edenlerin gerçek yüzünü bir kez daha göstermiştir. Dün yalnızca Müslüman oldukları için Boşnakları Avrupa'nın orta yerinde kaderine terk eden Batı dünyasının bugün de aynı çifte standarda devam ettiğini görüyoruz. Dünyanın gözü önünde gerçekleşen bu soykırım 20'nci yüzyılın en büyük insanlık suçlarından biridir. Bu vesileyle, Srebrenitsa'da katledilen Bosnalıları ve bilge şahsiyet Aliya İzzetbegovic'i rahmetle anıyorum.

Sayın Başkan, ayrıca, bu Srebrenitsa soykırımıyla ilişkili Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda parti gruplarımızca yayımlanacak ortak bildiriye, böyle bir çalışmaya da destek vereceğimizi ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, son olarak 7 Temmuz 2023'te Edirne'de başlayan 662'nci Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri 9 Temmuz 2023'teki -geçtiğimiz pazar günü- final müsabakalarıyla sona erdi. Kırkpınar Yağlı Güreşleri, tarihimizin, kültürümüzün, cesaretin, kahramanlığın ve geleneğin, sevginin ve saygının en somut örneklerindendir. Kırkpınar, Kel Alio'nun, Koca Yusuf'un, Adalı Halil'in, Kurtdereli Mehmet'in emaneti, kültürümüzün er meydanındaki adıdır. Dünyanın en uzun süre devam eden spor organizasyonu sayılan Kırkpınar'da bu yıl 2.141 pehlivan kol bağlamış, güreş tutmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

662'nci Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nde 1'inci olarak Başpehlivanlığı kazanan Yusuf Can Zeybek'i, 2'nci olan İsmail Balaban'ı, 3'üncüler Hüseyin Gümüşalan ve Mehmet Yeşil ile diğer dallarda dereceye giren pehlivanlarımızı ve bütün katılımcıları ve bu ata sporumuzun yaşatılmasında emeği geçen herkesi tebrik ediyor ve teşekkür ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Akçay.

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi adına Grup Başkan Vekili Sayın Hakkı Saruhan Oluç.

Buyurun Sayın Oluç.

35.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Srebrenitsa soykırımının 28'inci yıl dönümüne, Diyarbakır'da 18 gazetecinin tutuklu olduğu davanın ilk duruşmasına, Avrupa Konseyinin Lozan Üniversitesine hazırlattığı Ceza İstatistikleri Raporu'na, Uluslararası Sendikalar Konfederasyonunun açıkladığı Küresel Haklar Endeksi'ne ve Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde yaşanan DEDAŞ protestosuna ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Yugoslavya iç savaşında, 11-18 Temmuz 1995 tarihleri arasında, ırkçı Sırp askerleri ve onlara bağlı paramiliter gruplar, Birleşmiş Milletlerin güvenli bölge ilan ettiği Srebrenitsa kasabasında, tüm dünyanın gözleri önünde 8 binden fazla Boşnak Müslümanı katletti. Kaç kişinin katledildiğinden bağımsız olarak zihniyet anlamında ele alındığı için, Srebrenitsa katliamı 2007 yılında Uluslararası Adalet Divanı tarafından soykırım olarak tanımlandı, birinci dereceden sorumlular mahkûm edildi. Ancak bu katliamda hayatını kaybeden binin üzerinde cenazeye hâlen ulaşılamamış olması yaşanan acıları da elbette ki taze tutmaktadır. 28'inci yıl dönümünde Srebrenitsa soykırımının sorumlularını tarih önünde bir kez daha lanetliyoruz. Bu katliamda hayatını kaybeden binlerce insana Allah'tan rahmet diliyor ve Bosna halkının acılarını paylaşıyoruz ve bir daha dünyanın hiçbir yerinde geçmiş yıllarda olduğu gibi soykırımlar yaşanmaması için de bu hesaplaşmanın ve bu bilincin canlı tutulması gerektiğini söylüyoruz.

Sayın vekiller, bugün Diyarbakır'da bir mahkeme sürüyor. Diyarbakır merkezli yürütülen soruşturma kapsamında - hatırlamazsınız belki birçoğunuz ama- 8 Haziran 2022'de gazeteciler gözaltına alındı ve 16 Haziranda tutuklandı bu gazeteciler. Biz, geçtiğimiz yıl bunu Mecliste de gündem yapmıştık defalarca. Dicle Fırat Gazeteciler Derneği Eş Başkanı Serdar Altan, Mezopotamya Ajansı editörü Aziz Oruç, Xwebün gazetesi Yazı İşleri Müdürü Mehmet Ali Ertaş ve gazeteci arkadaşlarımız; 18 gazeteci tutuklanmıştı ve o zamandan bugüne kadar herhangi bir iddianame ortaya konulmamıştı. Şimdi, 18 gazetecinin tutuklandığı duruşma ilk defa bugün başladı. Savunmadan sadece bir cümle söyleyeyim, Dicle Fırat Gazeteciler Derneği Eş Başkanı dedi ki: "Özgür basın geleneği barışın ve demokrasinin teminatıdır. Biz suçlu değiliz, davacıyız ve on üç aydır tutuklu bulunmaktayız ama neden tutuklu olduğumuzu bilmiyoruz."

Şimdi, daha önce de böyle bir operasyon olmuştu. Yine, 29 Ekim 2022'de Ankara'da bu sefer gazeteciler tutuklandı, özgür basın gazetecileri; seçim sonrası 16 Mayıs 2023'te hepsi salındı yani Kürt gazeteciler, özgür basında çalışan gazeteciler neden tutuklanıyor seçim öncesinde de seçim sonrasında hemen salınıyor? Çünkü hakikatlerin yazılmasına bu iktidar tahammül

edemiyor, bunu çok net olarak gösteriyor.

Bugün Diyarbakır'daki duruşmada aldığımız bilgilere göre çok acayip bir durum daha var, gerçekten Türkiye'de yargı mekanizmasının geldiği durumu gösteriyor. Duruşmada gazetecilerin iddianamesini hazırlayan soruşturma savcısının mahkeme üyesiyle evli olduğu ortaya çıktı yani inanılır gibi değil. Avukatlar reddihâkim talebinde bulundu, mahkeme başkanı bu talebi her zaman olduğu gibi reddetti. Yani Türkiye'de adalet mekanizmasının işleyişine dair gerçekten ilginç bir örnek daha ama bu yeni değil elbette ki hani, bu tür şeyleri hep konuştuk, konuşmaya da devam edeceğiz.

Avrupa Konseyinin Lozan Üniversitesine hazırlattığı bir rapor var, Ceza İstatistikleri Raporu, belli aralıklarla hazırlatıyorlar. Bu raporda 48 Avrupa Konseyi üyesi ülkenin cezaevlerindeki verileri ortaya konulmuş. Çeşitli değerlendirme kriterleri var; işte, hapsedilme oranları, cezaevi nüfusu, aşırı kalabalık, hapisane bütçeleri, ölüm ve kaçış oranları falan gibi çeşitli kriterler değerlendiriliyor. Avrupa Konseyi üyesi 48 ülkede yaklaşık 980 bin mahkûm bulunduğu belirtiliyor. Türkiye 1'inci sırada. Rekor! Şaşırdık mı? Şaşırmadık. 300 binden fazla kişi tutuklu ve hükümlü olarak cezaevlerinde yer alıyor. Avrupa'da 1'inciliği almışız, Avrupa Konseyi üyeleri arasında. Neredeyse 100 bin kişi başına 355 tutuklu ve hükümlü düşüyor. Evet, işte, adalet mekanizmasının nasıl işlediğine dair bir örnek daha önümüzde duruyor.

Şimdi, bugün, bu uluslararası istatistiklerle ve raporlarla ilgili birkaç örnek daha vermek istiyorum. Sadece cezaevleri değil elbette ki, başka konularda da başı çekiyoruz. Yani Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu Küresel Haklar Endeksi'ni açıkladı. Buna göre, Türkiye, 149 ülke arasında işçi haklarının en kötü olduğu 10'uncu ülke ilan edildi. Yani çok uzun yıllardır endekslerde işçi haklarının en kötü olduğu ülkeler sıralaması yapılıyor, ölçülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oluç, tamamlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bu kategoride Türkiye oldukça ön sıralarda yer alıyor. Yani nedir buradaki değerlendirme kriterleri? Grevlerin baskılanması, ertelenmesi; sendikacıların keyfî tutuklanması, sistematik sendika örgütlenmesinin bozulması vesaire gibi kriterler var burada. Türkiye'nin önünde olan 9 ülkeyi sayayım mı? Bangladeş, Belarus, Ekvador, Mısır, Guatemala, Myanmar, Tunus, Filipinler, sonra Türkiye geliyor. Yani "Bravo iktidara!" demek geliyor insanın içinden.

Son olarak bir konuya daha değinmek istiyorum Sayın Başkan. Viranşehir'de bir DEDAŞ protestosu yaşandı. Şimdi, her yıl yaz ayları geldiği zaman bu DEDAŞ, Urfa, Diyarbakır, Şırnak, Mardin; oradaki bütün illerde, bütün illerde bir baş belası hâline geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Toparlıyorum.

Yeni değil, bu DEDAŞ meselesini her yıl burada, yaz ayları geldiği zaman bir kere konuşuyor oluyoruz. Neden? Bu DEDAŞ orada yaşayan insanların hayatını zorlaştırmak, üretimlerini zorlaştırmak için elinden gelen her şeyi yapıyor, her türlü hukuksuzluğu yapıyor, her türlü düşmanca tutumu sürdürüyor. İşte, Urfa'nın Viranşehir ilçesinde de çiftçiler, DEDAŞ'ın borç gerekçesiyle tarımsal sulamada kullandıkları elektriği kesmesi nedeniyle bir eylem yaptılar. Polis müdahale ediyor tabii, TOMA'yla saldırıyor, en az 20 kişi gözaltına alınıyor. Mahallelerine dört gündür elektrik vermeyen DEDAŞ'ı protesto ediyor köylüler ve polis saldırıyor. Neden? DEDAŞ neden bu hukuksuzlukları yapıyor, neden DEDAŞ bu zulmü Kürt köylülerine reva görüyor? Bunu yıllardan beri burada tartışıyoruz fakat bu DEDAŞ'ın ortakları, DEDAŞ'la birlikte hareket edenler, DEDAŞ-iktidar ilişkileri ne ise bir türlü bu hukuksuzlukların önüne, DEDAŞ'ın bu zulmünün önüne geçilemiyor; bir kez daha bunu görüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Oluç.

Şimdi Cumhuriyet Halk Partisi adına Grup Başkan Vekili Sayın Gökhan Günaydın konuşacak.

Buyurun Sayın Günaydın.

36.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e, yeni yasama döneminde tüm gruplara, yeni kurulan Saadet Partisi Grubuna, Türkiye'de yaşanan doğal afetlere, Srebrenitsa soykırımına, Hatay Milletvekili Şerafettin Can Atalay'a, tutuklu gazetecilere ve Merdan Yanardağ'a, TÜİK'in açıkladığı işsizlik oranına ve Türkiye'nin Sefalet Endeksi'ndeki yerine ilişkin açıklamaları

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Tüm gruplara yararlı ve üretken bir yasama dönemi diliyorum. Sizin Başkan Vekilliğiniz hayırlı olsun, beraber çalışmak mutluluk verici.

Aynı zamanda, bugün grubu kurulan Saadet Partisi ve Gelecek Partisi Grubunu da kutluyorum, onlar için de hayırlı olsun, yararlı çalışmalar üretecekleri bir dönem diliyorum kendilerine.

Efendim, yaşamakta olduğumuz günler, Türkiye'nin hem doğal afetler açısından hem de iktisadi sorunlar açısından çok ciddi dönemlerden, zorlayıcı dönemlerden geçtiği bir zaman dilimini bize simgeliyor. Tabii, bunlara "doğal afet" diyoruz ama birazdan değineceğim, arkasına baktığımızda, yanlış kentleşme, yanlış planlama, yanlış ekonomi politikaları ve benzeri politikaların ürettiği sonuçlardır.

Birkaç gün içerisinde Ordu'da, Kastamonu'da, Zonguldak'ta, Bartın'da, Bolu'da, Düzce'de ve Sakarya'da ortaya çıkan sel felaketlerinde yurttaşlarımız hayatlarını kaybetti, çok sayıda yurttaşımız da yaralandı. Yaşamlarını kaybeden yurttaşlarımızı Allah'tan rahmet diliyoruz, yakınlarına başsağlığı diliyoruz ve yaralı yurttaşlarımıza da acil şifalar diliyoruz.

Acaba, her sene tekrarlanan bu Karadeniz sel felaketi konusunda merkezî Hükûmet ne yapmayı planlıyor? Merkezî Hükûmet buralardaki yerel yönetimlerle ne gibi iş birlikleri geliştiriyor? Bugüne kadar ortaya konulmuş yanlış yatırımların sonuçlarını değerlendirme konusunda hangi bilimsel çalışmayı üretiyor? Meslek odalarıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla bir iş birliği buralarda söz konusu mu? Yoksa biz, 2024'ün Temmuzunda da Karadeniz'de yaşanacak olan sel felaketleri için aynı cümleleri kurmaya devam edecek miyiz? Bu soru, Türkiye Büyük Millet Meclisi atmosferinde önümüzdeki seneye kadar asılı kalmaya devam edecek.

İkinci önemli başlığımız: Efendim, üzerinden yirmi sekiz yıl geçti, yirmi sekiz yıldır kanayan Srebrenitsa soykırımının kanı. 8.372 Boşnak sivilin Birleşmiş Milletlerin güvenli bölge ilan ettiği Srebrenitsa'da ırkçı Sırp çeteler tarafından katledilmesi ve aslında -tırnak içerisinde- uygar dünyanın da buna seyirci kalması hâlâ vicdanlarımızı yaralamaya devam ediyor. Tüm soykırımlarda olduğu gibi, burada da ifade edelim ki, unutmayacağız ki, kimse bir kez daha tekrarlamaya cüretine sahip olmasın.

Üçüncü konu: 14 Mayıs 2023 tarihinde Milletvekili Genel Seçimleri yapıldı. Bütün seçilen milletvekili arkadaşlarımız Mecliste yerlerini aldılar, Can Atalay hariç. Can Atalay iki aya yakın bir süredir Silivri'de haksız bir şekilde tutulmaya devam ediliyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı dâhil olmak üzere temas ettiğimiz bütün yetkililer, bu konudaki geçmiş uygulamaları ve yüksek yargı kararlarını da dikkate alarak, kısa süre içerisinde sorunun çözüleceğini umduklarını söylüyorlar ancak ummayla bir

sorun, maalesef, çözülüyor. Yargıtayın ve cumhuriyet savcılarının bu konudaki âdeta hukuka karşı tutumlarının altını çizmek zorundayız. Yasama faaliyetinin onurunu hep beraber koruma görevi ortak sorumluluğumuzdur. Can Atalay içeride olduğu sürece bu konuda iyi bir sınavı hiçbir milletvekilimizin ve hiçbir görevlimizin vermediğini, veremeyeceğini belirtmek durumundayım ve elbette yalnızca Can Atalay değil, tüm Gezi tutuklusuna arkadaşlarımıza buradan selam iletiyorum. Direnişin onuru hepimizle beraber yaşamaya devam ediyor.

Bir başka konu tutuklu gazeteciler. Merdan Yanardağ bugün tutuklu. Aramızda hukukçu arkadaşlar var, Merdan Yanardağ'ın tutuklu yargılanmasını gerektirir herhangi bir hususu hukuk çerçevesinde öne sürebilmek mümkün değildir ancak Merdan Yanardağ tutukludur, hakkında iddianamenin düzenlenmesini beklemektedir ve yalnızca Merdan Yanardağ değil, bu durumda olan bütün gazeteci arkadaşlarımızın benzer yargıyı paylaştıklarını da ifade etmek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - TÜİK işsizlik oranını açıkladı. TÜİK'e göre 0,5 puan gerileyerek işsizlik oranı yüzde 9,5'e geriledi yani "3,3 milyon işsizimiz var." diyor TÜİK. Buna karşılık yapılan bilimsel araştırmalar, geniş tanımlı işsizlik oranlarının yüzde 22,5'e, işsiz sayısının da 9 milyona dayandığını gösteriyor. O hâlde, işsizlik tanımlarıyla işsizliği saklamaktan vazgeçip bunu nasıl çözeceğimize yönelik çabalar ortaya koymalıyız.

Bireysel borçlar son bir haftada 19 milyar artarak 2 trilyon 211 milyar TL'ye ulaştı. Yalnızca dar gelirli yurttaşlarımızın ilk beş ayda kredi kartına ödedikleri faiz miktarı 114 milyar TL'yi geçti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlayalım Sayın Gökhan Günaydın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Türkiye, dünyada 157 ülke arasında Sefalet Endeksi'nde 10'uncu sıraya yükselmiştir. Bunlar can sıkıcı rakamlardır. İnandırıcı gelmeyenlere şunu tavsiye ederim: Buğday üreticilerine sorsunlar, "Hâlimizden memnunuz, buğdayımızı iyi fiyatla satıyoruz." diyorlarsa sorun yok. Taksi şoförlerine sorsunlar, "Artan motorlu taşıtlar vergisinden ve mazot fiyatlarından memnunuz." diyorlarsa sorun yok. Ya da emeklilere, kamu çalışanlarına sorsunlar, "Geçinebiliyoruz." diyorlarsa sorun yok. Biz, yeni yasama döneminde bütün bu sorunları çözebilecek etkin ve yararlı bir yasama döneminin paydaşları olmak istiyoruz.

Bu çerçevede tüm Genel Kurula iyi çalışmalar diliyorum ve saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Günaydın.

Şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi adına Grup Başkan Vekili Sayın Abdulhamit Gül konuşacaklar.

Buyurun Sayın Gül.

37.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, seçimlere, Meclis Başkanına, Başkanlık Divanı üyelerine, birleşimi yöneten Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'e ve yeni seçilen milletvekillerine; cumhuriyetin 2'nci yüzyılında Gazi Meclise sivil bir anayasa ve yeni bir iç tüzük yapma çağrısında bulunduğu, Türkiye Yüzyılı'na, Pençe-Şimşek Operasyonu bölgesinde şehit olan kahraman Mehmetçikler Hasan Taş ve Furkan Günergök'e, Ayasofya Camisi'nin yeniden ibadete açılmasına, Srebrenitsa soykırımının 28'inci yılına, Karadeniz'de yaşanan sel felaketine ve sanatçı Özkan Uğur'un vefatına ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Grup Başkan Vekili olarak almış olduğum ilk sözde, öncelikle yeni seçilen tüm milletvekillerimizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Seçimlerin ülkemiz için, milletimiz için, devletimiz için hayırlı olmasını diliyorum. Sorunsuz bir seçim tamamladık ve seçimler büyük bir demokratik katılımı, milletimizin büyük bir teveccühüyle, dünya demokrasi ve siyasi tarihine örnek olacak bir şekilde gerçekleşti ve bu sonuç için ve gösterdikleri olgunluk için aziz milletimize, yine tüm siyasi partilere seçim sürecinde gösterdikleri demokrasiye yönelik bu tutum için ayrıca teşekkür ediyorum. Gazi Meclisimizde her düşünceden, toplumun her kesiminden temsilcilerin bulunması da ayrıca demokrasimiz açısından sevindirici bir durumdur.

Bu vesileyle tüm milletvekillerimizi, yine sizleri Meclis Başkan Vekilliği görevinizden dolayı tebrik ediyorum. Meclis Başkanımızı, Başkanlık Divanını, tüm Grup Başkanlarını, Grup Başkan Vekillerini, tüm partileri tebrik ediyor, başarılar diliyorum.

Cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılına giriyoruz, yeni bir yüzyıla giriyoruz ve bu yeni yüzyılda, Türkiye Yüzyılı'nda demokrasinin daha da güçlendiği, özgürlüklerin daha da güçlendiği bir yüzyıl olması için çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Türkiye Yüzyılı, yeni yüzyıl, demokrasinin yüzyılı olacak, özgürlüklerin yüzyılı olacak ve özellikle, bu süreçte bu tabloyu ortaya koyacak olan da yine Gazi Meclisimizdir. 1923'le 2023'te, yüz yıllık arada Gazi Meclisimiz istiklal mücadelesi verirken 1921 Anayasası'nı, 1924 Anayasası'nı yapmıştır. Ben inanıyorum ki bu Gazi Meclis, bu olgunlukla, bu siyasal temsil, kabiliyet ve katılımı Türkiye'nin yeni anayasasını, sivil anayasasını yapabilecek bir güçtedir. Gazi Meclisimiz bu dönemde, 28'inci Dönemde yeni sivil anayasasını yaparak demokrasimize, ülkemize en büyük katkıyı sağlayacaktır. Bu konuda, AK PARTİ olarak bizler de "Sadece metnimiz budur, buyurun, anayasayı oylayalım." değil "Gelin, anayasayı beraber yapalım, teklifleri beraber hazırlayalım, teklifleri müzakere edelim." diye çoğulcu bir anlayışla, yeni anayasa için itici, motive edici ve katılımcı bir anlayışla bu süreci bu dönemde yine ortaya koyacağız, gayret edeceğiz. İstiyoruz ki darbecilerin yaptığı anayasa değil, artık 28'inci Dönemde milletin anasının ak sütü kadar helal oylarıyla seçilmiş bu milletvekilleri, Gazi Meclisimiz, yeni yüzyılda yeni ve sivil anayasasını yapsın. Bu konuda hep birlikte çalışıp sonuç alacağımıza inanıyorum, milletin anayasasını hep beraber yapalım diye tüm milletvekili arkadaşlarımıza çağrıda bulunuyorum.

Keza, İç Tüzük bu dönemde Meclisin çok önemli bir çalışma normu, İç Tüzük'te de Meclisin çalışmalarını çok daha verimli hâle getirecek şekilde her türlü görüşü müzakere edelim, komisyonları çok aktif hâle getirelim, Genel Kurulda belli günler yine denetim, müzakere olsun ama belli günleri de yine oylama yapacak şekilde daha sağlıklı, daha rasyonelleştirilmiş bir iç tüzüğü de Meclisimize ve Parlamento hukukumuza kazandıralım. Bu konuda da hep birlikte iyi bir sonuç alacağımıza inanıyorum ve tüm partilere bu konuda da çağrımı tekrarlıyorum.

Türkiye Yüzyılı, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde milletimize verdiğimiz tüm sözleri yerine getireceğimiz bir dönem olacak. Bu konuda demokrasisi güçlü, özgürlükleri daha da güçlendirilmiş, ekonomisi daha güçlü; içeride istikrarını, dışarıda itibarını daha güçlendirmiş bir Türkiye'yi, özellikle yine deprem bölgesi başta olmak üzere milletimizin yanında olan bir Türkiye'yi hep beraber inşa edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Pençe-Şimşek Operasyonu bölgesinde şehit olan kahraman Mehmetçiklerimiz Hasan Taş ve Furkan Günergök'e Allah'tan rahmet diliyorum. Aziz şehitlerimizin ailesine, yakınlarına sabırcemil diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun. Terörle mücadeleyi etkin ve kararlı bir şekilde sürdürmeye; milletimizi etkileyen, milletimizi tehdit eden tüm terör unsurlarıyla mücadelemizi kararlı bir şekilde sürdürmeye devam edeceğiz.

10 Temmuz 2020 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımızın imzasıyla Ayasofya Camisi yeniden ibadete açıldı. Bu kararlar Ayasofya'nın zincirleri kırıldı, Ayasofya özlemi sona erdi ve Ayasofya ezana kavuştu. Tüm insanlığın ortak değeri olan Ayasofya, farklı inanışlardaki insanlar için de bir anlam ifade etmektedir. Fatih Sultan Mehmet'in bütün inançlara vermiş olduğu destekle,

onların inançlarına olan saygı ve her türlü desteğiyle İstanbul'un fethinden sonra kilisesiyle, havrasıyla, sinagoguyla her inanın nasıl özgürce ibadetini yapıyorsa Ayasofya da tekrar kendi özgürlüğüne kavuşmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gül, devam edin.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Bu imzayı atan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, Fatih'in vasiyetine ve Ayasofya davasına omuz ve gönül veren herkese şükranlarımı sunuyorum. Ayasofya'da, İstanbul'da, Türkiye'de, yeryüzünde bütün mabetlerde kıyamete kadar ezanlar susmayacak, hep ezanlar daimî şekilde okunmaya devam edecek.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Srebrenitsa soykırımının 28'inci yılı. O acıyı orada bizzat görmüş bir kardeşiniz olarak da Srebrenitsa hepimizin yüreğinde dinmeyen bir acıdır ve kimlikleri tespit edilen 30 kardeşimiz, hâlâ, bugün toprağa verilmektedir. Yeryüzünde dini, dili, inancı ne olursa olsun zulme ve soykırıma uğrayan bütün insanları rahmetle anıyoruz, minnetle anıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gül, toparlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Bütün soykırımların karşısındayız çünkü insan diliyle, inancıyla, ne olursa olsun kimliğiyle insandır ve yaşatılması gereken eşrefimahlukattır. Bilge Kral Aliya İzzetbegoviç'in dediği gibi "Ne yaparsanız yapın soykırımı unutmayın çünkü unutulmuş soykırım tekrarlanır." İşte, bu nedenle bugün Grup Başkan Vekillerimizle de mutabık kaldık; bir soykırımı Türkiye Büyük Millet Meclisinde kınamak adına, bir bildiriyle de uzun yıllar sonra, inşallah mutabakatla -tüm dünyaya, uluslararası topluma- bir kez daha bu soykırımı kınayacağız. Bu vesileyle Bilge Kral Aliya İzzetbegoviç ve tüm şehitlerimizi rahmetle, minnetle yâd ediyorum.

Karadeniz'de yaşanan sel felaketi nedeniyle tüm vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Bakanlarımız, AFAD'ımız, valiliklerimiz, tüm kurumlarımız seferber olmuş durumdadır ve bu konuda her türlü tedbiri yine almaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim lütfen.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Geçtiğimiz cumartesi günü büyük bir sanatçıyı, ustayı kaybettik; MFÖ grubunun değerli sanatçısı Özkan Uğur'u rahmetle yâd ediyorum. Özkan Uğur seslendirdiği şarkılarla ve canlandırdığı karakterlerle, beyefendi kişiliğiyle ülkemiz için müstesna bir kişiydi ve onu da rahmetle, minnetle yâd ediyorum.

Gazi Meclisimizi, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz bütün Sayın Grup Başkan Vekillerine.

Gündeme geçmeden önce, burada birer dakikalık konuşmalarda söz verirken atladığım Düzce Milletvekili Sayın Talih Özcan'a, Düzce'nin maruz kaldığı sel felaketini de göz önünde bulundurarak, izninizle bir dakika söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Özcan.

38.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Batı Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması

TALİH ÖZCAN (Düzce) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçtiğimiz hafta sonu Batı Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan sel felaketinden dolayı bütün vatandaşlarımıza geçmiş olsun diyorum. Yağmurun durmasıyla birlikte Düzce'de felaketin bilançosu da gün yüzüne çıktı. Özellikle Gölyaka ve Yığılca ilçelerimizde 400'den fazla hane sular altında kaldı, köprüler yıkıldı, yollar kullanılamaz hâle geldi. En büyük tarım arazilerinin olduğu İçmeler köyünde 72 bin dönüm ekili alan sular altında kaldı. Köy halkının ve çiftçilerimizin mahsulleri tahrip oldu. Melen Küçük Sanayi Sitesi'ndeki esnafın iş yerlerini su bastı, şehrin genelinde su kesintileri yaşanmaya devam ediyor. Buradan ülkemizi yönetenlere çağrıda bulunuyorum: Çiftçilere tohum, gübre, fide, zirai ilaç ve mazot desteği yapılmalıdır, su altında kalan evler için nakdî ve aynı yardım yapılmalıdır, çiftçilerin ve esnafın kurumlara olan banka...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özcan.

Biz de Düzce konusundaki duyarlılığınızı paylaşıyoruz.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır, okuyorum:

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Duyurular

1.- Başkanlıkça, siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen kontenjandan Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliklerine müracaat etmelerine ilişkin duyuru

BAŞKAN – Siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen kontenjandan Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna seçilen İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna seçilen Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'ün üyelikleri yeni kurulan Saadet Partisi Grubuna mensup olmaları nedeniyle 6 Temmuz 2023 tarihinde kendiliğinden sona ermiştir. Bu nedenle, siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda birer üyelik düşmektedir. Bu komisyonlara aday olmak isteyen siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerinin 14 Temmuz 2023 Cuma günü saat 18.00'e kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına yazılı olarak müracaat etmelerini rica ediyorum.

2.- Başkanlıkça, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu üyeliğine siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen kontenjandan seçilen 3 milletvekilinden birinin komisyondan istifa etmesi gerektiği, istifa edilmemesi hâlinde üyeliği sona erecek milletvekilinin belirlenmesi amacıyla söz konusu 3 üye arasında Genel Kurulda kura çekimi yapılması gerekeceğine ilişkin duyuru

BAŞKAN – Yeni bir siyasi parti grubu kurulması nedeniyle değişen oranlar neticesinde, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu üyeliğine siyasi parti grubu mensubu olmayan milletvekillerine düşen kontenjandan seçilen 3 sayın milletvekilinden birinin komisyondan istifa etmesi gerekmektedir. 14 Temmuz 2023 Cuma günü saat 18.00'e kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına istifa ulaşmaması hâlinde, üyeliği sona erecek milletvekilinin belirlenmesi amacıyla söz konusu 3 üye arasından Genel Kurulda kura çekimi yapılması gerekecektir.

Bilgilerinize sunulur.

B) Önergeler

1.- Başkanlıkça, İzmir Milletvekili Burcuğül Çubuk'un, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden; Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyeliğinden; Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliğinden geri çekildiklerine ilişkin yazılarının 6/7/2023 tarihinde Başkanlığa ulaştırılmasına ilişkin önerge yazıları (4/7)

BAŞKAN – Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grup Başkanlığının İç Tüzük'ün 22'nci maddesi çerçevesinde siyasi parti gruplarının oranlarında değişiklik olması sonucunda İzmir Milletvekili Burcuğül Çubuk'un İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliklerinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 6 Temmuz 2023 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

2.- Başkanlıkça, Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek'in, Dijital Mecralar Komisyonu üeliğinden; Aksaray Milletvekili Ramazan Kaşlı'nın, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu üyeliklerinden geri çekildiklerine ilişkin yazıları 11/7/2023 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazıları (4/8)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanlığının İç Tüzük'ün 22'nci maddesi çerçevesinde siyasi parti gruplarının oranlarında değişiklik olması sonucunda Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek'in Dijital Mecralar Komisyonu, Aksaray Milletvekili Ramazan Kaşlı'nın Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu üyeliklerinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 11 Temmuz 2023 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 3 tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

C) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dilekçe Komisyonunun, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/31)

7/7/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Dilekçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dışişleri Komisyonunun 12-14 Temmuz 2023 tarihlerinde Özbekistan'a resmî bir ziyarette bulunmasına ilişkin tezkeresi (3/32)

11/7/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonunun 12-14 Temmuz 2023 tarihlerinde Özbekistan'a resmî bir ziyaret gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesi uyarınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu heyetinin anılan ziyareti gerçekleştirilmesi hususu Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN – Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Çiğdem Erdoğan Atabek'in 9 Temmuz 2023 tarihinde Özbekistan'da düzenlenecek olan Özbekistan Cumhurbaşkanlığı seçimleri için uluslararası gözlemci olarak Özbekistan Cumhuriyeti Merkez Seçim Komisyonu Başkanı Zayniddin Nizamkhodjaev'in vaki davetine icabetle Özbekistan'a resmî bir ziyarette bulunmasına ilişkin tezkeresi (3/33)

11/7/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı Çiğdem Erdoğan Atabek'in, 9 Temmuz 2023 tarihinde Özbekistan'da düzenlenecek olan Özbekistan Cumhurbaşkanlığı seçimleri için uluslararası gözlemci olarak Özbekistan Cumhuriyeti Merkez Seçim Komisyonu Başkanı Zayniddin Nizamkhodjaev'in vaki davetine icabetle Özbekistan'a resmî bir ziyarette bulunması hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 2'nci ve 6'ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN – Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.49

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.07

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 13'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum. Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Bülent Kaya tarafından, 7 Temmuz 2023 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararlarıyla bir kısım vergi ve harçlarda artış yapılmak suretiyle yeniden düzenlemeye gidilmiş, ilgili harç ve vergilerde 2023 yılının başında yeniden değerlendirilmesine ilişkin artış yapılmış olmasına rağmen bu Cumhurbaşkanlığı kararıyla yapılan fahiş artışlar

sebebiyle ekonomik sıkıntılarla baş başa olan vatandaşların yeni ve adaletsiz bir vergi yüküyle daha çok ekonomik sıkıntı içine girmeleri nedeniyle 11/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

11/7/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 11/7/2023 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisini İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Gerekçe:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Bülent Kaya tarafından, 7 Temmuz 2023 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle bir kısım vergi ve harçlarda artış yapılmak suretiyle yeniden düzenlemeye gidilmiştir. İlgili harç ve vergilerde 2023 yılının başında yeniden değerlendirilme oranında artış yapılmış olmasına rağmen bu Cumhurbaşkanlığı kararıyla yapılan fahiş artışlar sebebiyle ekonomik sıkıntılarla baş başa olan vatandaşlarımız yeni ve adaletsiz bir vergi yüküyle daha çok ekonomik sıkıntı içine girmiştir. Bu amaçla 11/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 11/7/2023 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Saadet Partisi Grubu adına Sayın Hasan Ekici.

Buyurun.

Süreniz beş dakikadır Sayın Ekici.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA HASAN EKİCİ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün milletimiz ağır bir ekonomik yıkım yaşamaktadır; faizler fırlamış, fiyatlar uçmuş, vergiler katlanmış, dış ticaret açığı tarihî rekor kırmış, bütçe açıkları artmış. Ekonomideki kötüleşmeyi yaz yaz bitmiyor, hangi ekonomik veriye baksanız dökülüyor. Yoksulluğu bitirmek için gelen iktidar yirmi bir yılın sonunda milleti perişan hâle getirdi. Milletimiz dalga dalga yayılan fahiş zamlarla ve katbekat artan vergilerle inim inim iniyor, milletimiz ağır bir ekonomik bedel ödüyor. Allah da millet de şahit ki Gelecek Partisi Genel Başkanımız Sayın Ahmet Davutoğlu şu sıralarda otururken, Başbakanken ülkemizin ve ekonomimizin bu hâle gelmemesi için her türlü gayreti gösterdi. “Bu hâl hâl değil, bu gidişat gidişat değil; ya hâlimizi yenileriz ya da bir izmihlal yani çöküş bizi bekliyor.” demiştik. Bugün yaşadığımız ekonomik çöküşün yaşanmaması için iktidar sahiplerini o tarihlerde uyarak çağırda bulunmuştuk: “Şeffaflık ve temiz siyaset, siyaset zenginleşme aracı olmasın, ihaleler kapalı kapılar ardında birilerine dağıtılmasın, yolsuzluk ekonomisini tamamen bitirelim, imar rantlarını kamuya kazandıralım, atamalarda liyakati esas alalım; akrabaları, eş ve dostları devlet makamlarına getirmeyelim; ortak akıl ve istişareyi partiye ve devlete hâkim kılalım, adaleti yeniden tesis edelim.” demiştik. İktidar sahipleri bu çağrılara kulak vermek bir yana Sayın Ahmet Davutoğlu’nu Genel Başkanlığını yaptığı partisinden ihraç talebiyle disipline sevk ettiler. Hem de iktidar sahiplerinin -sözde- Ömerler aradığı bir dönemde. İktidar sahipleri bu çağrılara kulak tıkamasalardı milletimiz bugün bu ekonomik bedeli ödemek zorunda kalmayacaktı. Bugün milletimize ödetilen bedelin sorumluları ekonomiyi liyakatsiz kadrolara, damatlara ve Nureddin Nebatilere teslim edenlerdir. Bu bedelin sorumlusu emanet bilincini kaybederek ekonomiyi keyfi biçimde, hiç kimseye hesap vermeden yöneten iktidardır. Bu bedelin sorumlusu dinimizin nas gibi kutsal değerlerini siyasi bir argüman olarak kullananlardır. Mehmet Şimşek’e “faizci” “dolandırıcı” ve “İngiliz vatandaşı” dedikten sonra ekonomiyi kurtarması için yalvar yakar getirenler bugün milletimizin yaşadığı perişanlığın sorumlusudurlar.

Peki, milletimiz bedel öderken bu bedelin sorumluları olan iktidar yetkilileri herhangi bir siyasi ya da hukuki bir bedel ödediler mi? Mesela arka kapıdan Merkez Bankasının 128 milyar dolarını satan, Merkez Bankası rezervlerini eksi 60 milyar dolara kadar indiren, bugün yaşadığımız kur artışlarının ilk sorumlusu olan damat bakan nerede? Damat bakan hakkında Merkez Bankası mevzuatına aykırı olarak satılan 128 milyar dolar için herhangi bir idari soruşturma ve Meclis soruşturması incelemesi yapıldı mı? Hayır. Şu anda 200 milyar olan, bütçede önemli bir açığa neden olan ve bugünkü vergi artışlarının önemli nedenlerinden biri olan kur korumalı mevduatı çağın buluşu olarak tanımlayan Nureddin Nebati’nin ekonomi kararlarıyla ilgili herhangi bir TBMM incelemesi yapıldı mı? Hayır. Ülke ekonomisini uçurumun kenarına getiren, “Faiz sebep, enflasyon neticedir.” safsatasının savunucularından Şahap Kavcıoğlu bir bedel ödedi mi? Hayır. Bedel ödemek bir yana BDDK Başkanı yapılarak ödüllendirildi. Velhasıl, ülkeyi ekonomik olarak uçurumun kenarına getiren liyakatsiz kadroların keyfi yerinde ama milletimiz artan fiyatların ve vergilerin altında ezilmekte.

Değerli milletvekilleri, bir önemli konumuz da emekli maaşlarındaki artış oranı. Emeklilerimizin önemli bir kısmının maaşları açlık sınırının altında. Emeklilerimiz mevcut maaşlarıyla geçinemedikleri için her 3 emeklimizden 1’i ya çalışıyor ya da kendine uygun bir iş arıyor yani emeklilerimizin önemli bir kısmı aslında gerçekten emekli olmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN EKİCİ (Devamla) – Sayın Başkan, hemen toparlıyorum.

BAŞKAN – Sadece bir dakika...

Bütün öneri sahipleri için böyle davranacağımı da bildirmiş olayım.

Buyurun.

HASAN EKİCİ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Emeklilerimizin durumu böyle iken iktidarın emeklilerimize yaptığı yüzde 25’lik zam oranı kabul edilemez. Emeklilerimize eşitsizlik ve adaletsizlik yapılmıştır, bunun düzeltilmesi gerekir. En az memur maaş artış oranları kadar emeklilerimizin maaşları da artırılmalıdır.

Diğer yandan, en düşük emekli maaşı olarak belirlenen 7.500 TL de artan hayat pahalılığı karşısında âdeta sefalet maaşına dönmüştür. 7.500 TL’yle emeklilerimiz nasıl geçinecekler, torunlarına nasıl harçlık verecekler, nasıl hediye alacaklar?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ekici.

BAŞKAN – Öneri üzerinde İYİ Parti Grubu adına Sayın Burhanettin Kocamaz.

Buyurun Sayın Kocamaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Srebrenitsa’da yaşanan katliamın yıl dönümü. Bosnalı Müslümanlara bu soykırımı, zulüm ve katliamı reva gören Sırp katillerini lanetliyorum, Bosnalı şehitlerimizi rahmetle anıyorum ve Saadet Partisinin zamlar ve hayat pahalılığı hakkında vermiş olduğu önerge üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, seçimler tüm ülkelerde güven ve istikrar getirmek için yapılır fakat bizim ülkemizde seçim sonrası

bunun tam tersi bir durum yaşanmakta. Ülkemizde yaşananlar âdeta “eski tas eski hamam” sözünü hatırlatmaktadır. Seçimden yeni çıkılmasına rağmen ülkeye ne güven gelmiştir ne de istikrar. İstikrar ve yatırımlar maalesef Türkiye’den tamamen uzaklaşmıştır. Bunların yerine ülkeye yalnızca her seçim sonrası olduğu gibi zam yağmurları başlatılmıştır. Akaryakıtı hemen hemen her gün zam yapılmaktadır. Artan yüksek kiralarda vatandaşları, ticarethanelerde esnafı âdeta hayatından bezdirmiştir. Kiralarla ilgili olarak alınan en fazla yüzde 25 zam kararı da belli ki bir çözüm olmayacaktır. Bazı mal ve hizmetler için uygulanan yüzde 18’lik katma değer vergisi yüzde 20’ye, yine bazı mal ve hizmetler için uygulanan yüzde 8’lik KDV de yüzde 10’a yükseltilmiştir. Belli ki deprem sonrası bu bir fırsata dönüştürülmek istenmektedir. Kurumlar vergisi 5 puanlık artışla yüzde 20’den yüzde 25’e yükseltilmekte, banka ve finans kurumları için bu oran yüzde 30’a çıkarılmaktadır. Motorlu taşıtlar vergisinde daha henüz vergilerini ödeyemeyen vatandaşlara ekstra bir MTV vergisi daha getirilmektedir. Ülkemizde yüksek enflasyon ve yüksek kur politikası karşısında fiyatlar her gün artmaya ve hayat pahalılığı da yükselmeye devam etmektedir. Barınma ve gıda harcamaları karşılanamaz hâle gelmiştir. Sadece konut kiralari yüzde 500’ün üzerinde artış göstermiş, yüksek fiyatlar nedeniyle 1 kilo peynir ya da 1 kilo ete ulaşmak bile çoğu aile için imkânsız hâle gelmiştir. 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 10.373 TL, yoksulluk sınırı 33.789 TL olarak belirlenmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen Sayın Kocamaz.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) – Ancak millete çay kaşığıyla verilenler kepçeyle alınmaya başlanmıştır. Bu hayat pahalılığı ve yüksek zamlar karşısında emekli vatandaşlarımıza yüzde 25’lik zam açlık ve yoksulluk sınırının altında kalmıştır. Ayrıca, memurlara yapılan zamlar emeklilerden esirgenmiş, adaletsiz uygulamalara bir yenisi daha eklenmiştir. Emeklilerimize seçim öncesi verilen sözler tutulmamıştır. 7.500 TL olan en düşük emekli maaşı zam öncesi 8.500 TL olan asgari ücretin bile altında kalmıştır. Mersin Platformundan iktidar mensuplarına mektup var, “Emeklileri yine ölüme terk ettiler.” diyor. Enflasyonun, hayat pahalılığının tavana vurmuş olduğu bir ekonomide taban aylığı hesaplamasıyla 7.500 TL alan emeklileri aynı rakamda bırakıp yine açlığa mahkum ettiler. Seçimlerden önce...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kocamaz.

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubu adına Sayın Keziban Konukcu Kok.

Buyurun. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

YEŞİL SOL PARTİ GRUBU ADINA KEZİBAN KONUKCU KOK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları karşısında bizi seyreden değerli halklarımız; asgari ücretliye, memura, emekliye zam daha ceplerimize, ceplere girmeden bu vergilerle, vergi zamlarıyla, enflasyonla olmamışa dönmüştür. Dolaylı vergiler vergide adaletsizliğin en açık göstergesidir. Dolaylı vergilerin tüm vergilere oranı OECD ülkelerinde ortalama yüzde 45 kadarken bu oran bizim ülkemizde yüzde 80’lere kadar dayanmıştır. Yoksulluk sınırının 40 bin liraya dayandığı bu günlerde asgari ücretin 11.402 lira, en düşük memur ücretinin 22 bin lira olduğunu, emeklilere ise sadece yüzde 25 zam yapıldığını görüyoruz. Zamlı asgari ücret daha emekçilerin cebine girmeden erimiştir. En düşük memur maaşına yapılan zamda uygulanan seyyanen zam politikası en düşük maaş alan memurun kök ücretinin 13.800 lira seviyesinde kalmasına neden olduğu için kıdem, emeklilik gibi çok önemli haklarda kayıp oluşturmaktadır. Gerek asgari ücret politikalarında gerekse de memurlara yapılan zam politikalarında ücretlerin aşağıda eşitlenmeye çalışıldığını görüyoruz.

Ülkemizde şu anda çalışan nüfusun hemen hemen yüzde 55’i asgari ücret seviyesinde ücret almaktadır. Asgari ücret seviyesinden kasıt ise asgari ücretin altında ücret alan çalışanları da kapsamaktadır. Ülkemizi ucuz iş gücü cennetine çevirenlerin sermayeyle iş birliği çok açık bir şekilde gözükmemektedir. Zenginden daha çok vergi alınması gerekirken dolaylı vergilerin vergiler içindeki payı her geçen gün artırılarak adaletsizlik daha da derinleştirilmektedir. Emekçiler zaten daha ücretini almadan dolaysız vergilerini ödemektedir. Dolaysız vergi içinde de emekçilerin payı zaten yüksektir. Zenginler, para babaları, büyük sermayedarlar vergi kaçırarak kârlarına kâr katmaktadırlar. Bir de dolaylı vergilere yapılan zamlarla bu adaletsizlik daha da derinleşmektedir. Toplanan vergilerin halka hizmet olarak geri döndürülmemesi ise başlı başına ciddi bir meseledir. Sarayın bir günlük maliyetinin 18 milyon lira olduğu, kur korumalı mevduat sistemiyle zenginlerin paralarının yükünün kamuya yıkıldığı bu sistemde yolsuzluklar da alması başını gidiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son bir dakika Sayın Konukçu, toparlayalım lütfen.

Buyurun.

KEZİBAN KONUKCU KOK (Devamla) – Yapılması gereken adil ve halktan yana bir vergi uygulamasıdır. Dolaylı vergilerin zorunlu ihtiyaçlar için tamamen kaldırılması ve diğer ürünler için en aza indirilmesi gerekmektedir. Çok kazananan çok vergi alınarak emekçilerin sırtındaki vergi yükü hafifletilmelidir. Şeffaf ve denetlenebilir bütçe uygulamasıyla yolsuzlukların önüne geçilmelidir.

Buradan tüm emekçi halklarımıza seslenmek istiyorum: Daha adil ve eşit bir yaşam için haklarımıza sahip çıkalım; meslek örgütleri, sendika ve derneklerde örgütlenerek demokratik yollardan mücadele edelim ve bu adaletsiz düzene bir son verelim.

Teşekkür ederim. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Özgür Ceylan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisi grup önerisi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi adına söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Saadet Partisinin bu grup önerisinin konusu vergi ve harçlardaki artışın vatandaşlar üzerindeki etkisinin araştırılması. Tabii ki, kuşkusuz, bunun araştırılmasında çok büyük fayda var ama biraz sonra şahit olacağımız gibi AKP ve MHP’nin oylarıyla bu araştırma önergesi reddedilecek. Zaten bu araştırma önergesinin mahiyetinin vatandaşın üzerinde yarattığı tahribatı AKP bildiği için bunun araştırılmasını da istemeyecek.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu, aslında beklenen bir sonuçtu. Mehmet Şimşek’in göreve geldikten sonra, “Rasyonel politikalara döneceğiz.” vaadinden sonra belli artışların olacağı bir gerçektir. Bizim de beklediğimiz gibi gene yükü AKP maalesef ki fakir halkın omuzlarına bıraktı. Yüzde 8 olan KDV yüzde 10’a, yüzde 18 olan KDV yüzde 20’ye çıkartıldı. Bu, kuşkusuz ki sizin “Ben ekonomistim.” diyen Genel Başkanınızın “Faiz sebep, enflasyon sonuç.” diye ortaya attığı mucize ekonomi teorisinin bir devamı niteliğinde ortaya çıktı. Ne oldu o ekonomi modeline? Ne çabuk terk ettiniz bu ekonomi modelini? Hani o ekonomi modeli devam ettiğinde faiz düşecekti, cari açık düşecekti, işsizlik düşecekti? Maalesef ki geline nokta hiçbir gerçekleşmedi; aksine faiz de arttı, aksine enflasyon da arttı, aksine işsizlik de arttı. Gene bütün yük yoksulun omuzlarına yüklendi.

Bakın, dolaylı vergiler ülkemizde çok yüksek. Gelişmiş bütün ülkelerde bu dolaylı vergi oranı yani KDV oranı yani vatandaşın bir ürünü marketten alırken ödediği vergi oranı yüzde 50’nin altındayken bizim ülkemizde bu yük yüzde 70’in üzerinde. Ayrıca şu anda tahsil edilen vergi gelirlerinin yüzde 50’sinden fazlası KDV ve ÖTV’den alınıyor değerli arkadaşlar yani bir kez

daha vergi adaletsizliğinin olduğu bir durumla karşı karşıyayız. Vergi adaletsizliği ne demek? Vergide adalet, bir ülkenin namusudur değerli arkadaşlar. Vergideki adaletsizlik, ülkedeki zengin ile fakir arasındaki uçurumun daha da artmasına yol açar değerli arkadaşlar. Bakın, fakir bir aile düşünün; asgari ücretle geçinen karı-kocanın birikim yapma şansları yok bu ekonomik ortamda; ödedikleri her kuruş faturanın, aldıkları her ürünün vergisini anında ödüyorlar yani kazandıkları her kuruşun, ödedikleri faturanın KDV'sini, vergisini anında ödüyorlar ama zengin öyle değil. Zengin, ayırdığı birikiminin vergisini ödemiyor bu ülkede yani yine yük dar gelirlinin, yük yine yoksulun omuzlarında maalesef.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) – Bir dakika rica edebilir miyim?

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) – Evet, AKP her şey de yaptığı gibi, işte deprem oldu IBAN yayınlandı, işte sel felaketi oldu IBAN yayınlandı, yine kuşkusuz ki kötü ekonomi modelinin faturasını halkımıza çıkarttı, fakirlere çıkarttı ama sizleri uyarıyoruz, bu düzen böyle gitmez; fakirlerin cebinden elinizi çekin, yoksulların cebinden elinizi çekin. Bakın, emeklilerimiz sizden gelecek hayırlı bir haberi bekliyorlar. Şu anda enflasyon altında eziliyorlar, inim inim inliyorlar. Gelin, burada yüzde 25 değil, daha yüksek zamları konuşalım ve emeklimize de daha güzel bir gelecek yaşaması için imkân sunalım.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinizi saygıyla selamlıyorum ve araştırma önergesinin kabul edilmesi yönünde oy kullanmanızı istihdam ediyorum.

Saygılarımla. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Hüseyin Altınsoy.

Buyurun Sayın Altınsoy. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisi tarafından verilen Meclis araştırması açılması yönündeki grup önerisi üzerinde grubum adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, Karadeniz Bölgemizde meydana gelen sel felaketinden etkilenen tüm vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerini sunuyorum.

Son dönemlerde dünya ekonomisi, sağlık krizleri, ticaret gerilimleri, jeopolitik riskler, Rusya-Ukrayna savaşı ve doğal afetler başta olmak üzere pek çok güçlükle sıranmaktadır. Savaşın ve küresel tedarik zincirlerindeki kırılmanın da tetiklemesiyle başta gıda ve emtia olmak üzere tarihî yüksek seviyelere çıkan fiyatlar küresel düzeyde yaşam maliyetlerinin artmasına ve refah kaybına neden olmuştur. Covid-19 salgınının uzun dönemli tahribatları, ülkelerin yüksek borçluluk oranları, jeopolitik gerilimlerin süregelen etkileri, katılaştıran enflasyon ve finansal sektör kırılganlıklarının küresel ekonominin yakın geleceğini şekillendirdiği görülmektedir.

Rusya-Ukrayna savaşı enerji ve gıda fiyatları üzerinde baskı unsuru olmayı sürdürmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın öncülüğünde yürütülen tahıl koridoru girişimi, küresel ekonomi ve özellikle az gelişmiş ülkelerin gıdaya erişimi açısından önemli kazanımlar sağlamıştır. Bu konuda çabalarımız kesintisiz şekilde devam etmektedir.

Yaşanan bütün bu küresel krizlere rağmen 2020-2022 dönemine bir bütün olarak bakıldığında, dünya ekonomisi yıllık ortalama yüzde 2,3 civarında büyürken Türkiye ekonomisi yüzde 6,2 oranında büyümeyi başarmıştır. 2021 yılında yüzde 11,4 oranındaki gayrisafi yurt içi hasıla büyümesiyle G20 içinde en hızlı büyüyen ekonomimiz, bölgesindeki savaşın tüm olumsuzluklarına rağmen 2022 yılında yüzde 5,6 oranında büyümeyi başarmıştır.

Ekonomik büyüklüğümüz 905,5 milyar dolar olurken kişi başı millî gelirimiz 10.655 dolara çıkmıştır. Küresel belirsizlik ve risklerin devam ettiği makroekonomik ve jeopolitik ortamda yüzyılın en büyük afetlerinden birinin de yaşanmış olması gelir beklentilerimizi ve harcama büyüklüklerimizi önemli ölçüde etkilemiştir. Bu düzenlemeyle, yüzyılın en büyük afetlerinden biri olan depremde hasar gören bölgelerin yeniden ihyası ve imarı, depremin etkilerinin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın lütfen.

HÜSEYİN ALTINSOY (Devamla) – Kamu gelir politikaları kamu harcamaları için ihtiyaç duyulan finansmanın sağlanmasının yanı sıra ekonomik kalkınma ve sosyal adaletin desteklenmesi, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve fiyat istikrarının kalıcı olarak tesis edilmesi hedefleri doğrultusunda yürütülmektedir.

Konuşmamda belirttiğim üzere, genel gerekçelerimiz doğrultusunda Saadet Partisi grup önerisine aleyhte oy vereceğimizi beyan eder, Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, öneriyi oylarınıza sunacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

VIII.- BİLDİRİLER – DEKLARASYONLAR

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, İYİ Parti ve Saadet Partisi gruplarının ortak imzasıyla hazırlanan 28'inci yıl dönümünde Srebrenitsa soykırımını bir kez daha kınadıklarına ilişkin bildirisi

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, siyasi parti gruplarının Srebrenitsa soykırımının 28'inci yıl dönümü nedeniyle imzalamış oldukları ortak bildiri metnini okuyup bilgilerinize sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin Ortak Bildirisi

Konu: Srebrenitsa soykırımının 28'inci yıl dönümü.

Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, Boşnak kardeşlerimizin bundan tam yirmi sekiz yıl önce Srebrenitsa'da maruz kaldıkları soykırımı kalbimizin en derinlerinde hissediyor, Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana görülmemiş bir zulümle katliama uğrayan şehitlerimizin tarifi mümkün olmayan acısını en içten duygularımızla paylaşıyoruz. İnsanlık tarihinin en kara lekelerinden biri olan Srebrenitsa soykırımının 28'inci anma yıl dönümünde şehitlerimizin kederli yakınlarına ve tüm Boşnak kardeşlerimize en içten taziyelerimizi sunuyoruz.

BM Güvenlik Konseyinin 819/1993 sayılı Kararı'yla "güvenlikli bölge" ilan edilmiş olan Srebrenitsa şehrinde Temmuz 1995'te, Bosna Savaşı'nın en büyük katliamı gerçekleştirilmiştir. Bu katliamın soykırım olduğu Uluslararası Adalet Divanının 26 Şubat 2007 tarihli kararıyla tescil edilmiştir. Ayrıca, Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi de kararlarında Srebrenitsa'da yaşananların soykırım olduğunu belirtmiştir.

Yıl dönümü vesilesiyle Srebrenitsa soykırımını bir kez daha kınıyor, rahmetli Aliya İzzetbegović'in "Ne yaparsanız yapın ama soykırımı unutmayın çünkü unutilan soykırım tekrarlanır." sözünden hareketle bu acıların bir daha yaşanmaması için Srebrenitsa soykırımını asla unutmayacağımızı ve unutturmayacağımızı, benzer olayların yeniden vuku bulmasına asla müsaade etmeyeceğimizi vurgulamak istiyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan tüm siyasi partiler olarak yukarıdaki görüşler temelinde, Srebrenitsa

soykırımını ilelebet hatırdı tutmaya, Bosna Hersek'in toprak bütünlüğünü, egemenliğini ve bağımsızlığını kuvvetle desteklemeye devam edeceğiz.

Abdulhamit Gül
Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu
Başkan Vekili

Gökhan Günaydın
Cumhuriyet Halk Partisi Grubu
Başkan Vekili

Hakkı Saruhan Oluç
Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubu
Başkan Vekili

Erkan Akçay
Milliyetçi Hareket Partisi Grubu
Başkan Vekili

Dursun Müsavat Dervişoğlu
İYİ Parti Grubu
Başkan Vekili

Selçuk Özdağ
Saadet Partisi Grubu
Başkanı

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, fındıkla ilgilenen çiftçilerimizin karşılaştığı sorunların tespit edilmesi, altın ve döviz kurundaki dengesizliğin fındık üretimine yaptığı olumsuz etkilerin araştırılması amacıyla 6/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Şimdi, İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

11/7/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 11/7/2023 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu
İzmir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın ve 19 milletvekili tarafından, fındıkla ilgilenen çiftçilerimizin karşılaştığı sorunların tespit edilmesi, altın ve döviz kurundaki dengesizliğin fındık üretimine yaptığı olumsuz etkilerin araştırılması amacıyla 6/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 11/7/2023 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına İYİ Parti Trabzon Milletvekili Sayın Yavuz Aydın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Aydın.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu olarak fındık tarımıyla ilgilenen çiftçilerimizin karşılaştığı sorunların tespit edilmesi, altın, döviz ve enflasyondaki dengesizliğin fındık üretimine yaptığı olumsuz etkilerin araştırılması amacıyla vermiş olduğumuz araştırma önergesi hakkında söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de fındık, üretim bölgesi bakımından Doğu Karadeniz Bölgesi'yle sınırlı kalmamış; özellikle Samsun ve Batı Karadeniz Bölgesi'nde Düzce, Sakarya, Zonguldak, Kastamonu ve Bartın şehirleri başta olmak üzere birçok ilimize yayılmıştır. Üretim alanı bakımından büyüklüğü elinde bulunduran Türkiye'de üretim, verim diğer ülkelere göre maalesef oldukça düşüktür. Amerika'da 1 dekardan ortalama 225 kilogram fındık alınırken bu miktar İtalya'da 155 kilogramdır, Türkiye'de ise 1 dekardan 100 kilogramın altında fındık alınabilmektedir. Bu sayıyı artırabilmek için üretim bazlı destekleme modeline acilen geçilmelidir.

Sayın milletvekilleri, ülkemizde üretim maliyetlerinin fahiş miktarda artması, fındık taban fiyatlarının artan üretim maliyetlerini bile karşılamayacak kadar düşük olması, fındık üreticisinin yeterince desteklenmemesi ve Türk fındık piyasasının yabancı şirketlerin tekeline bırakılmış olması nedeniyle önemli sorunlar yaşanmaktadır. Fındık piyasasının yabancı şirketlere teslim edilmesi bugün üreticilerimizin yaşadığı sıkıntıların en başında gelmektedir. Yerli ve millî ürünümüz olan ve aynı zamanda ülkemizi de dünyada lider konuma taşıyan fındık maalesef gayrimillî şirketlerin tekeline bırakılmıştır. Öncelikle, fındık piyasalarında istikrarı sağlayan FİSKOBİRLİK, AK PARTİ iktidarı tarafından planlı olarak uygulanan yanlış politikalarla devre dışı bırakılmış, daha sonra ülkemizdeki fındık piyasası gayrimillî şirketlere teslim edilmiş ve bu şirketler Türkiye'deki fındık taban fiyatını belirleyen tek otorite hâline gelmiştir. Maalesef üreticilerimiz bu tekeli yapıya teslim edilmiş durumdadır. Geçmiş yıllarda fiyat belirlenirken artan döviz kuru hesaba katılmamış, gerçeği yansıtmayan enflasyon oranlarıyla üretici büyük zararlara uğratılmıştır. Hasat dönemi yaklaşırken dolar, euro ve altın fiyatları her geçen gün rekor tazelemeye devam etmektedir. Bu durum üreticinin umudunun kaybolmasına yol açarken AK PARTİ Hükûmetinden şu ana kadar fındık konusunda hiçbir olumlu adım atılmaması gelecek adına sorunların artarak devam edeceğine işaret etmektedir. Gübre, mazot, ilaçlama ve benzeri giderler yüksek dolar kuru ve artan enflasyondan olumsuz etkilenirken dış piyasada dolar üzerinden değer gören fındığımız içeride hak ettiği değeri görememekte ve üreticimiz emeğinin karşılığını alamamaktadır.

Fındığın üretim aşamasından toplanıp pazara çıkarılmasına kadar her aşamada maddi anlamda zorluk yaşayan çiftçilerimiz, AK PARTİ'nin yanlış tarım politikaları sayesinde fındığa alternatif olabilecek farklı tarım ürünlerini yetiştirmeyi düşünmeye ne yazık ki sevk edilmiştir.

Bu yanlış politikalarından bir an önce dönülmesi ve fındık alım fiyatlarındaki belirsizliğin bir an önce giderilmesi gerekmektedir. Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in de belirttiği gibi, yabancı yatırımcının elinde oyuncak hâline gelmiş olan fındığa taban fiyatı olarak 4 doların altında bir değer biçilmesi demek üreticilerin hakkının, emeğinin gasbedilmesi demektir.

Kıymetli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarı döneminde fındık üreticileri yeteri kadar desteklenmemiş, artan üretim maliyetleri karşısında üreticilerin kayıplarını giderecek politikalar ne yazık ki uygulanamamıştır. 2002 yılında 17 kilogram fındık fiyatıyla 1 çeyrek altın satın alınırken 2023 yılında ise 44 kilogram fındık fiyatıyla 1 çeyrek altın alınabilir hâle gelmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Aydın.

YAVUZ AYDIN (Devamla) – Türkiye’de gerçek enflasyonun yüksek seviyelerde olması artan maliyetler karşısında fındık üreticilerini çaresiz bırakmıştır. Her sene “Gelecek yıl daha iyi olur.” ümidiyle üretim yapan üreticilerimizin dayanacak gücü kalmamıştır. Bu bağlamda, iktidarın üreticilerimizi destekler nitelikteki adımları hızla atması gerekmektedir.

Türkiye için çok büyük önem arz eden fındık tarımıyla ilgilenen çiftçilerimizin karşılaştığı sorunların tespit edilmesi, altın, döviz ve enflasyondaki dengesizliğin fındık üretimine yaptığı olumsuz etkilerinin araştırılması amacıyla vermiş olduğumuz araştırma önergemize desteklerinizi bekliyorum, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Öneri üzerinde Saadet Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Karaman.

Süreniz üç dakikadır Sayın Karaman.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmet ve muhabbetle selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28’inci dönem çalışmalarının ülkemize, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum. Milletvekili arkadaşlarımızın tamamına üstün başarılar diliyorum.

Konuşmama başlamadan Karadeniz’deki sel felaketinde hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet, diğer kardeşlerimizde de geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Bugün İYİ Parti Grubunun, fındıkla ilgilenen çiftçilerimizin karşılaştığı sorunlarla ilgili verdiği araştırma önergesi hakkında Saadet Partisi adına konuşmama başlıyorum.

Hepimizin bildiği gibi Karadeniz Bölgemizin en önemli tarım ürünü fındıktır. Fındığın ülke ekonomisinde en önemli yeri de çok dikkate alınmalıdır. Ülkemizde 500 bine yakın çiftçi fındıkla geçimini temin etmekte, diğer bir ifadeyle fındık tarımı 4 ila 5 milyon kişiyi ilgilendirmektedir. Ülkemiz, dünya fındık üretiminin yüzde 70-80’ini gerçekleştirmektedir. Böyle büyük bir piyasadan aldığımız pay ise maalesef 2 ile 3 milyar dolar arasındadır ancak bu kazanç üreticinin veya yerli sermaye sahibi tüccarlarımızın kasasına değil, daha çok yabancı sermayeye ait 4-5 yabancı şirketin kasasına girmektedir. İtalyan ve İspanyol çiftçileri fındığını ortalama 5 avroya satarken Türk üreticisi 2-2,5 dolar civarında satmak zorunda bırakılmaktadır. Fındık üreticisinin fındık alım fiyatının Akçakoca Ziraat Odasının tespit ettiği fiyata göre 4,3 euro olması lazımdır. Ama “Türk ekonomisi çok önemli ilerledi.” denildiği için, Avrupa da bizi kışkırdığı için mevcut iktidarın bunu 5 eurodan aşağı yapmamasını teklif ediyorum.

Fındık üreticisinin emeği ve alın teri üzerinden küresel sermaye servetine servet katmaktadır. Ülkemizde genelde tarım satış kooperatiflerinin, özelde ise fındık tarım satış kooperatiflerinin etkisiz konuma düşürülmesi fındık piyasasında üreticinin üretimden kaynaklanan gücünü kullanılamaz hâle getirmiştir. Tarım sektöründe en büyük ihracat geliri fındıktan elde ediliyor ve bu gelirin 4-5 kat artması da mümkündür.

Fındık tarımının sürdürülebilir olması, ücretinin, alın terinin ve emeğinin karşılığını alması için şu tedbirlerin alınmasında fayda görüyoruz: Piyasada yabancı sermaye hâkimiyeti ve tekelleşme mutlaka dikkate alınarak tekelleşmenin önüne geçecek tedbirler alınmalı, yerli sermaye ve üretici mutlaka desteklenmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayınız.

MEHMET KARAMAN (Devamla) – Fındık ihtisas borsası kurulmalı, fındıkta araziye değil, üretime destek politikalarına geçilmelidir. Fiyatlar ürün pazara inmeden döviz endeksli açıklanmalıdır. Üretilen fındığın peşin olarak alınacağı ilan edilmelidir. Gerçek yerli ihracatçı korunmalıdır. Toprak Mahsulleri Ofisi kota uygulamasına son vermelidir. Üreticilerimiz bankalardan mahsul sonunda ödemek için kredi alıyor, ödeyemeyenlerin arazilerine ipotek konularak arazileri satılıyor. Üreticilere faizsiz kredi verilmesi sağlanmalıdır.

Anlattığımız bu ve anlatmaya vaktimizin yetmediği yüzlerce sebepten dolayı İYİ Partinin fındık konusundaki Meclis araştırması teklifine müspet oy vereceğimizi arz ederim. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubu adına Sayın Nejla Demir. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

YEŞİL SOL PARTİ GRUBU ADINA NEJLA DEMİR (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bizleri izleyen sevgili halklarımızı ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün sizlere kamyon kasalarında başlayan yolculukları ölümlerle sonuçlanan ve maalesef ülke gündemine de ancak maruz kaldıkları ölümlerle girebilen mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarından bahsetmek istiyorum. Geline aşamada mevsimlik tarım işçisi emekçilerinin başta yaşam olmak üzere birçok hakkı ihlal ediliyor. Bir ülkede gelir adaleti, çalışma biçimi ve insanların nasıl öldüğü o ülkenin gelişmişliğini gösteren en temel faktörlerdendir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi raporlarına baktığımızda yıllık ölümlerin en az yüzde 12’sinin mevsimlik tarım işçilerinden oluştuğunu görüyoruz.

Sayın milletvekilleri, kayıt dışı, güvencesiz çalışma biçimine bağlı olarak emeği sömürülen mevsimlik tarım işçileri son derece ağır ve sağlıksız koşulları içinde barındıran çadırlarda yaşam mücadelesi veriyor. İktidar ve kayyum zihniyetiyle yönetilen belediyeler, tarım işçilerinin katıldığı alanlara hizmet götürmüyor; temiz su, sağlıklı gıda ve enerji kaynaklarına ulaşmaları neredeyse yok. Çocuklar hijyenik koşullardan son derece uzak olan bu sağlıksız koşullarda büyüyorlar. Tarım işçiliğiyle çocuk olma hakları ellerinden alınan çocukların eğitim hakkı da ellerinden alınıyor. Bu durum aileden çocuğa devredilen bir yoksulluk döngüsünü beraberinde getiriyor. İnsanlık dışı çalışma koşullarının hâkim olduğu tarım işçilerinin büyük çoğunluğu kadınlardan oluşuyor. Yapılan kimi araştırmalarda 15-49 yaş arası mevsimlik kadın tarım işçilerinin yüzde 90’ının ilkokulu bitirmediği tespit edildi. Düşük ücretlerle on iki saat boyunca güneşin altında doğru düzgün dinlenmeden çalışan kadınlar, iktidarlara eliyle örgütlenen cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan yapısal sorunlar nedeniyle ev ve bakım yükünü üstlenmek zorunda kalarak çifte mesaiye ve ağır bedensel yıpranmalara maruz kalıyorlar.

Sayın milletvekilleri, alınmayan önlemler, genelgelere havale edilen tedbirler yüzünden tarım alanlarında yaşanan ölümlerin, derinleşen emek sömürüsünün tablosu ortadadır. “Kaza” adı altında yaşanan iş cinayetlerinin sorumlusu emek maliyetini düşürmek adına yaşam hakkı ihlallerine neden olan, emeği örgütsüzleştirme ve sendikasılaştırma politikalarını örgütleyen AKP iktidarıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

NEJLA DEMİR (Devamla) – Sonuç olarak, mevsimlik tarım işçilerinin yaşam ve çalışma koşullarını iyileştiren ve şiddete maruz kalmalarını önleyen politikaların üretilmesi bir zorunluluktur. Mevsimlik tarım işçilerinin yaşam ve çalışma koşulları AKP iktidarının sömürü ve nefret söylemine bırakılmayacak kadar da önemlidir.

Genel Kurulu selamlıyorum. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Murat Çan.

Süreniz üç dakikadır Sayın Çan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT ÇAN (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; fındık, Samsun'un da içinde yer aldığı güzel Karadeniz'imizin en önemli geçim kaynaklarından biri ve ihracattan istihdama bölge ekonomisi açısından lokomotif niteliği taşıyan bir tarım ürünü, öğrenciliğimden okul harçlığımın, bugün verdiğimiz öğrenim burslarının kaynağı. Fındık, aslında bu bölge için sadece bir ekonomik faaliyet unsuru değil, aynı zamanda bir kültür, yaşam biçimi, sosyal doku unsurudur. On binlerce aile fındık parasıyla hayatını planlar, evlatlarının eğitimi için, evliliği için yatırımını yapar. Aslında "Bunları yapardı." demek daha doğru çünkü artık bunları yapamıyor fındık üreticimiz çünkü fındık üreticisinin sırtındaki yük günden güne ağırlaşıyor, ürünü para etmiyor, girdi maliyetlerindeki enflasyon fındık üreticimizin belini büküyor. Fındık piyasası ise karaborsacılar ve yabancı bir tekel tarafından ele geçirilmiş. Toprak Mahsulleri Ofisi de kurulan bu tezgâhın maalesef bir aparatı hâline getirilmiş durumda. Bakın, geçen ay Ofis depolarındaki 33 bin ton fındığı satışa çıkardı. Bu satış yaklaşan hasat sezonunun hemen öncesinde yapılıyor, zamanlaması çok manidar. Karaborsacılar, büyük alıcılar, büyük olasılıkla hasat öncesi stoklarını doldurdular, sezona ürün stokuyla girip yeni mahsulün piyasa fiyatını düşürme imkânı buldular; bu bizim öngörümüz. Şayet "Böyle bir şey yok." diyorsanız kimlerin hangi fiyattan, ne kadar fındık aldığı açıklansın.

Değerli milletvekilleri, fındık üreticimiz tıpkı diğer tarım üreticilerimiz gibi ağır ekonomik sorunlarla boğuşuyor, BAĞ-KUR primini bile ödeyemez hâlde. Yüksek prim bedelleri yüzünden özellikle gençlerimizin fındıkla bağı kopuyor, gençlerimiz geçim kaygısıyla metropollere göç ediyor.

Değerli milletvekilleri, şu dönem, bölgemiz yoğun yağışlar alıyor, sel ve su baskınları yaşıyoruz. Özellikle dere yataklarının kenarındaki ekili arazilerde çok ciddi hasarlar meydana geldi. Diğer alanlarda yağış ve fırtınanın şiddetiyle düşme eğiliminde fındık. Rekolte düşüşüne kesin gözüyle bakılıyor. Fındık rekoltesinde oluşacak eksilmenin yaratacağı zararlar şimdiden hesaplanıp fiyat alım politikası ona göre belirlenmelidir. Endişeliyim ama... Çünkü alım fiyatlarına baskı yapan tekelleri işletme yabancı değil, Cüneyt Zapsu'ya bağlı Cüneyt Zapsu ya da Balsu.

Elbette fındık üreticilerimizin yaşadığı sorunları üç dakikaya sığdırmak mümkün değil ancak bunların hepsini en ince ayrıntısına kadar tartışmamız, yeni bir yol haritası oluşturmamız gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Çan.

MURAT ÇAN (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Genel Başkanımız seçimlerden önce fındığa 4 dolar verdiğinde, Genel Başkanınız "Yirmi yıldır niye vermedin?" dediğinde, aslında bizimle değil, Türk tarımcısıyla dalga geçiyordu, Karadeniz Bölgesi'yle dalga geçiyordu.

İşte, bu nedenle, Mecliste bir araştırma komisyonu kurulması önerisini destekliyoruz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, görevinizde kolaylıklar diliyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çan.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına sayın Lütfi Bayraktar.

Buyurun Sayın Bayraktar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun fındık üzerinde verdiği önerge için Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve bütün vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Aslında, ciddi bir hazırlık yapmıştım, bunu söylemek isterim. Ben yaklaşık doğduğumdan bu yana fındıkla iştiğal eden bir fındık üreticisiyim, hâlâ bu işi yapıyorum. Aynı zamanda uzun yıllar FİSKOBİRLİK Başkanlığı yaptım, sanayi kesimini de biliyorum az çok, perakende yapıyoruz, satış yapıyoruz, üretiyoruz. Ciddi bir hazırlık yaptım. Evet, bir kısım eksik ve aksak noktalar var mıdır? Mutlaka vardır, oturup konuşalım, düzeltelim istedik ama ya, öyle bir şey var ki yıllardan bu yana aynı şeyler konuşuluyor yani sanki fındık üreticisi için hiçbir şey yapılmadı, her şey çok kötü, yerle yeksan oldu ve fındık üreticisi biçare.

Arkadaşlar, şunu çok net söylemek lazım: Bu yol ve bu yöntem doğru bir yöntem değil, bu işi siyasete malzeme yapmak doğru bir yöntem değil. Ben FİSKOBİRLİK Başkanlığı yaptım on altı yıl boyunca, her basın toplantımda bütün muhalefet partisi vekillerine seslendim, "Gelin konuşalım, eksik aksak ne varsa değerlendirelim." dedim. Bu önergeyi veren kardeşimiz de iyi görüştüğüm bir kardeşimiz, daha bana bir kez gelmedi. Niye söylüyorum bunu? Samimi olan insan önce bir backgroundu olan birilerine gider, bakar, araştırır, gereğini yapar. Madem her şey kötü arkadaşlar... Sakın şunu anlamasın bizi dinleyen vatandaşlarımız... Fındık üreticisi her şeyin en iyisine layıktır, her şeyin en iyisine layıktır, ciddi manada çaba gösteriyor, emek sarf ediyor vesaire vesaire. Biz fındık üreticisinin eline geçen paranın daha fazla olmasını isteriz ama "Her şey kötüdür." demek, bir bakmak lazım arkadaşlar. Elli yıllık dönemde, 2002 yılına kadar fındığın ortalama değeri 1,5 doları geçmemiş, bugün 3 dolar arkadaşlar; geçen yıl fındık 3 dolardı, 3 dolar.

ORHAN SÜMER (Adana) – Girdi maliyetleri...

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) – O maliyetler o dönem de fazlaydı şimdi de fazla.

Arkadaşlar "Hiçbir şey yapmamış." demek hakkaniyetli bir yaklaşım mı? Geçtim bunu, tamam, deniyor ki: "Fındık tekelleşti." Bir kısım eksik ve aksak noktalar var mı? Var ama arkadaşlar, 2000 yılına kadar fındığın ihracat geliri toplam 300 ila 500 milyon dolardı; şimdi 2 milyar, 3 milyar dolar aslında. Fındık için hiçbir şey yapmadık madem, bu 3 doları nereden bulduk; bu 2 milyar, 3 milyar doları nereden bulduk?

Arkadaşlar, bir şeyler yapılıyor. Keşke çıkıp buraya "Evet, şunlar şunlar yapıldı ama şu meselede aksaklık var." denilse de ben de hem Adalet ve Kalkınma Partisinin bir milletvekili hem de üretici birliği temsilcisi olarak çıkıp deseydim ki: "Evet, arkadaşlar, şunu düzeltmek lazım." Dönmeliydim buradaki Grup Başkan Vekillerime, gitmeliydim yanlarına "Evet, ya, şu meseleyi düzeltelim." demek gibi bir imkânım olsaydı, olmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Bayraktar.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, İYİ PARTİ Grubunun verdiği önerge aslında bir şeye denk geldi: AK PARTİ Grubu aslında 2018'den bu yana meseleyi kendi hâline bırakmadı, bütün fındık üreten illerin milletvekillerini topladı, oradan bir çalışma grubu oluşturdu ve o grupta eksik aksak ne var, üreticinin talebi ne, piyasa ne durumda değerlendiriyor, bir sonuç bildirgesi elde ediyor ve bunu kendi grubuna, kendi Bakanlarına, kendi Hükûmetine iletiyor. Biz, Sayın Grup Başkan Vekilimiz -burada Leyla Şahin Usta, bir Giresun gelinidir, fındık bölgesinin gelinidir- başkanlığında perşembe günü saat 10.00'da inşallah grup salonunda fındığın dertlerini, meselelerini, eksikliğini, aksağını; yeni sezon geliyor, ne yapabiliriz, bunu samimi samimi konuşacağız ve gideceğiz, bu iktidar partisinin mensubu

olmamıza rağmen "Şunlar şunlar yapılmalı." diyeceğiz ama arkadaşlar, lütfen, rica ediyorum, fındığı siyasete malzeme yapmayın. Sezon öncesi burada konuşup konuşup on ay fındığı unutmayın diyorum, hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

ORHAN SÜMER (Adana) – Ne demek "Malzeme yapma!" ya? Ne yapacağız, teşekkür mü edeceğiz? Neyi konuşacak, neyi?

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Neyi konuşacağız?

ORHAN SÜMER (Adana) – Eksikliğini söyleyecek tabii ki, eksikliğini söylemesin mi?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) – Siyaset burada yapılmayacak mı?

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağız ve oylarınıza sunacağız.

3.- Yeşil Sol Parti Grubunun, Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından, cezaevlerindeki idare ve gözlem kurullarının verdiği hukuk dışı kararların tespiti amacıyla 10/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

11/7/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 11/7/2023 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisini İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun oyuna sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

Antalya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

10 Temmuz 2023 tarihinde Ağrı Milletvekili Nejla Demir ve arkadaşları tarafından (856 grup numaralı) cezaevlerindeki idare ve gözlem kurullarının verdiği hukuk dışı kararların tespiti amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 11/7/2023 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubu adına Sayın Zülküf Uçar.

Buyurun Sayın Uçar. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

YEŞİL SOL PARTİ GRUBU ADINA ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, değerli Genel Kurul; sizleri ve tüm halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, yeni göreviniz nedeniyle de sizlere başarılar diliyorum.

Ağrı Milletvekilimiz Nejla Demir'in vermiş olduğu araştırma önergesiyle ilgili grup önerimiz üzerinde söz aldım. Araştırma önergemizin konusu olan infaz yakmalarına ilişkin olarak 13 Haziran 2023 tarihinde tarafımdan Adalet Bakanlığına soru önergesi de verilmiş. Aynı yönde birçok milletvekilimiz tarafından da soru önergesi verildiğini biliyorum.

Maalesef ki Türkiye halkları olarak cezaevlerinde hak ihlallerinin gündeme gelmediği bir gün yaşamıyoruz. İşkence, çıplak arama, ağır içi arama ve ayakta sayım dayatması, keyfi kısıtlamalar, Kürtçeye sansür, sağlık ve yaşam hakkının ihlali başta olmak üzere hak ihlalleri cezaevlerinin rutin uygulaması hâline gelmiştir. Ancak bir uygulama var ki sadece bir hak ihlali olarak açıklamak yeterli kalmamaktadır. Bu da kamuoyunda "infaz yakma" olarak bilinen idare ve gözlem kurullarının politik mahpusların tahliye olmasını engellemeye yönelik hukuksuz kararlarıdır.

Nereden çıktı bu infaz yakma uygulaması? Covid-19 pandemisi ilan edildiğinde birçok ülkede en riskli alanlardan biri olan cezaevlerinde bulunanların yaşam haklarını korumak için ciddi tedbirler alınıp cezaevleri boşaltılmıştı. Türkiye'deyse bu kriz fırsata çevrilerek ayrımcı bir infaz yasası çıkarıldı. Cezaevlerinde bulunan hükümlülerin bir kısmının yaşam hakkını kıymetli görüp diğer kısmının yaşam hakkını kıymetsiz gören bir düzenleme yapıldı. Tahmin ettiğimiz üzere kıymetsiz görülen hükümlüler her düzenlemede ayrımcılığa maruz kalan politik mahpuslardır. Yasanın yapıldığı dönemi hatırlatmakta fayda bulunmaktadır. Tüm mahpuslar salgın karşısında eşit risk altında olmasına rağmen getirilen kanun teklifiyle eşitlik ilkesine aykırı bir şekilde yaşatma yükümlülüğü ihlal edilerek tüm siyasi mahpuslar, üstelik aralarında onca ağır hasta hükümlü bulunmasına rağmen, kapsam dışı bırakılarak tahliye edilmemiştir. Sadece bununla yetinilmemiş, bir yandan cezaevleri boşaltılırken bir yandan politik mahpusları hukuksuz bir şekilde cezaevinde daha fazla tutmak için "hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi hâlin belirlenmesi" maddesinde değişiklik yapılarak mahpusların âdeta paralel bir yargılamaya tabi tutulmasının önü açılmıştır. Adalet Bakanlığı, yasa değişikliğinden sekiz ay sonra, 29 Aralıkta yeni bir yönetmelik yayınlarak tahliyeler konusundaki başvuruları değerlendiren cezaevi idare ve gözlem kurullarının yorum alanını genişletti, bileşimini değiştirdi ve bu kurulları mahkemelerin yerine geçen suçta ve cezada kanunilik ilkesini ortadan kaldıran, her yönüyle infazda temel ilkeye aykırı kurullar hâline çevirdi. Adalet Bakanlığı tarafından yayınlanan yönetmelikte bu kurullara âdeta yargılama yetkisi bahşedildi. Bir kurula yargılama yetkisinin verilmesi sizlere de ironik gelmiyor mu değerli milletvekilleri? Bu yönetmelikle beraber 1 Ocak 2021'den itibaren pandemi döneminde yaşam hakkı hiçe sayılarak içeride tutulmaya devam edilen mahpuslar infaz sürelerini tamamlayıp tahliye hak kazansalar bile idare ve gözlem kurullarının keyfi kararlarına takılmaya başladı. Bugüne kadar en az 200 politik mahpusun tahliye olması ikinci bir mahkeme gibi çalışan bu kurulların dayanaksız kararlarıyla engellendi. Bu kurullar otuz yılı aşkın süredir cezaevinde bulunan mahpusların infazını da absürt gerekçelerle yakmaya başladılar. Bu kurulların infaz yakmaya gerekçe ettiği birkaç gerekçeyi sizlerle paylaşmak istiyorum: "Fazla su kullandın." "Görüşme esnasında güldün." "Kürtçe türkü söyledin." "Çok kitap okudun." "Serzenişte bulundun." "Halay çektin." "Şarkı söyledin." "ALES sınavına girmedin." "Arkadaşlarından kopmadın." "E, pişman da değilsin." Sizler ne hissettiniz bilmiyorum ama açıkçası ben bu gerekçeleri okurken utandım.

Değerli milletvekilleri, infaz yakma kararlarının hiçbirinin hukuki bir dayanağı, tutarlılığı yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Uçar.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) – Otuz yıldır cezaevinde olan hasta bir hükümlünün infazını tamamlamış olmasına rağmen keyfi gerekçeyle tahliye edilmemesini neyle ifade edeceğimi gerçekten bilmiyorum ama bildiğimiz bir şey varsa o da cezaevlerinde yaşatılan bu hukuksuzluk karşısında sessiz kalmak bu zulme, bu hukuksuzluğa ortak olmaktır. Belki dikkate alınır diye sizlere Kur'an-ı Kerim'den bir ayeti hatırlatarak sözlerimi tamamlamak istiyorum. Maide suresi 8'inci ayet der ki: "Bir kavme olan kininiz, sizleri adaletten alıkoymasın." Dolayısıyla, başta Kürt halkı olmak üzere muhaliflere olan öfkeniz sizi daha fazla adaletsizliğe sevk etmesin. Gelin, bu ayrımcı uygulamayı hep beraber ortadan kaldıralım.

Teşekkürler ederim. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Saadet Partisi Grubu adına Sayın İsa Mesih Şahin. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır Sayın Şahin.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YSP'nin cezaevlerindeki idare ve gözlem kurullarının verdiği hukuk dışı kararlara ilişkin önerisiyle ilgili parti grubumuz adına söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Gelecek Partisi ve Saadet Partisi ittifakıyla Meclisimizde oluşan yeni grubun başta Meclisimize, demokrasimize, ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor; bu Mecliste doğru olan her şeye destek vereceğimizi, yanlıştan karşısında olacağımızı, çözüm önerilerimizle yapıcı bir muhalefet anlayışı ortaya koyacağımızı ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bizim nazarımızda Anayasa madde 10 sadece yazılı bir metin değildir. Kanun önünde herkes eşittir; dil, din, ırk, siyasi düşünce farklılığı gözetmeksizin kanun önünde herkes eşittir. Bu ilkenin söylemde değil, özüne uygun bir şekilde uygulanmasını, ülkeyi yönetenlerin eşitlik ilkesine aykırı uygulamalara son vermesini özellikle istiyor, bu tür keyfîliklere itirazımızı açık bir şekilde ortaya koyuyoruz. Biz de cezasının yeterli bir bölümünü tamamlamış mahpuslar arasında koşullu salıverme, denetimli serbestlik gibi imkânlardan yararlanılması hususunda kurulların keyfî kararlar verdiğini, ayrımcılık yaptığını üzülerek görüyoruz. Bu konuda verilen keyfî kararlara, eşitlik ilkesine aykırı hukuksuz kararlara itiraz ediyoruz, bu noktada idareyi ve sorumlu bakanlığı hukuka, adalete davet ediyoruz.

Evet, değerli milletvekilleri, temel sorunumuz adalet, Türkiye'nin en büyük sorunu adalet. Şu anda Türkiye'de yaşadığımız önemli sorunların temelindeki temel kaynak da maalesef adalet sorunu. Başta ekonomik kriz olmak üzere yaşadığımız önemli sorunların en önemli sebebi Türkiye'deki hukuk güvenliği sorunu, Türkiye'de hukuka güven olmaması sorunu, adalet sorunu. Sayın Cemil Çiçek bu Meclise Başkanlık yaptı, Adalet Bakanlığı yaptı, bir televizyon programında şu ifadede bulunmuştu: “Ben Adalet Bakanlığına yabancı yatırımcı geldiğinde ilk uğradığı mekânlardan biri Adalet Bakanlığıydı. Neden? Çünkü bu ülkede hukuk var mı, hukuka güven var mı yatırımcı buna bakar; varsa gelir, yoksa gelmez.” İşte, değerli milletvekilleri, değerli Genel Kurul; Türkiye'nin kaybettiği iklim bu. İşte Türkiye'yi yeniden bu iklime kavuşturmak zorundayız.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de birçok sorunun çözümü için, toplumsal barışın tesisi için, güçlü bir ekonomi için, devlet kurumunun hayatta kalması için gerçek manada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) – Tekrarlıyorum: Türkiye'de birçok sorunun çözümü için, toplumsal barışın tesisi için, güçlü bir ekonomi için, devlet kurumunun gerçekten ayakta kalması için gerçek manada bir adaleti tesis etmek zorundayız. Türkiye'de gerçek manada bir adalet kurumu tesis edilene kadar biz bu kürsüden bunu haykırmaya devam edeceğiz.

Son olarak, az önce iktidar partisinden bir arkadaşımız değerli Nurettin Topçu'ya değindi. Değerli Nurettin Topçu büyüğümüzün bir sözüyle de konuşmamı bitirmek istiyorum. “Adalet öğrenilir, lakin merhametli doğulur.” diyor Nurettin Topçu.

Evet, ülkeyi yönetenleri, öğrendikleri adaleti uygulamaya, merhametli olmaya, hakkaniyetli ve vicdanlı bir şekilde ülkeyi yönetmeye davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Tekin Bingöl. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır Sayın Bingöl.

CHP GRUBU ADINA TEKİN BİNGÖL (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir ülkede yurttaşlar haklarını arayamıyorsa, özgürlükler rafa kaldırılmışsa o ülkede demokrasiden bahsedilemez. Bir ülkede adalet eğer tesis edilmemişse; aksine, siyasi etkilerle keyfî kararlar alınmışsa o ülkede demokrasinin olmadığı gibi, adalet de yoktur.

Peki, bir ülkede hukuk ne anlama gelir? Hukuk, insanların hakkını arayabileceği ve teslim edileceği bir anlayıştır. Türkiye'de hukuk var mı? Bir örnek vereceğim: Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 140 ülke arasında biz 116'ncıyız. Bizim bu sıralamada önümüzde olan ülkeler: Meksika. Peki, gerimizde hangi ülkeler var? Çok şükür Tanzanya var, Afganistan var. Bir ülkede demokrasi yoksa, adalet yoksa, hukuk tamamen ayaklar altına alınmışsa, özgürlükler aranmıyorsa o ülkedeki rejimin adı nedir? Bu rejimin adı totaliter rejimdir. İşte, bu ülkede totaliter rejim vardır. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, cezaevlerinden bahsediliyor. Cezaevlerinde yaşananlar zulümdür. Sanki zulüm sadece cezaevlerinde mi var? Bu ülkede zam var, zulüm var, hayatın her alanında zulüm var. Cezaevlerinde çıplak arama var diyoruz, “Hayır, yok.” diyorlar. Cezaevi gerçekliğinde o kadar büyük insan hakları ihlalleri var ki! Oysa insan hakları temel evrensel bir hak. Hiçbir insan için bu hak kesinlikle yok sayılamaz. Cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlüler hangi siyasi görüşe mensup olurlarsa olsunlar, hangi nedenlerle orada olurlarsa olsunlar can güvenlikleri, sağlıkları, yaşam koşulları devletin güvencesi altındadır. Devlet korumak zorundadır. E, böyle mi? Elhak böyle değil. Niçin böyle değil?

Şimdi, bakın, son yıllarda, 2021 yılında bir yapı oluşturuldu; idare ve gözlem kurulu. İyi. Belli aralıklarla idare ve gözlem kurulu bu tutuklu ve hükümlülerle ilgili değerlendirmeler yapıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız Sayın Bingöl.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ama gelin görün ki burada bile çok büyük bir ayrımcılık var. Ya, insaf! Bu insanlar tutuklu ve hükümlü. Pandemi nedeniyle bir uygulama getirildi, çok iyi; oradaki hijyen koşulları, sağlıklı beslenme ve müthiş bir kalabalığın içerisinde o hastalığın yayılma şansı çok yüksekti, iyi bir şey yapıldı ve infazını tamamlayanlar çıkarıldı. E, peki ne oldu? Herkes için geçerli olmamalı mıydı? Yok; siyasi tutuklular ayrı tutuldu, siyasi tutuklular bu haktan mahrum edildi ve öyle ilginç gerekçeler sunuyor ki bu bahsettiğim gözlem kurulu “Kürtçe konuştun.” “Halay çektin.” Allah Allah! Ya, bu ülkede halay çekmek ne zamandan beri suç, bir ana dilini kullanmak ne zamandan beri suç? Suçlar arasında bunlar var ve bu nedenle o gözlem kurulu birçok siyasi tutuklunun infazını yaktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Biz bu araştırma önergesini çok önemsiyoruz. Gelin, bu anlayışı ortadan kaldırmak adına, hiç olmazsa 28'inci Dönemde muhalefet partilerinin verdiği bu önergelerin bazılarını “el vicdan” diyerek olumlu oy verin.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Bingöl, sağ olun.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Hiç olmazsa Türkiye'de bir nebze insanlık daha kalsın.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – O yasakları izlemek için Beynelmilel filmine bir başvuru. Beynelmilel filminde kimin

yasakladığı...

TEKİN BİNGÖL (Ankara) – Evet, onu da oraya söyle.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Arslan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YSP tarafından verilen grup önerisi hakkında AK Parti Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 5275 sayılı Yasa'nın 89'uncu maddesinde yapılan değişiklikle koşullu salıvermeye yönelik düzenlemeler yapılmış ve yine bu kanuna dayanarak Adalet Bakanlığımız tarafından hazırlanan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri İle Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anılan yönetmelikle ilk defa iyi hâlin tanımı yapılmış, iyi hâlin belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. İyi hâl değerlendirme sisteminin getirdiği en önemli yeniliklerden biri ıslah odaklı bir infaz sisteminin kurgulanmış olmasıdır.

Değerli milletvekilleri, koşullu salıvermeyle tahliye edilen bazı hükümlülerin toplum içerisinde suça karışması herkesi rahatsız eden bir husustur. Kanun değişikliğiyle eleştirilen, kamuoyunda sürekli gündeme gelen otomatik iyi hâl algısının kaldırılması hedeflenmiş, bu duruma çözüm getiren önemli düzenlemeler yapılmıştır. Koşullu salıverme, açık ceza infaz kurumuna ayrılma ve denetimli serbestlikten faydalanmanın ön şartı olan iyi hâl incelemesinde detaylı kriterler getirilmiştir. Buna göre hükümlüler için altı ayda bir değerlendirme raporları düzenlenmektedir. Hükümlüler infaz sürecinin temel amacı olan iyileştirme ve topluma kazandırma çalışmaları sonucunda gösterdiği gelişime göre değerlendirilmekte, bu amaçla uygulanan eğitim, öğretim, psikososyal yardım ve destek programları sonucunda gösterdikleri gelişim puanlanmaktadır. Bu puanlamalar sonucunda düzenlenen raporlar idare ve gözlem kurulu tarafından değerlendirilmektedir. Yapılan bu değerlendirmeler sonucunda ancak iyi hâlli olduğuna karar verilen hükümlüler açık ceza infaz kurumuna ve denetimli serbestliğe ayrılabilen ve ya koşullu salıverilmektedir Cumhuriyet savcısının başkanlığında Aile Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı uzmanlarından oluşan komisyon, yetkisini kanun ve yönetmelikte çizilen sınırlar içerisinde ve somut gerekçe göstererek kullanmaktadır. Yapılan iyi hâl değerlendirmeleri 5275 sayılı Kanun'un 89'uncu maddesi ve yönetmelikte bulunan kriterlere göre değerlendirilmektedir. Keyfi bir uygulama söz konusu değildir. Bu bağlamda komisyonun verdiği kararlara karşı şikâyet yolu da açıktır. Şikâyet, doğrudan veya ceza infaz kurumu aracılığıyla infaz hâkimliğine hükümlünün kendisi, birinci dereceden yakını ve kanuni temsilcisi aracılığıyla da yapılmaktadır. İyi hâl uygulamasına ilişkin bu uygulama yargı denetimine de açıktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel tarafından, 11 Temmuz 1995'te Bosna'da yaşanan Srebrenitsa soykırımına ilişkin 11/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

11/7/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 11/7/2023 Salı günü (bugün) yaptığı toplantısında siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Manisa Milletvekili ve Grup Başkanı Özgür Özel tarafından, 11 Temmuz 1995'te Bosna'da yaşanan Srebrenitsa soykırımına ilişkin 11/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (5 sıra no.lu) genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 11/7/2023 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Hasan Öztürk. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Öztürk.

CHP GRUBU ADINA HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen değerli vatandaşlarımızı sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün, yakın insanlık tarihinin en kara günü. İnsanlığın tüm dünyanın gözü önünde katledildiği Srebrenitsa soykırımının yıl dönümü. Özellikle şehitlerimizi öncelikle rahmetle anıyor, bu acıları yaşayan tüm Boşnak kardeşlerimin acısını en içten duygularla paylaşıyorum. Bugün sadece Türk milleti adına değil, bugün burada olmayan 8.372 Boşnak adına da konuşacağım.

Yirmi sekiz yıl önce bugün peşlerindeki insanlık suçlarından kaçan 8.372 Boşnak Birleşmiş Milletler Barış Gücüne sığındı. Yaşam hakları için keskin nişancıların, top atışlarının arasında insanlığa güvenerek ve inanca tutunarak kilometrelerce yürüdüler. Bu kutlu yürüyüş neticesinde Srebrenitsa'ya vardılar ve yol boyu ne düşündüler, ne hissettiler Allah biliyor. Sığındıkları ve güvendikleri kurum insanlığın yegâne siyasal çatısıydı, Birleşmiş Milletlere sığınmışlardı. Birleşmiş Milletler Barış Gücüne bağlı Hollandalı komutanın iş birlikçi tavrı sonucunda 8.372 kişi katledildi, sığınan 20 bin Boşnak bir günde Srebrenitsa'dan tahliye edildi. Kızılhaçın açıkladığı rakamlara göre 1992 ve 1995 yıllarında ölen 312 bin insanın 35 bini çocuğu, 200 bini sivillerden oluşuyordu. Günlerden yirmi sekiz yıl önce bugün, 11 Temmuz 1995'te ise Bosnalı Sırpların faşist Generali Ratko Mladic kameralar karşısında Boşnakları öldürürken asıl Türklerden intikam almakta olduğunu açıklamaktan çekinmedi. Ratko Mladic Srebrenitsa'da 11 Temmuz 1995 tarihinde aynen şunu söyledi: "Bir büyük Sırp bayramının arifesinde Sırp Srebrenitsasındayız ve bu kenti Sırp milletine hediye ediyoruz. Nihayet, zorba Türklere karşı ayaklanmamızdan sonra bu topraklarda Türklerden intikam almamızın zamanı geldi." İşte bu faşist zihniyet, Avrupa'nın ortasında 21'inci yüzyılın arifesindeki dünyanın sessizliğiyle bugün insanlık tarihine kapkara bir gün olarak yazdı.

Bosna Savaşı'nda Boşnaklar en büyük trajedilerden birini de toplama kamplarında yaşadı. Bosna'da tespit edilen esir kampları ve esir kamplarına dönüştürülen cezaevlerinin sayısı 652'dir. Bu kamplarda yaklaşık 200 bine yakın sivil esir tutuldu. Siviller herhangi bir suç işlemeyen sırf etnik kimliği yüzünden bu kamplara götürüldü. Esir kamplarında ölenlerin veya hâlâ kayıp olanların sayısı yaklaşık 20 bin kişidir. Bu kamplarda kalanlar en çok ölmek için dua etti çünkü dayanılmaz, fiziksel, psikolojik ve cinsel işkencelere ancak ölüm son verebiliyordu.

Bosnalılar savaş sonrasında hep kelekleri takip ettiler, mavi kelekleri. Biliyorlardı ki o kelekler tek bir çiçeğin üzerine konuyordu ve o çiçek sadece Bosna'da toplu mezarlar üzerinde açıyordu. Bu çiçeklerin adı ölüm çiçekleri. Bosna'da mavi

kelebekler sayesinde 300 toplu mezar ve binlerce kayıp Boşnak cesedi ve parçaları bulundu. Öyle bir suçun kurbanı oldular ki yirmi sekiz yıl sonra hâlâ onları defnediyoruz, hâlâ bir parça kan lekesinden, yırtık bir pantolondan veya bir hırka parçasından insanlığı ve insanlarımızı arıyoruz. İnsanlar ölen akrabalarını bu parçalarla tanıyor. Bu nasıl bir vicdansızlık; anlatacak kelime ne benim dağarcığımda ne de insanlık tarihinde var.

Evet, ölenlerin ortak noktası Boşnak olma, Müslüman olma. Öyle ki aynı dili konuşan insanlar tarafından katledildiler, komşuları tarafından öldürüldüler. Yaşamını kaybeden her bir Boşnak'ı ve aziz hatıralarını saygı ve matemle bu yüce Meclis çatısı altında bir kez daha anıyorum.

Değerli milletvekilleri, tarihi değiştirme kudretimiz ne yazık ki yok. Peki, bizlere düşen nedir? Bizlere düşen, bir daha bu acıların yaşanmaması için bu soykırımı unutmamak ve unutturmamaktır. Dilimizdeki bu soykırım cümlelerini bu Meclis çatısı altında da resmîleştirmek, soykırımı tanımadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

HASAN ÖZTÜRK (Devamla) – Bu sebeple, Balkan muhaciri bir Cumhuriyet Halk Partisi Vekili olarak açıkça söylüyorum ki Cumhuriyet Halk Partisi soykırımı unutmayacak ve unutturmayacaktır. Savaş sırasında rahmetli Genel Başkanımız Deniz Baykal tüm riskleri göze alarak Saraybosna'ya gitmiş; Aliya İzzetbegović'le, cephedeki Boşnak askerlerle görüşüp onların yanında olduğunu askerî kamuflaj kıyafetlerini giyerek göstermiştir. Bu noktada duruşumuz nettir. Cumhuriyet Halk Partisi, Balkanlardaki Türklerin ve akrabalarımızın "ama"sız, "fakat"sız ve şartsız, beklenti olmaksızın yanındadır. Cumhuriyet Halk Partisi, Balkanlardaki barışın yanındadır. Cumhuriyet Halk Partisi, Balkanlardaki demokrasinin, evrensel insan haklarının, eşit ve ortak yaşamın yanındadır. Cumhuriyet Halk Partisi, Kuvayimilliyeh ruhunun doğduğu Balkanlardır; Bosna'dır, Bulgaristan'dır, Arnavutluk'tur, Selanik'tir, Üsküp'tür, Kırcaali'dir, Manastır'dır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Öztürk.

HASAN ÖZTÜRK (Devamla) – Sözlerime bilge lider Aliya İzzetbegović'in bir sözüyle son vermek istiyorum: "Nefrete nefretle cevap vermeyin. Bosna için nefret çıkmaz sokaktır. Nefret sadece bizim ruhlarımızı zedelemiyor, Bosna'nın özünü de zedeliyor."

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Öztürk, sağ olun.

Saadet Partisi Grubu adına Sayın Cemalettin Kani Torun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA CEMALLETİN KANİ TORUN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1463'te Osmanlılar tarafından fethedilen, 1877'de Avusturya-Macaristan Krallığı'nın kontrolüne giren Bosna Hersek, Birinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan Yugoslavya Krallığı'nın ve İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan Sosyalist Federal Yugoslavya Cumhuriyeti'nin parçası oldu. Çoğunluğunu Müslüman Boşnakların oluşturduğu, azınlık olarak Sırp ve Hırvatların olduğu Bosna Hersek 1991 yılında bağımsızlığını ilan etti. Bağımsızlığı kabul etmeyen Sırlar Saraybosna Kuşatması'nı başlattılar. 1992'den başlayarak 1995 yılının sonuna kadar devam eden savaşta 200 bine yakın insan hayatını kaybetti. Saldırıların artmasıyla Birleşmiş Milletler tarafından güvenli bölge olarak ilan edilen Srebrenitsa'ya Hollanda Barış Gücü görevlendirilmişti. Güvenli bölge olduğu için 25 bin olan kent nüfusu 60 bine ulaşmış ve Srebrenitsa açık ve hastalıklarla boğuşan bir açık hava hapishanesine dönüşmüştü. Tarihler 11 Temmuz 1995'i gösterdiğinde Sırp Komutan Ratko Mladic birlikleriyle buraya gelmiş "Şimdi Türklerden öç alma zamanı." diyerek bir konuşma yapmış -bu, belgesel olarak da yayınlandı uluslararası kanallarda- ve orada Barış Gücünün gözetiminde, korumasında olan sivilleri koruma görevi için orada bulunan Hollanda askerî birliğinin gözü önünde katliama başlamıştır. Srebrenitsa halkını evlerinden çıkmaları yönünde anonslar yaptırarak bir alana toplayan Sırlar; kadınları, erkekleri ve çocukları ayrı ayrı yerlere toplamış, kadınlara tecavüz etmiş ve erkekleri de acımasızca katletmiştir. Sivillerin toplu bir şekilde katledilmesi, bu katliamın bir soykırım niteliği taşıdığının açık bir delili olarak hafızalara kazınmıştır. Mladic'in niyetini anlayarak ormanlara kaçan Boşnaklar ise on gün boyunca Sırp keskin nişancıları tarafından avlanmışlardır. 8.372 Boşnak'ın soykırımı kurban gittiği katliamda cesetler toplu mezarlara gömülmüş ve kimlik tespiti güçleşmiştir. Henüz geçtiğimiz ay yapılan aramalarda 31 şehidin daha kemiklerine ulaşılmıştır. Birleşmiş Milletlerin görevlendirdiği Barış Gücü Komutanı Karremans, Sırlar tarafından canice kaydedilen katliam görüntülerinde Mladic'ten hediye alırken görüntülenmiş ve himayesinde olan tüm sivilleri Mladic'e teslim etmiştir. Bu olay Birleşmiş Milletler tarihine bir kara leke olarak geçmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Torun.

CEMALLETİN KANİ TORUN (Devamla) – Soykırımdan sonra kimlik değiştirerek saklanan Mladic 2011'de yakalanarak Uluslararası Ceza Mahkemesine teslim edilmiş ve 2012 yılında yargılanması resmen başlamıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; söz konusu Müslümanlar olduğunda uluslararası kuruluşların, güvenlik ve adalet mekanizmalarının nasıl çarpık ve yavaş ilerlediğine şahit oluyoruz. Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan en büyük katliam olarak anılan bu soykırımın sözde medeni dünyanın gözü önünde olması manidardır. Boşnak Müslümanların yeniden böyle acılar yaşamaması için Türkiye'nin aktif bir politika izlemesi gerekmektedir. İsveç'in NATO'ya üyeliğine vetonun kaldırıldığı açıklamasının yapıldığı bugünde iktidarın sözlü kınama haricinde, Bosna Hersek'in NATO üyeliği konusunda daha aktif olması gerekmektedir. Son yedi yıldır tavsayan üyelik eylem planının hızla yeniden aktifleştirilmesi Bosnalı kardeşlerimizin güvenliği için hayati bir önem taşımaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMALLETİN KANİ TORUN (Devamla) – Bitiriyorum.

Bu vesileyle, başta Aliya İzzetbegović olmak üzere Bosna direnişinin öncülerini ve soykırım kurbanlarını saygı ve rahmetle anıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Torun.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Turhan Çömez.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Soğuk savaş döneminin ardından Yugoslavya'nın dağılmasıyla birlikte kurulan cumhuriyetlerden bir tanesi de Bosna Hersek Cumhuriyeti'di. 1992 yılının Şubat ayında yapılan bir referandumla bağımsızlığını ilan eden Bosna'yı tanımayan Sırlar üç buçuk yıl sürecek korkunç bir savaşı ve katliamı başlattılar. Sırların acımasız saldırılarından ve katliamlarından kaçan binlerce Boşnak Srebrenitsa'ya sığındı; burası Birleşmiş Milletler tarafından "güvenli bölge" ilan edilmişti ve 400 Hollandalı Barış Gücü askeri tarafından korunuyordu. Bir süre sonra Hollandalı askerler aldıkları emirle kenti boşalttılar ve savunmasız kalan Boşnaklar

bir anlamda Birleşmiş Milletlerin nezaretinde katil Sırlara teslim edildi. Bu korkunç vahşete zemin hazırlamak için de Boşnakların silahları toplanmış ve tüm taleplerine rağmen geri verilmemişti. Sözüm ona medeni Avrupa'nın göbeğinde Sırlar tarafından büyük bir katliam başlatıldı. 8 binden fazla Boşnak ağır silahlarla donatılmış Sırp ordusu tarafından vahşice katledildi, göçe zorlananlar ise dağlık güzergâh üzerinde pusu kuran keskin nişancı Sırp askerleri tarafından âdeta tek tek yok edildiler. Peki, sözde medeni Avrupa'nın tam ortasında yaşanan bu vahşetin, bu insanlık dramının, bu katliamın asıl nedeni neydi? Asıl neden, hâlâ Avrupa'nın göbeğinde Osmanlı yadigarı camilerden ezanların okunması, Müslüman Boşnak kardeşlerimizin inançlarını ve kültürlerini samimi bir şekilde yaşaması ve bunları nesilden nesile aktarmasıydı.

Müslüman Boşnak kardeşlerimizin yaşadığı dramları unutmamak, unutmayacağız ve unutturmayacağız. Bu korkunç vahşeti en sert şekilde kınamak, dünyada bir daha böylesi olayların yaşanmaması için üzerimize düşeni yapmak inanıyorum ki hepimizin hem insani hem de tarihî bir sorumluluğudur ancak yaşanan katliamın uluslararası hukuka göre karşılığının ne olduğunu değerlendirmek bir parlamentonun görevi değildir, olmamalıdır. Bakın, sistematik bir şekilde dünya genelinde onlarca parlamentoda Türkiye aleyhine yıllardır kararlar alındı ve parmaklar "Ermeni soykırımı olmuştur." diye kaldırıldı. Biz de hem devlet hem de siyaset kurumunun farklı temsilcileri olarak bunu çok haklı bir şekilde reddettik "Bu karar parlamentoların değil, uluslararası yargının kararı olmalıdır." dedik; doğru da buydu zaten. Fakat bugün bu vahşetin, bu katliamın, bu acımasızlığın, bu insanlık dramının tanımını yapma misyonunu kendimize yüklersek bir anlamda kendi tezimizle çelişir ve uluslararası camiada izah edilmesi zor bir pozisyona düşeriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) – Genel Başkanımız Sayın Akşener, Bosna savaşının yaşandığı yıllarda bizzat bölgeye giderek kardeşlerimize destek olmuş, onların acısını paylaşmış ve yaralarını bir nebze olsun sarmıştır. Bugün İYİ Parti camiası olarak bizler, hepimiz Müslüman Boşnakların yanındayız, acılarını yürekten paylaşıyoruz ve Sırp canilerin gerçekleştirdiği bu katliamı şiddetle ve nefretle kınıyoruz ancak Türkiye'yi yönetmeye talip olmanın bize verdiği ve bize yüklediği sorumlulukla diyoruz ki: Bu konu yüce Meclisimizin karar vereceği bir konu olmamalıdır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Grubu adına Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Süreniz üç dakikadır.

Buyurun Gergerlioğlu. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

YEŞİL SOL PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üç günde 8.372 cinayet. Nerede işlendi? Srebrenitsa'da. Ne zaman? Yirmi sekiz yıl önce. O günlere bir dönelim, kahrolarak yaşadığım o günlere bir dönelim arkadaşlar. Bakın, yakınları öldürülmüş kadınlar ağlıyor, eşinin ölüm haberini almış bir kadın ağlıyor; böyle binlerce kadın ağlıyordu. O günlerde Srebrenitsa'dan Tuzla'ya kaçan kadınlar, çocuklar vardı; tarih bunu çok acı bir şekilde yazdı. Bütün bunlara dayanamayıp Srebrenitsa'dan ayrılan bir Boşnak kadının intihar görüntüsünü görüyorsunuz.

Evet, soykırımlar çok kötüdür, unutulmaz, unutturulamaz ama sadece "Soykırım kötüdür." demek için bu konuyu konuşmuyoruz. Soykırımı götüren nedenleri araştırmadan, yargılamadan, sorgulamadan, yüzleşmeden soykırımları konuşmayalım arkadaşlar. Bakın, o gün o soykırımı yapan Ratko Mladic müebbet aldı; Radovan Karadzic kırk yıl ceza aldı, yatıyor; Slobodan Milosevic cezaevinde hayatını kaybetti ama o komutanların, devlet adamlarının, askerlerin, onların yaptığı zulmü ne bu dünya kabul eder ne de öte dünya bu zulmü kabul eder. Hepimiz bilelim ki soykırımlara götüren bir süreç vardır; dinî, etnik, siyasi, mezhebî ayrımcılıklar soykırımı götürür arkadaşlar, bununla bir yüzleşelim. Hepimiz insanız; etten, kandan varlıkları. Hiçbirimizin birbirine bir üstünlüğü var mı? Ama kalkar büyükleniriz "Ben şu ırktan üstünüm." deriz; garip, çok kişi normal karşılar. Bundan dolayı büyükleniriz, ayrımcılık yaparız, ön yargılarımız devreye girer, ırkçılık başlar bizde. Ardından damgalamaya başlarız dışladığımız, ötekileştirdiğimiz insanları. Ardından nefret söylemi başlar ve ardından linçler başlar, katliamlar başlar, soykırımlar başlar; olay budur. Durup dururken yaşanmış bir hadise değil bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – O gün Hristiyan bir kesim Müslümanlara yaptı ama yeri gelir bazen Müslüman da Hristiyan yaptı, yapıyor. Alevilere yapılanları unuttuk mu? Çorumluları, Sivaslıları, Maraşlıları unuttuk mu?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Bu nasıl bir...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Kırım Türklerinin yaşadıklarını unuttuk mu? Urumçi katliamını unuttuk mu? Ermenilerin yaşadığını unuttuk mu?

Arkadaşlar, Sayın Çömez dedi ki: "Yargı kararı yerine geçmesin Meclis kararları." Bir bilgi eksikliği var, Uluslararası Adalet Divanı Srebrenitsa'ya "soykırım" dedi ama bakın, burada bir şey de var: MHP'li Milletvekili Saffet Sancaklı 11 Mart 2016'da bir yasa teklifi vermiş "Soykırım olarak Meclis kabul etsin, yasa çıkarsın." demiş, AK PARTİ-MHP cumhur zulüm ittifakı bunu umursamamış, aradan yirmi sekiz yıl geçmiş, şimdi akılları başlarına gelmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Yani düşünün aradan yıllar geçmiş, yirmi sekiz yıl geçmiş aradan, yirmi iki yıllık -sanırım- AK PARTİ iktidarının şu anda aklına geliyor. "Neredeydi aklınız?" diye sormak ve onlardan bir cevap istemek hakkımdır. (Yeşil Sol Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gergerlioğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Efendim, sayın hatip bir önceki, bizim hatibimize atfen, tarihî gerçeklerle de bağdaşmayan bir konuyu dile getirmek suretiyle ismini de ifade ederek sataşmada bulundu. Sayın Çömez'e 69'a göre kürsüden söz istiyorum.

BAŞKAN – Ben bir sataşma görmedim ama bilgilendirme için buyursun.

Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Tarihî gerçeklerdeki çarpıklığın düzeltilmesi bakımından...

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; az önce, benim Lahey Adalet Divanı ile ilgili bir bilgi eksikliğimin olduğunu söyledi sayın hatip; teşekkür ediyorum bu hatırlatma için. Ancak ben de küçük bir hatırlatma yapmak

istiyorum: Türkiye, Lahey Adalet Divanını tanımıyor dolayısıyla onun hukuki olarak almış olduğu bu karar Türkiye'yi bağlamaz.

Öte yandan, konuşmamda da ifade ettim, dünyadaki pek çok Parlamento haksız bir şekilde kaldırdığı parmaklarla Türkiye'yi Parlamento nezdinde mahkûm etme çabası içerisinde. Dolayısıyla bu konuda birçok siyasi parti hemfikir ve ortak kanaate sahip, buna iktidar partisi de dâhil. Yıllardır aynı şeyi söylüyoruz. Yaşanan bu tür hadiseler son derece vahim hadiselerdir. Bunların kararını verecek olan Meclis değildir, Parlamento değildir; yargıdır, hukuktur; bunların asla siyasete alet edilmemesi lazım. Dünyanın neresinde olursa olsun yapılan bütün katliamlara, bütün soykırımlara ve bütün vahşete şiddetle karşı çıkıyor ve kınıyoruz. Az önce ifade edilen konuya da bu şekilde bir açıklık getirmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel tarafından, 11 Temmuz 1995'te Bosna'da yaşanan Srebrenitsa soykırımına ilişkin 11/7/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 11 Temmuz 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Leyla Şahin Usta.

Süreniz üç dakikadır Sayın Usta.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün yirmi sekiz yıl önce Avrupa'nın ortasında insanlığı hiçe sayan bir vahşetin anma yıl dönümündeyiz. 11 Temmuz 1995 tarihinde Srebrenitsa soykırımı tarihe kara bir leke olarak işlendi. Bugün yüreğimize kazınan bu acıyı unutmadığımızı ve unutturmayacağımızı hatırlatarak sözlerime başlamak istiyorum.

Bilge Kral Aliya'nın "Ne yaparsanız yapın ama soykırımı unutmayın çünkü unutilan soykırım tekrarlanır." ifadesi bir tabela gibi zihin dünyamızda asılıyken bizler bu hatırlatmanın önemini hep diri tuttuk. Her yılki anma programlarında olduğu gibi Türkiye üst düzey katılım sağlamış ve bugün de yine Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımız Mahinur Özdemir Göktaş, AK PARTİ Genel Başkan Vekilimiz Efkân Ala, Türkiye-Bosna Hersek Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanımız Refik Özen acıyı paylaşmak için Bosna Hersek'teler.

1992-1995 yılları arasında Bosna Hersek'te kanlı bir savaş yaşanmıştır. 1995'te Dayton Anlaşması yapılmış ve Bosna Hersek Cumhuriyeti Sırp, Hırvat ve Boşnak bölgelerine bölünmüştür. Kırk üç ay süren savaşta işgalciler 200-250 bin Boşnak'ı planlı ve sistemli bir şekilde katletmiş ve yüz binlerce insanı evlerinden etmiştir. 1993'te Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararıyla Srebrenitsa "güvenli bölge" olarak ilan edilmiş ve Birleşmiş Milletler Koruma Gücü altına alınmıştır. Buna rağmen 11 Temmuz 1995'te Sırp kuvvetleri güvenli bölge Srebrenitsa'yı işgal etmiş ve Birleşmiş Milletler Koruma Gücünün Hollandalı askerleri Sırp'ların önünden çekilerek görevlerini yapmamışlardır. Sırp'lar, bebek, çocuk ve kadınlar dâhil 8.372 Boşnak'ı katlederek toplu mezarlara atmış, 30 bin civarında Müslüman'ı silah zoruyla evlerinden kovmuş, Türk-Boşnak-İslam eserlerini tahrip etmiş ve her çeşit vahşeti de sergilemişlerdir. Bunları bugün buradan tekrar anlatmak ne kadar acıysa da bir çocuğun sorduğu sorunun izini ve acısını unutturmamak insanlığın borcudur: "Çocukları küçük kurşunlarla öldürürler değil mi anne?"

Saygıdeğer milletvekilleri, bu soykırımla ilgili utanması, hatta hesap vermesi gerekenler ödüllendirildi. Bu olay, münferit bir olay değildir; aslında bir zihniyet dünyasını, dünya anlayışını gösteren bir olaydır. Aliya İzzetbegović "Tabuta konulmuş olsa bile toprağa gömülmediği sürece Türkler en büyük güvencemizdir." ifadesini kullanmış ve vefatından bir gün önce kendisini ziyaret eden Sayın Cumhurbaşkanımıza "Bosna'yı sizlere emanet ediyorum." demiştir. Boşnak kardeşlerimizin Bosna Hersek'te bağımsız, hür bir devlet olarak yaşayabilecekleri bir ortam için Türkiye her zaman destek verdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayınız Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Türkiye, dünyadaki bütün mazlumlardan yaşadığı sıkıntılarda akla gelen ilk ve tek ülke durumunda. Dünyanın yeniden şekillendiği bir ortamda Türkiye'nin bütün bu meseleleri dünya gündemine taşınması ve Batı'nın bu konudaki sorumluluklarını yüzüne karşı söylemesi çok önemli. Türkiye olarak, o gün Bosna'da olduğu gibi, bugün de tüm mazlum milletlerin yanındayız.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın da dediği gibi, Birleşmiş Milletleri daha şeffaf ve uluslararası topluma hesap verebilir bir kurum hâline getirmek zorundayız. Kapalı kapılar ardında alınan kararlar sonrasında yaşananlardan hesap sorulabiliyor mu? Kim soracak bu hesabı peki? Biz diyoruz ki Birleşmiş Milletler Genel Kurulunu daha etkin kullanalım, güçlendirelim ve âdeta bir dünya meclisi gibi hareket eder hâle getirelim.

Aliya İzzet Begović'in "Ve her şey bittiğinde hatırlayacağımız tek şey düşmanlarımızın sözleri değil, dostlarımızın sessizliği olacaktır." sözleri de Srebrenitsa'da olduğu gibi bugün de yaşanan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) – Başkanım, bir dakika daha rica edeceğim sizden.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) – Bir dakika daha rica edeceğim sizden.

BAŞKAN – Kimseye süre vermedim, haksızlık olmasın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) – Peki, şunu söylemek istiyorum: Srebrenitsa'da olduğu gibi bugün de yaşanan benzer trajedilerde dünyanın artık sessiz kalamayacağını ifade ettik. Bugün Meclisimizde tüm siyasi parti gruplarının ve milletvekillerimizin de onayıyla birlikte ortak bir bildiri yayınlanmıştır. Bu ortak bildiri yirmi sekiz yıl sonra tekrar yayınlamada Türkiye Büyük Millet Meclisinin birlikteliğini ve bu konudaki ortak kararlılığını tebrik ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) – Bir önerimiz de şu: CHP grup önerisi olarak bugün genel görüşme yapılması teklifini biz de önemsiyoruz ve sıcak bakıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Usta.

LEYLA ŞAHİN USTA (Devamla) – Ancak 3 Ekimde Meclis açıldığında tekrar bu konunun çok daha kapsamlı bir şekilde ele alınması ve Birleşmiş Milletlerin bu konuda güncellenmesiyle ilgili konuları gündeme getirecek şekilde ekim ayında önerinin tekrar gündeme getirilmesiyle bütün heyetinizi selamlıyor, tekrar Srebrenitsa katliamında vefat eden şehitlerin hepsini rahmetle anıyor ve yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre vermiş olduğu öneriyi oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Niye reddediyorsunuz? Soykırımı mı kabul etmiyorsunuz? Ortada bir soykırım var! (AK PARTİ sıralarından “Sana ne?” sesi)

Meclisin bildirgesi var, Mecliste ortak bildirgeye imza atmadınız mı? Niye reddediyorsunuz önergeyi? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın vekiller...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Niye reddediyorsunuz? Kendi yaptığınızla çelişiyorsunuz. Aklınızı hiç çalıştırmıyor musunuz? (AK PARTİ sıralarından “Sana ne?” sesi) Ayıptır, yazıktır, günahdır!

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

5.- AK PARTİ Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı ve komisyonlarındaki üyeliklerin arttırılması ile siyasi parti gruplarına dağılımına ilişkin önerisi

11/7/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 11/7/2023 Salı günü (bugün) yaptığı toplantıda siyasi parti grupları arasında oy birliği sağlanamadığından İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Abdulhamit Gül

Gaziantep

AK PARTİ Grubu Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında Kâtip Üyeliklerin sayısının 11’e çıkarılması ve artırılan 1 Kâtip Üyeliğin Saadet Partisi Grubuna verilmesi; Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarından Dilekçe Komisyonunun üye sayısının 14’e; Anayasa Komisyonu, Adalet Komisyonu, Millî Savunma Komisyonu, İçişleri Komisyonu, Dışişleri Komisyonu, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, Çevre Komisyonu, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun üye sayılarının 27’ye; Plan ve Bütçe Komisyonunun üye sayısının 31’e çıkarılması ve bu komisyonlardaki üyeliklerin siyasi parti gruplarına dağılımının ekli listedeki şekilde olması önerilmiştir.

SIYASİ PARTİ GRUPLARINA
GÖRE DAĞILIM LİSTESİ

Komisyonlar	Üye Sayısı	Siyasi Parti Gruplarına Düşen Üyelik Sayısı					
		AK PARTİ	CHP	YEŞİL SOL PARTİ	MHP	İYİ PARTİ	SAADET PARTİSİ
Anayasa Komisyonu	27	13	6	3	2	2	1
Adalet Komisyonu	27	13	6	3	2	2	1
Millî Savunma Komisyonu	27	13	6	3	2	2	1
İçişleri Komisyonu	27	13	6	3	2	2	1
Dışişleri Komisyonu	27	13	6	3	2	2	1
Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu	27	13	6	3	2	2	1
Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu	27	13	6	3	2	2	1
Çevre Komisyonu	27	13	6	3	2	2	1
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu	27	13	6	3	2	2	1
Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu	27	13	6	3	2	2	1
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu	27	13	6	3	2	2	1
Dilekçe Komisyonu	14	7	3	1	1	1	1
Plan ve Bütçe Komisyonu	31	15	7	3	3	2	1

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Abdullah Güler. Buyurun Sayın Güler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)
Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Size de bu ilk günkü çalışmalarınızdan dolayı başarıyor diliyorum.

BAŞKAN – Sağ olun, hep birlikte.

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Değerli milletvekilleri, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Televizyonları başında bizleri izleyen aziz milletimize de saygı ve sevgilerimizi buradan sunmak istiyorum.

Sunmuş olduğumuz grup önerimizde, özellikle Anayasa'mızın 94'üncü maddesi ve Meclis İçtüzüğü'müzün 11'inci maddesi kapsamı içerisinde Meclisimizin Başkanlık Divanı ve komisyon oluşumu dönemi içerisinde, bir önerimiz olmuş idi. Bu önerimiz de Anayasa'mızın 94'üncü maddesi ve Meclis İçtüzüğü'müzün 11'inci maddesi kapsamı içerisinde Mecliste temsil edilen grupların gerek Başkanlık Divanında gerekse de komisyonlardaki üye sayısına göre temsilini öneren bir teklifimiz idi. Tabii, orada ilk dönem içerisinde Meclis Başkanlık Divanı seçildi, göreve başladı, yine kendi içerisinde görev dağılımını gerçekleştirdi. Yine komisyonlarımızdaki üye sayılarına göre gruplarımızın temsili sağlandı, Meclis Genel Kurulunda isimler okunmak suretiyle de Meclis komisyonlarımızdaki başkanlık divanı oluşturuldu ve hâlihazırda şu anda görevlerine devam ediyorlar.

Tabii, son dönem içerisinde Meclisimizde bir grubun oluşturulması neticesinde Meclisimiz bu manada Anayasa'mızın 94'üncü maddesi ile Meclis İçtüzüğü'müzün 11'inci maddesi kapsamı içerisinde yine temsilini sağlamak üzere bir durum meydana geldi. Bu durumun da yeni duruma göre, yeni oluşan duruma göre de netleştirilmesi lazım. Malumunuz yine komisyonlarımızdaki üye sayılarımız belli, yine Başkanlık Divanındaki üye sayılarımız parti gruplarının üye milletvekili sayısına göre belirlenmişti. Bunları şimdi yeniden düzenleyerek mevcut duruma uygun hâle getirilmesi için bir grup önerisi burada sunduk.

Grup önerimize göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında Kâtip Üyeliklerin sayısının 11'e çıkarılması ve artırılan 1 Kâtip Üyeliğin Saadet Partisi Grubuna verilmesini; yine Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarından Dilekçe Komisyonunun mevcut üye sayısı 12'ydi, bunun 14'e çıkarılmasını, Anayasa Komisyonumuzun, Adalet Komisyonumuzun, Millî Savunma Komisyonumuzun, İçişleri Komisyonumuzun, Dışişleri Komisyonumuzun, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonumuzun, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonumuzun, Çevre Komisyonumuzun, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonumuzun, Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonumuzun, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonumuzun üye sayılarının 1 artırılarak 27'ye çıkarılmasını, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun üye sayısının 30'dan 31'e çıkarılmasını ve bu komisyonlardaki üyeliklerin siyasi parti gruplarına dağılımının ekli listedeki şekliyle olmasını önermiş idik. Bu hâliyle mevcut gerek komisyondaki görev yapacak milletvekillerimizin konumu gerekse de Meclis Başkanlık Divanında görev yapan milletvekillerimizin konumu muhafaza edilmektedir. Birer sayı artırılmak suretiyle mevcut Anayasa'mızın 94'üncü maddesinde, Meclis İçtüzüğü'müzün 11'inci maddesi içerisinde yer alan ki 11'inci maddeyi de burada okumak istiyorum: "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, siyasî parti gruplarının parti grupları toplam sayısı içindeki yüzde oranlarını ve bu oranlara göre her siyasî parti grubuna düşen Başkanlık Divanındaki görev yeri sayısını tespit eder ve Danışma Kuruluna bildirir". Yine, "Siyasî parti grupları kendilerine düşen yerler için adaylarını gösterir. Bu adayları gösteren listenin Genel Kurulca işaret oyuyla oylanması suretiyle seçim tamamlanmış olur." kapsamı içerisinde grup önerimizle -bu şekliyle- Genel Kurulu bilgilendirmiş oldum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Saadet Partisi Grubu adına Sayın Bülent Kaya. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakikadır Sayın Kaya.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) – Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu vesileyle 28'inci Dönemde görev yapan Sayın Meclis Başkan Vekilimizi de görevinden dolayı tebrik ediyorum, başarılar diliyorum.

Adalet ve Kalkınma Partimizin bugünkü grup önerisi aslında siyasi partilerin Başkanlık Divanında ve ilgili komisyonlarda ne şekilde temsil edileceğine dair düzenlemeye ilişkindir. Meclisin ilk oturumlarında Adalet ve Kalkınma Partisi aslında bir öneri getirmişti. Bugün de o önerinin bir devamı olarak, yapmış oldukları İç Tüzük ihlalinin devamı şeklinde ikinci bir öneri daha getiriyorlar. Çünkü bu grup önerisine konu olan siyasi partilerin Başkanlık Divanında temsili, Anayasa'nın 94'üncü ve İç Tüzük'ün 11'inci maddesinde düzenlenmektedir. Anayasa'nın 94'üncü maddesinin birinci fıkrasında Meclis Başkanlık Divanının kimlerden oluşacağı sarıh bir şekilde açıklanmaktadır. Meclis Başkanı bu Başkanlık Divanı üyelerinden birisidir. İkinci fıkrasında da Meclis Başkanlık Divanının partilerin Meclisteki temsil oranlarına göre belirlenmesi gerektiği açık ve net bir şekilde ifade edilmektedir. Yine, İç Tüzük'ün 11'inci maddesi de Anayasa'nın 94'üncü maddesinin ikinci fıkrasını tekrarlayarak Meclis Başkanı dâhil Başkanlık Divanı üyelerinin milletvekilleri sayısı ile orantılı bir şekilde belirlenmesini kural olarak dercetmiştir. Bugüne kadar Meclis uygulamalarındaki genel temayül Meclis Başkanının da bu Başkanlık Divanı üyelerine dâhil edilerek bir dağılım yapılmasıyken, maalesef Adalet ve Kalkınma Partisi, azınlıkta olmasına rağmen, diğer partilerle beraber oluşturduğu Meclis çoğunluğu gücüne dayanarak İç Tüzük'e aykırı bir öneriyi bugün grup önerisi olarak Genel Kurula sunmuş bulunmaktadır. Niçin İç Tüzük'e aykırı? Çünkü biz Adalet ve Kalkınma Partisinin komisyonlarda temsil edilirken 263 sayısını görüyoruz. 263 sayısının içerisinde Meclis Başkanını dâhil ediyorsunuz, dolayısıyla, Adalet ve Kalkınma Partisinin komisyonlardaki üye sayısını Sayın Meclis Başkanını dâhil ederek tespit ediyorsunuz ama iş Başkanlık Divanındaki temsile gelince Meclis Başkanını kenara itiyorsunuz. Yine, RTÜK ve benzeri kurumlara üye verirken Meclis Başkanını da kendi sayınıza dâhil ediyorsunuz ama iş Meclis Başkanlık Divanındaki sayınızı belirlemeye gelirken Meclis Başkanını bundan azade tutuyorsunuz. Elbette bunun İç Tüzük'e aykırı olduğu... Siz diğer sayılarda işinize geldiği zaman Sayın Meclis Başkanını grup sayınıza dâhil ederek, işinize gelmediği zaman dâhil etmeyerek bu hak anlayışını ortaya koymuş oluyorsunuz. Dolayısıyla, biz, Sayın Meclis Başkanının aynı zamanda partisiyle olan bağı devam ettiği için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

BÜLENT KAYA (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

Dolayısıyla, özet olarak şunu ifade ediyorum: Burada çok değerli milletvekili arkadaşlarımız var, Adalet ve Kalkınma Partisi sıralarında ve bunların da birçoğu bizler gibi rahmetli Erbakan Hoca'nın rahleitedrisinden geçen kişiler. Rahmetli Erbakan Hoca şöyle tanımlardı: "Batılın hak anlayışı ya kuvvetten doğar ya çoğunluktan doğar ya imtiyaz ve ayrıcalıktan ya da menfaat ve çıkardan doğar. Hakiki hak anlayışı ise doğuştan gelen haklar, emek karşılığı olan, sözleşmeden doğan ve adalet gereği olan haklar. Ne kuvvet ne çoğunluk ne imtiyaz ne de menfaat hak sebebi olamaz, bu ancak batıl hak anlayışıdır."

Ben, burada da buna inanan çok sayıda AK PARTİ'li milletvekili arkadaşımız olduğunu biliyor, bu grup önerisini kabul etmediğimizi ve katılmadığımızı ifade ederek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Müsavat Dervişoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; geride bıraktığımız günler içerisinde de tartışmaya vesile olan ya da vesile olmuş bir konu üzerinde yine Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşlerimizi ifade etmek durumunda kaldık. Yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Şimdi, bilindiği gibi, Başkanlık Divanında siyasi parti gruplarının temsili -hem Başkanlık Divanında hem de komisyonlarda- Meclis İçtüzüğü'nün amir hükümleriyle belirlenmiş ve ifade edilmiştir ama ne hikmetse Adalet ve Kalkınma Partisine, konuyla ilgili, Başkanlık Divanı üzerinde etkisini de nazariyeye atarak doğru adımları attırmaya bir türlü muvaffak olmadık. Meclisimizin açılışında da İYİ Partiye düşen 1 Divan Kâtipliği üyeliğinin birtakım manevralarla ve siyasi entrikalarla elimizden alınmış olduğu bu yüce Meclisin de kamuoyunun da malumudur ama ne yaparsak yapalım, isminde “adalet” olan bir partiyi Türkiye Büyük Millet Meclisindeki temsil yetkileri belirlenirken dahi adalet çizgisine getirmeye muvaffak olmadık. Şimdi de aynı şeyi tartışıyoruz, Adalet ve Kalkınma Partisi komisyonlarda üye kaybetmemek için komisyondaki üye sayılarıyla oynuyor; eğer böyle yapmasa, yeni kurulmuş bir parti grubuna Türkiye Büyük Millet Meclisindeki komisyonlarda temsil edilebilme hakkı tanınması gerçeklik üzerine ve hukuk üzerine bina edilmiş olsaydı, Adalet ve Kalkınma Partisinin bazı komisyonlardaki üye sayıları düşecek ve o üyelikler de yeni kurulmuş olan Saadet Partisi Grubuna verilecekti. Şimdi, bakıyoruz, oturuluyor, Başkanlık Divanında birtakım kararlar alınıyor, Danışma Kurulu hazırlanıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine önergeyle taşınıyor; bunun neresinden bakarsanız, nalıncı keseri gibi, Meclis İçtüzüğü'nü de Anayasa'yı da kanunları da kendinize göre değerlendirmeye kalkışıyorsunuz. Burası yasaların yapıldığı yer değerli arkadaşlar, burası Meclis İçtüzüğü'nün hazırlandığı ve kabul edildiği yer. Sayın Grup Başkan Vekiliniz açılış konuşmasında millete layık bir anayasanın yapılmasından bahsetti ama adaletine inanmadığımız bir Parlamento grubunun hazırladığı ve Meclis gündemine taşıdığı bu öneriyi İç Tüzük ve hukuk penceresinden, adalet penceresinden ele alarak doğru bir biçimde değerlendirebilme imkânımız mevcut bulunmamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Dolayısıyla, Meclisin 1'inci partisinin gündeme getirdiği bu öneriyi İYİ Parti olarak reddedeceğimizi buradan ilan ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Özgür Özel.

Buyurun Sayın Özel. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakika.

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İlk kez riyasetinizdeki bir oturumda söz aldım. Görevinizde başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Cezaevinde ziyaret etmiş olduğum birisinin yönettiği bir oturumda söz hakkını kullanıyor olmanın demokrasimiz açısından hepimizin üzerinde uzunca düşünmesi gereken... Ve bu Parlamenta milletin seçip yolladığı milletvekillerini çoğunluk kararlarıyla, uluslararası hukuka, iç hukuka aykırı bir şekilde içeride tutanların, buna ses etmeyenlerin, Meclis Başkanlığı görevine geldiği günden beri kendisinden bu yöndeki beklentileri boşa çıkaranların da bu konuyu bir kez daha değerlendirmesi ve vicdanlarında bunu bir hesaplaşma olarak görmeleri gerektiğini söylüyorum.

Bugün yapılan iş şu: Biraz önce Sayın Abdulhamit Gül'e de Sayın Abdullah Güler'e de tutanak altında söyledim, bugünkü öneri doğru bir öneri çünkü yeni bir grup kurulmuş. Saadet Partisinin yeni grubuna, Başkanına, Başkan Vekillerine başarılar diliyoruz, hayırlısı olsun diyoruz. Gelecek Partisiyle birlikte attıkları bu adımı son derece önemsiyoruz. O gruba İç Tüzük'ün ve Anayasa'nın taahhüt ettiği temsiliyeti vermek için birer sayı arttırılıyor. Ama meselenin kendisi şu: 6x6=36 eder, 10 daha 46 eder. Bugün sonucun 45 çıktığı bir hesabın içindeyiz çünkü bir önceki sefer kerrat cetvelinde 6x6=36 ettiği hâlde, çoğunluk gücüyle, Anayasa'ya ve İç Tüzük'e direnerek “6x6=35 arkadaşlar.” dediniz. Bugün 10 daha ekleyip 45 olduğunu kabul etmemizi bekliyorsunuz. İlk hesap yanlış, ilk yapılan iş Anayasa'ya açıkça aykırı olduğu için devamı niteliğindeki bu işleme de karşı duruyoruz. Yaptığınız şu: Bu 2018 yılına kadar yani Adalet ve Kalkınma Partisi Parlamenta tek başına çoğunluğu kaybedene kadar, bu Parlamento kurulduğu günden 2018 yılına kadar nisaba hep Meclis Başkanları dâhil edilmiş kendi partilerinin içinde. Parti üyelikleri sürüyor ve Meclis Başkanı kendi partisine düşen Başkanlık Divanındaki payı kullanıyor. Ama ne zaman çoğunluk gitmiş, o zaman çıkmışsınız ve “Meclis Başkanı ayrı seçilsin, hesabı daha sonra paylaşalım yani Meclis Başkanının payını bütün partiler eşit olarak paylaşsın.” demişsiniz. Bunun yanlış olduğunu -yapılan bütün tartışmalar, İç Tüzük, İç Tüzük'ün dipnotuna düşülen şerhe kadar- herkes biliyor, sağır sultan biliyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – ...ama Adalet ve Kalkınma Partisi, Başkanlık Divanında, ne olur ne olmaz diye, MHP'siz bir çoğunluk arayışında olduğu için, hesabı bu şekilde yapıyor. Ben Sayın Meclis Başkanına sordum Sayın Abdullah Güler'in varlığında. Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın 2 şapkası var. 23 Nisanda kendiliğinden toplandığımızda, 1 Ekimde Meclisin açılış konuşması için Cumhurbaşkanı sıfatıyla geldiğinde elbette Meclis Başkanı ona eşlik edecek. Peki, salı günleri konuşmaya, polemik yapmaya ve siyasi rakipleri hakkında söz söylemeye geldiğinde ona eşlik etmeyecekseniz ya da bütün partilerin genel başkanlarına eşlik edecekseniz sizin yükünüzü hep beraber alalım dedik, onu kabul etmeyip taraflı ve partisiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Son cümlem Sayın Başkanım, son cümlem.

BAŞKAN – Cezaevine gelmiş olsan da yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – E, peki.

Başkanım, bir cümle...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Grup Başkanı Sayın Başkan, Grup Başkanı.

BAŞKAN – Buyurun, bir dakika veriyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Devamla) – Bir dakikaya gerek yok.

Son sözüm şu: “Bir partili Cumhurbaşkanı Cumhurbaşkanı görevleri için Meclise geldiğinde değil, bir siyasi partinin Genel Başkanı olarak grup toplantısında konuşmaya, siyaset yapmaya, polemik yapmaya geldiğinde de ona eşlik eden bir Meclis Başkanının nisaptaki yükünü paylaşalım; o tarafsızdır.” demeniz akla, vicdana, geleneğe, geçmişteki uygulamalara uygun değildir. İlk düğmeyi yanlış iliklediniz ve Meclis Başkanının tarafsızlıkla ilgili taahhütlerini ilk günden sakatladınız. Kusur AK PARTİ'nin ama sessizlik ve bunu kabullenmeyle Meclis Başkanınıdır. O yanlışın devamı önce İYİ Partiyi mağdur etti, şimdi Saadet Partisini. Biz

bu haksızlığa "kabul" demiyoruz, oy vermiyoruz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Özel.

Birçok arkadaş cezaevinde görüşümüze geldi. Cezaevleri de memleketindir, memlekettendir bu ülkede; öyle diyelim.

Konuşmamın başında onu söyledim.

Birleşime beş dakika ara veriyorum...

ABDULLAH GÜLER (Sivas) – Oylama yapmadınız.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Oylama, oylama...

BAŞKAN – Tam firesiz bitirecektik, olmadı.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.13

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.18

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mahmut Atilla KAYA (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 13'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

12 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/17) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 12)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

13 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/19) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 13)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunmayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 12 Temmuz 2023 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.19